

14. februarja 1967

CENA 1,5 dinarja
(150 starih dinarjev)

6

**to
va
riš**

„MOJA ŠOLA JE MRZLA...”

jajčne testenine,
mesni ragu in
vložena pesa

TEST

FILMSKI IN PRAVI VOHUNI

STRAUSS NE PLEŠE VALČKA

VSELEJ **SOLFA** KREMA

VA
URED-
NIKU
VIUREN

Mladina želi svojo stran

Tovariš urednik!

Hvala, ker ste moje pismo objavili. Upam, da se jih bo z željo, da bi mladi v »Tovarišu« dobili svojo stran, še precej oglasilo.

Danes pravzaprav ne pišem v svojem imenu. Okoli mene se je zbralo precej mladih fantov in deklet, ki se navdušujejo ob misli, da bi imeli v »Tovarišu« mladinsko stran. Kar naprej mi kričijo v ušesa, kaj vse moram napisati, toda napisala bom samo stavke, ki ga najbolj pogosto slišim: »Dajte nam mladinsko stran, da bomo imeli kje objavljati svoje pesmi, spise. Ugodite naši želji, ki je želja vse slovenske mladine!«

DANICA NOVAK,
Ljubljana

Hvala za pismo, draga Danica. In tudi vsem tvojim petdesetim prijateljem, ki so se pod pismo podpisali, hvala. Že prvič smo ti obljubili, da bomo skušali ustreči vašim željam, če bomo do-

bili več pisem od mladih bralcev.

Dragi urednik!

Danica Novak je izrazila željo, ki je mnogim že dolgo ležala na jeziku, pa se je ni nihče upal izraziti. Če boste ugodili želji naš mladih, vam bomo zelo hvaležni.

MAJDA HREN,
Ljubljana

Spoštovani urednik!

Rada bi se pridružila želji Danice Novak. Priznati moram, da mi je »Tovariš« všeč. V njem najdem vse, kar me zanima, le nekaj pogrešam: manjka snovi za mlade. Če se boste odločili za »našo« rubriko, potem predlagam, da bi v njej objavljali pisma mladih bralcev, naslove vseh tistih, ki si želijo dopisovati, razna besedila itd.

VIDA ŽITNIK,
Novo mesto

Doris Day na naslovni strani

Dragi urednik! Že več let sem naročena na »Tovariš«

in ga zelo rada prebiram. Hodim v 7. razred osnovne šole. Ponavadi se vračam iz šole domov s prijateljico, kadar izide »Tovariš«, pa hitim domov in ugibam, kateri filmski igralec bo to pot na naslovni strani. Povedati vam namreč moram, da zbiram fotografije filmskih igralcev. Zato bi bila še prav posebno vesela, če bi lahko objavili na naslovni strani tudi fotografijo moje ljubljene Doris Day. Že v mnogih filmih sem jo videla, o njej pa navzlic temu vem zelo malo.

ALIDE DRAGAN,
Krško

Če vam je Doris Day res tako všeč, vam prošnje skoraj ne moremo odreči.

Pesnik

Spoštovani urednik!

Prijateljki so me nagovorili, naj vam pošljem pesmico, ki sem jo napisal ob 10-letnici materine smrti. Rad bi, da jo objavite. Vem, da je mnogo tako osamljenih in nesrečnih ljudi, kot sem jaz. Mogoče jim bo moja pesem v tolažbo.

JOŽE KRAMBERGER,
V. P. 2553/5
Tuzla

Dragi Jože, nikar ne zamerite, ker vaše pesmice nismo objavili. Ze marsikdo je imel prošnjo kot vi in vsem smo morali prošnjo odreči. Preprosto zato, ker v »Tovarišu« nimamo strani, kjer bi lahko objavljali poezijo. Če bi le enkrat samkrat naredili izjemo, bi se nad nas zgrnila

kopica očitkov vseh tistih, ki smo jim objavo pesmi odkli. Kot vidite, smo objavili vaš naslov. Mogoče se bo našel kak prijatelj, ki vam bo s prijateljskimi vrsticami lajšal vašo samoto.

Navodila za NSU

Tovariš urednik!

Prosim vas, nikar ne vrzite mojega pisma v koš! Imam motor NSU, tip OSL, letnik izdelave 1951. Nikjer pa ne morem dobiti knjige, kjer bi bili popisani sestavni deli tega motorja, čeprav mi za knjižico ne bi bilo žal denarja.

STANKO KOBLER,
V. P. 5812/4 VE-1,
Djordje Petrov
Makedonija

Upajva, da se bo kmalu oglasil lastnik takšne knjižice.

Vremenska plošča

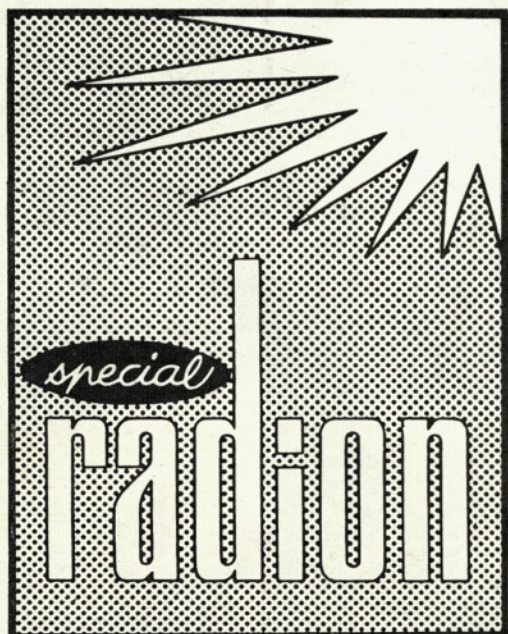
Dragi urednik!

Pri neki hiši sem slišala ploščo o vremenski napovedi, bila je to tudi nekakšna »vremenska« napoved med možem in ženo. Zelo rada bi kupila to ploščo, pa ne vem, kdo jo je posnel in kje jo lahko dobim.

STEFKA FAJS
Uniče 11

Ponikva pri Grobelnem

Žal vam ne moremo ustreči, ker za ploščo, o kateri sprašujete, še nismo slišali. Hvala za čestitke ob novem letu. Tudi vsi mi iz uredništva vam želimo, čeprav precej pozno, srečno in uspehov polno novo leto.

...če
imate
pralni
stroj

Zbiralci!

Drago uredništvo!

Star sem enajst let in hodim v 5. razred osnovne šole »Jožeta Mihevc-Rudar« v Idriji. Zelo navdušeno zbiram znamke (sem član filatelističnega društva), ter spominčke iz raznih krajev in držav. Ker je moj oče rudar, zbiram tudi rudnine in kamenine. Imam tudi zbirko značk, največ iz Češkoslovaške, posebnost dragoceni pa sta namiznoteniški znački s Kitajske in iz Indonezije. Najstarejša značka v moji zbirki pa je značka avstrijske vojne ladje Viribus Unitis, ki sem jo posedoval po starem očetu. Ta je bil namreč mornar na tej avstrijski ladji.

GORAN ŠKARABOT,
Idrija

Dragi Goran, tvoje pisemce nas je razveselilo, saj je vedno lepo slišati, kakšna nagjenja imajo danes naši mladinci. Tudi za sliko, kjer je razvrščenih vseh tvojih 138 značk, hvala. Zal pa je nismo mogli objaviti, ker se je v zadnjem času nabralo toliko

pisem, da bi sicer morali zaradi slike prikrajšati kakšnega bralca, ker ne bi mogli objaviti njegovega pisma. Upam, da boš razumel. Sliko pa smo skrbno shranili — mogoče nam bo prišla prav ob kakšni drugi priložnosti.

Tovariš urednik!

Zbiram razglednice domačih in tujih mest. Če mi bo pisal kdo od bralcev Tovariša, obljubljam, da mu pošljem razglednico Šoštanj.

BRANKO BRIŠNIK
Primorska 1
Šoštanj

Tovariš urednik!

Doslej sem zbrala že nekaj sto razglednic iz različnih mest, doma in v svetu. Rada pa bi svojo zbirko še povečala. Vsakemu, ki mi bo poslal razglednico, se bom od dolžila.

MOJCA SLABE
Verd 186 — Vrhnika

Tovariš urednik!

Rada imam zabavno glasbo in zbiram gramofonske plošče. Bralce, ki imajo v svoji zbirki popevki Fant z dolgi

mi lasmi in kitaro (poje Alenka Pintarič) in Medeno punčko (poje Majda Sepe), prosim, če se mi oglasijo.

DARINKA TUŠEK
Rovt 10
Selca nad Škofjo Loko

Spoštovano uredništvo!

Rad bi pozdravil celotno uredništvo vaše revije, ki se trudi, da bi bil Tovariš zares revija, kot si jo bralci želimo. Meni je Tovariš zelo všeč in ga preberem od prve do zadnje vrstice. Ker služim kadrovske rok, naj vam še povem, da roma vaša revija iz rok v roke — vsi slovenski vojaki jo z veseljem prebiramo.

Oglašam se seveda tudi s prošnjo: mogoče bi mi bralci Tovariša lahko pomagali, da bi obogatil svojo zbirko razglednic, kaj pravite?

IVO STAGAR
V. p. 7451/5 Staravina
Bitolj — Makedonija

Dragi urednik!

Vojsko služim v Mostarju. Hudo domotožje imam in bi si zato rad dopisoval s slovenskimi dekleti in fanti. Star sem 21 let.

VLADIMIR DEBEVEC
V. p. KVO/VE 2
Mostar

Dragi tovariš urednik!

Zbiram razglednice raznih krajev in mest. Mogoče bom dobil katero novo, če boste objavili moj naslov v Tovarišu.

PETER FRECE
Črna 172 na Koroškem

Kot vidite, smo vsem izpolnili želje. Vojakoma Petru in Vladimiru želimo, da bi jima bralci pisali čim več pisem in razglednic, da jima ne bo več dolgčas po domačih krajih. Upamo pa, da bo tudi mali šolar iz Črne dobil kup razglednic in tako izpolnil svojo zbirko.

Kdo bo pisal Tinčetu?

Tovariš urednik!

Rad bi imel mnogo, mnogo prijateljev, ki bi si dopisovali z menoj, pa najsi živi v domovini ali na tujem. Mogoče se bodo laže odločili za pisanje, če jim povem, da zbiram razglednice, filmske igralce in igralke, najrazličnejše značke — in da se navdušujem za film, glasbo in planinstvo. Kaj mislite, tovariš urednik, ali bom dobil kaj pošte.

TINČE DOLENC,
Šolska ulica 7,
Škofja Loka

Tvoj poštar bo še čez nekaj dni sopihal od jeze, ker bo njegova torba tako polna pisem.

Televizijska napovedovalka iz Zagreba **ZELJKA MARKOVIČ** sodi med najbolj priljubljene obraze z našega malega zaslona. Pred več kot desetimi leti je pela v otroškem zboru RTZ in leta 1957 je v oddaji, ki jo je režiral Anton Marti, prvič stopila pred mikrofonom kot napovedovalka. Odtlej je tako rekoč stalna honorarna uslužbenka, ki so ji zaupali predvsem vodstva mladinskih in otroških oddaj zagrebškega televizijskega studia. Ena njenih neizpolnjenih želja so zimske počitnice v Sloveniji.

Foto: D. JANKOVIČ

Tovariš

**ILUSTRIRANI
TEDNIK »DELA«**
Št. 6, leto XXIII
II. 1967

Glavni in odgovorni urednik
MILAN SEGA

Urejuje uredniški odbor:
Sergej Epih (pomočnik glavnega urednika), Alenka Bibič, Stane Ivanc, Vesna Marincič, Zeljko Kozine, Niko Lapajne, Jaro Leskovšek, Marija Simčič, Jože Vetrovec.

Tanja Dolinar (lektor in korektor), Egon Kaše (fotoreporter), Tatjana Jurič (oblikovalka), Polde Lamberger in Lado Milavec (meterja).

Uredništvo: Ljubljana, Tomšičeva ulica št. 3/II, tel. 23-522/28 int. 55. — Poštni predal 468. — Uprava Tomšičeva ulica 1, tel. 23-522 int. 22 — Prodajni oddelke: Titova 1, tel. 20-463 — Oglasni odd. št.: 21-896, 22-457 — »Tovariš« izhaja vsak teden — Rokopisov in nenaročenih fotografij ne vračamo. Posamezna številka stane din 1,5 (starih 150 din), mesečna naročnina je din 6 (starih 600 din) Za izposodbo din 10 (starih 1000 din) Izdaja in tiska CP »DELA« — Poština plačana v gotovini — Ziro račun NB 501-1-167 —

SEČA NI PADERNA

»Ne maram nove osebne izkaznice,« mi je pred dnevi dejal možakar in se zaklel, da to govori povsem resno. Jaz pa sem ga povsem resno poslušal:

»Dolgo, več kot desetletje, že živim v tem kraju,« je pripovedoval. »Tu se vsi med seboj dobro poznajo. Ko so nam rekli, naj prinesemo stare osebne izkaznice ter da bomo dobili nove, sem staro oddal. Nove sem bil vesel. Doma sem jo kazal, jo gledal in glej ga spaka: v stari modri osebni izkaznici je pisalo, da stanujem v Portorožu, da se kraju, kjer je hiša, v kateri stanujem, reče Seča in da je na hiši številka 82.«

Z roko je pokazal na hišo, pod katero sva stala. Na hiši je rdeča tablica. Na tablici piše na spodnjem delu Seča, sredi tablice pa se blešči bela številka 82.

»Na novi osebni izkaznici pa piše, da je kraj mojega stanovanja Paderma 82. Paderma je staro ime za neki graben za Sečo. Moj sosed, ki stanuje na sosednji številki, ima na primer v osebni izkaznici napisano Seča.

Razjezil sem se in nesel osebno izkaznico nazaj.

In veste, kaj so mi rekli na piranski občini; tovariš, kaj so mi rekli? Rekli so mi, da jaz stanujem v Padermi in pika.

Jaz pa sem rekel, naj si tako osebno izkaznico kar obdržijo. Hotel sem staro nazaj in dobil sem jo.

Novo naj si vtaknejo...«

Le naj si jo, po dvajsetih letih bi se vsaj imena krajev na piranski občini lahko naučili. Je res?

Je!

SVET

TANJUG AP AFP TASS ANSA REUTER PAP UPI MEN HSINHUA IIS

V ŽARIŠČU

Z NASLOVNIH STRANI

BUDIMPESTA — Predsednik republike Josip Broz Tito se je vrnil s krajše obiska na Madžarskem. V Budimpešti se je pogovarjal z najvišjimi madžarskimi voditelji.

LONDON — Z največjimi častmi so Angleži sprejeli sovjetskega premiera Alekseja Kosigina, ko je prišel na sedemdnevni uradni obisk v Veliko Britanijo. Premier Wilson ga je pozdravil kot »starega prijatelja«.

LJUBLJANA — Prešernovi nagradi sta letos dobila pesnik Božo Vodušek in slikar Maksim Sedej, nagrade Prešernovega sklada pa Andrej Hieng, Kajetan Kovič, Vasja Predan, Vilko Ukmar, Tatjana Remškarjeva, Ondina Otta-Klasinc, Slavko Tihec, Floris Oblak, Savin Sever, Oton Jugovec, Aleksander Valič, Sandi Krošl, Rudi Vavpotič, Lojze Lebič, Svetozar Križaj in Jože Brumen.

PEKING — Diplomatska predstavništva Sovjetske zveze, Jugoslavije in Francije so zadnje čase v središču rdečegardističnih napadov. Kitajsko zunanje ministrstvo je zahtevalo, naj sovjetski diplomati »ne zapuščajo svojega ozemlja«, sicer ne morejo jamčiti za njihovo varnost.

DŽAKARTA — Marca bo indonezijski kongres razpravljal o resoluciji o odstavitvi predsednika dr. Ahmeda Sukarna. Doslej so se izjalovili vsi poskusi, da bi Sukarno odstopil: zavrnil je tudi Suhartovo ponudbo, naj se pred zasedanjem kongresa umakne v tujino.

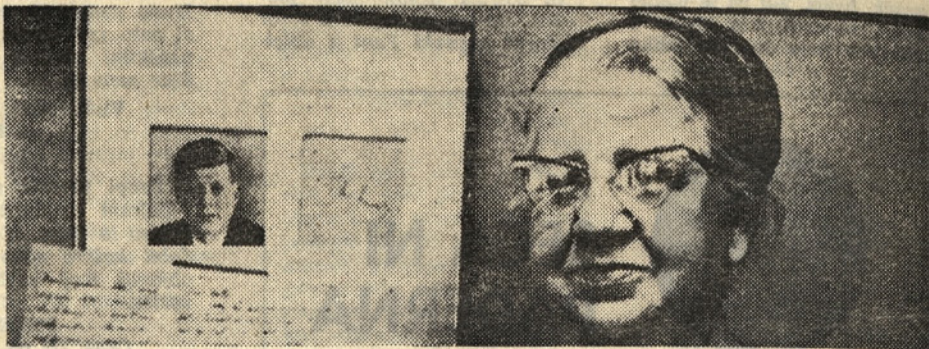
LJUBLJANA — Na 58. evropskem prvenstvu v umetnostnem drsanju so prva mesta zasedli: Ljudmila Belousova — Oleg Protopopov (pari), Diana Towler — Bernard Ford (plesni pari), Emmerich Danzer (moški) in Gabrielle Seyfert (ženske).

NEW YORK — Dnevnik »New York Times« poudarja, da so napade na jugoslovanska diplomatska predstavništva v ZDA zagrešili emigranti, ki so zlorabili politični azil in postali kriminalci, ki potemtakem zaslužijo, da jim odmerijo kazen po zakonih.

BEOGRAD — Narodna banka je sporočila, da bo kmalu dala v obtok bankovce za 100 novih dinarjev, ra katerem bodo enakopravno zastopani vsi jeziki jugoslovanskih narodov, kakor tudi obe pisavi — latinica in cirilica.

Vse za business

Američani ne bi bili Američani, ko ne bi iz vsega naredili businessa. Tako je seveda tudi ob smrti predsednika Kennedyja, saj je večina knjig o njem nastala iz želje po velikih dobičkih. To očitajo tudi Williamu Manchestru, avtorju knjige »Predsednikova smrt«, ki je delo napisal leto dni »pred rokom«, samo da bi prehitel druge avtorje. Služijo tudi drugi. Margareta Oswald, mati Kennedyjevega morilca, je nagrabila na kupe dolarjev z intervjuji za razne časopise. Zdej se nič več tako ne zanimajo zanjo in sklenila je, da se loti novega komercialnega podviga. Zbrala je vsa sinova pisma in jih zaupala strokovnjakom za javne dražbe. Razprodaja Oswaldovih pisem bo 6. aprila letos v New Yorku. Na sliki: Margareta Oswald s sinovim pismom pred Kennedyjevo fotografijo s podpisom v uradu newyorškega strokovnjaka za prodajo avtogramov in pisem znanih ljudi. Kennedyjev avtogram je vreden v ZDA okrog četrte milijona starih dinarjev.

»Samokritika«

Zahodnonemški beatniki so pred kratkim demonstrirali v Berlinu: proti oboroževanju, vojni v Vietnamu, ZDA itd. Toda mirne demonstracije je bilo hitro konec, ker se je policija zelo »izkazala«. Dan kasneje so organizatorji demonstracije razširili lepak z napisom: »Prejšnjo soboto smo slabo demonstrirali in zato jih dobili po grbi od policije. Mnogi izmed nas so se mislili odlikovati z direktnim obračunom s policijo. Pri tem pa so zagrešili napako, da so obliko obračuna prepustili policiji. Policija pa zna boljše tolči kot mi.«

vselej
SOLEA
KREMA

Italijanska kuhinja

Francoski predsednik Charles de Gaulle se je odločil za italijansko kuhinjo. Pred kratkim je prišla k njemu v službo 54-letna Onorina Manzoni iz Bergama, katere specialiteta je kuhanje špagetov. Čeprav se general zanima za književnost, pa Onorina ni v sorodu s slavnimi italijanskimi pisatelji devetnajstega stoletja Alessandro Manzoniem.

Upravičeno!

Kitajski radio Sian (provincia Sansi) je v eni izmed svojih oddaj takole upravičeval dejavnost rdečegardistov: »Revolucionarni pretepi, ropi in uboji so zelo dobre stvari. Nekateri ljudje, ki imajo v rokah partijske položaje, in svinje, ki se trdovratno oklepajo buržoazne linije, se z vsemi močmi upirajo revolucionarnim pretepom, ropom in ubojem. To pa je dober, da pravilno ukrepamo.« Na sliki: Rdečegardisti silijo generala Lo Jui Činga k »samokritiki«.

»Prijateljstvo«

V glasgovsko pristanišče sta priplula zahodnonemška rušilca »Hamburg« in »Schleswig-Holstein« in se zasidrala. Mornarji so odšli v mestne pivnice, bili so hrupni in izizivalni, beseda je dala besedo in naposled je prišlo do homerskega pretepa med njimi in domačini. Policija je pretepače komaj ločila in jih spravila v zapor. Takšen je bil epilog obiska, ki so ga proglasili za »prijateljskega«.

ODLOČNI UKREPI FBI

»Kaj imaš v košari namica?«
»Mister officer, orehe nesem na jugoslovanski konzulat!«
(»NIN«, Beograd)

Smith in žoga

Znano je, da britanska vlada noče uporabiti sile, da bi ukrotile samovoljnega in tramastega rodezijskega premiera Iana Smitha. Proti tej državi ukrepa samo z gospodarskimi sankcijami, ki pa Rodeziji ne pridejo do živega, ker ima pač druge zaveznice, med njimi Južnoafriško republiko. Tako seveda pride do raznih nesmislov. Velika Britanija ne prodaja nafte Rodeziji, pač pa Južnoafriški republiki, odondod pa nafto mirno pošiljajo lanu Smithu. Britanci nič ne morejo, pa so se zato znesli ob manjšem primeru. Pred kratkim so na londonskem letališču prestregli pošiljko, namenjeno v Rodezijo. V paketu je bila nogometna žoga, namenjena rodezijskemu klubu »West Ham United«. O zadevi so se razpisali časopisi, naposled pa je sam britanski minister rekel svojo besedo: žoga ne sme v Rodezijo. In zdaj se britanske oblasti lahko ponosno trkajo po prsih, češ pa smo jih ugnali.

NPD se veča

Voditelji neonacistične zahodnonemške stranke NPD so zadnje mesece silno ponosni. Urad stranke »beleži« nenehno naraščanje članstva. Zadnje čase se vpiše v NPD na mesec po 1500 ljudi.

Tako je vzgojena

Starejša hči ameriškega predsednika Lynda Johnson je — kot smo že pisali — sodelavka revije »MacCall's«. Veliko hodi na službena potovanja, na katerih pa pozablja, da je novinarka in ne samo predsednikova hči. Tako je pred kratkim prišla v San Francisco, se oglasila v najboljšem hotelu in na vpraša-

nje, kakšen apartma bi rada, je odgovorila: »Predsedniška«. Uredništvo je za to plačalo 130.000 starih dinarjev na dan.

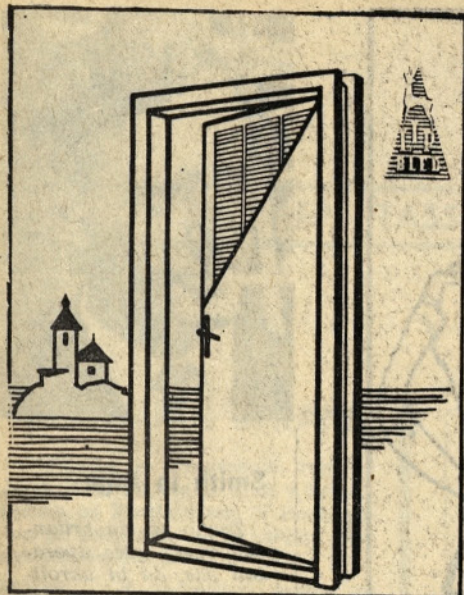
Držal je besedo

Predsednik nizozemske vlade Zijlstra je pred dnevi sprejel v svojem kabinetu tri študente — študenta agronomije, prava in političnih ved. Zelo strogo se je »pogovarjal« z njimi o finančnih zadevah in jim naposled sporočil, da so naredili izpit... Premier je bil nekoč profesor na amsterdamski univerzi in tedaj je obljubil študentom da jih bo spraševal iz finance, pa naj se zgodi karkoli.

Zadeva je rešena

Spor med kongoško vlado in belgijsko družbo »Union Minière du Haut-Katanga« je zdaj rešen. Kongoski predsednik Joseph Mobutu je sporočil, da bodo družbo obnovili, vendar pa bo večji del akcije pripadel Kongu. V Kinshasi je bila ob tej priložnosti slovesnost. Po središču mesta so hodili »pogrebci«. V krsti so nosili »posmrtno ostanke« velike belgijske rudarske in industrijske družbe, ki so jih potem pokopali — z duhovnikom. Na pogrebu je bil tudi predsednik Mobutu s člani vlade.

LESNO INDUSTRIJSKO PODJETJE BLED

nudi najsolidnejša stavbena
in garažna vrata

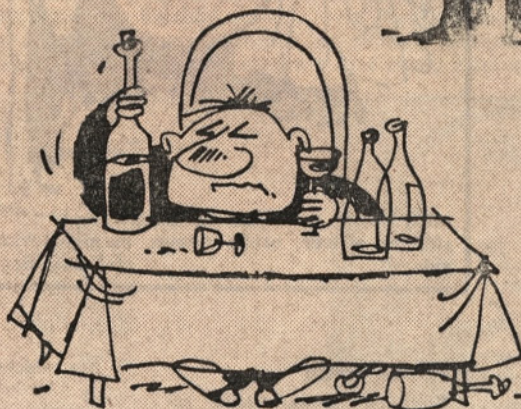
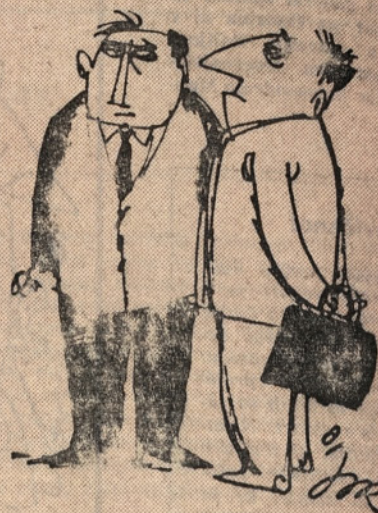
**to
va
rio**

7 DANAŠNJE ŠTEVILKE

VSEBINA

Veliko pričakovanje . . .	8
»Moja šola je mrzla...« . . .	10
Umreti v Madridu . . .	14
Eduard Strauss II. ne pleše valčka . . .	16
Zadnje piruete našega fotoreporterja . . .	20
Lovska plošča à la Brnik . . .	22
2×2 strani	
vohungstvo:	
Filmski in pravi vohuni . . .	24
Ti srečni, kratki, prismojeni dnevi . . .	28
S PINCETO POD LUPO . . .	39
NOVELA . . .	40
ROMAN . . .	42
SVET V MOZAIKU . . .	46
FILM: Zbiškov poslednji vlak . . .	52
RDEČI TRIKOTNIK . . .	54
HUMOR . . .	56
TEST . . .	58
TTV . . .	62
TRIJE HIŠNI VOGALI . . .	64

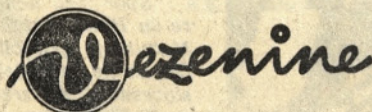
takšni smo

- Pusti ga, če pije, pije za svoj denar!
- Ja, potem se bo pa zdravil za družbene devize.

»Ilustrovana Politika«

OKUSNO
ELEGANTNO
MODERNO
KVALITETNO

TOVARNA ČIPK, VEZENIN IN
ROKAVIC, BLED

kaditi
prepove-
dano

POCENI – TODA ZA KOGA

V nemških revijah lahko vidite velike reklame s »senzacionalno ponudbo«, kaj vse vam dajo za 99 mark (okoli 31.000 starih dinarjev). Nič manj kot enajst stvari z elegantnim stereo gramofonom na čelu. Gramofon ima lasten ojačevalac, ohišje iz lesa (nobene plastične mase, poudarjajo) in je sploh zadnja beseda tehnike. K temu dobite še stojalo za 40 plošč, vezan seznam plošč, knjižico o negi gramofona in plošč, blazinico za čiščenje plošč in še šest kvalitetnih plošč s klasično in zabavno glasbo. Vse to za 31.000 dinarjev.

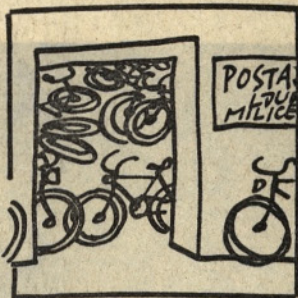

Ponudba nas ne bi dosti vznemirjala, ko ne bi bil gramofon znamke STOCKHOLM, te pa izdeluje za izvoz naša Iskra. Ker nimajo Nemci navade prodajati z izgubo, se sprašujemo, če ni treba nemškemu podjetju, ki lahko nudi naše gramofone tako poceni, še kaj plačati, da jih sploh vzame. Doma lahko Iskrine stereo gramofone kupimo zelo poredkoma. Cena: okoli 60.000 dinarjev.

SPOMINI,
DOKUMEN-
TACIJA,
DNEVNIK...

»JOJ, KAM BI DEL (BICIKEL)«

Ljubljanski miličniki povedo, da na ulicah našega mesta najdejo toliko koles, ki so jih lastniki bodisi pozabili bodisi so jim jih ukradli, da je ljubljanski urad za najdene predmete v Šiški prenatrpan z njimi in sploh nima dovolj prostora, da bi vse shranil. Zaradi

tega morajo kolesa shranjevati miličniki kar po hodnikih in vežah nekaterih svojih že tako tesnih postaj. Za to, da je položaj miličnikov še hujiši, pa skrbe lastniki pozabljenih in ukradenih koles, ki se za svoje jeklene konjičke sploh ne zanimajo in niti ne prijavljajo, da so jim bila ukradena.

Joj, kam bi del...

ŠOLSKE KNJIGE – ZA POČITNICE

Potožil se nam je dijak iz Kopra. Začelo se je drugo polletje, II. dela slovenske stenografije pa še od nikoder. Že v jeseni so v knjigarnah trdili, da je v tisku, in tako pravijo še danes tudi v Izoli, Ljubljani, Kranju in Mariboru. Povsod po teh mestih so prizadevni dijaki razpredli svojo mrežo v upanju, da pridejo do tako nujne knjige. V razredu je osemnajst učenec in le pet od teh jih ima prejšnjo izdajo knjige. Podobno je tudi po drugih oddelkih. Kako kvaliteten je pouk stenografije brez primerne knjige, lahko ve vsak, ki se spozna na snov. — Našemu dijaku je nekdo svetoval, naj gre pogledat v Trst, češ da bo morda potrebno knjigo dobil tam. Naj zdaj hodimo v Trst še po slovenske šolske knjige?

ČE SO GOSTINCI NESOLIDARNI

Ob otvoritvi novega šolskega obrata ljubljanskega gostinskega šolskega centra so se v šišenskem gostišču »Pri Urbanu« zbrali številni gostinci iz Ljubljane. Novi lokal jim je bil všeč, pijača in jedila, ki so jih poskusili, tudi — zgrozili pa so se nad cenami. Pa ne zato, ker bi bile visoke, pač pa zato, ker so po njihovem mnenju očitno veliko preizkuse. Upravniku lokala so večkrat predlagali, da naj jih zviša, ta pa je sklenil, da bo ustregel raje gostom (tem so cene všeč). »Taka nesolidarnost!« pravijo gostinci.

ELDORADO ZA ZMIKAVTE

V knjigarni Mladinske knjige v Konzorciju na Titovi cesti že dlje tožijo, da jim zmikavti odnesejo veliko dragih knjig, revij in drugih publikacij. Škoda, ki jo s tem utrpel, gre menda v stotisoče. Trdijo še to, da so zmikavti tako spretni, da redko katerega dobe.

Res pa je tudi, da je njihova knjigarna pravi eldorado za »ljubitelje« knjig. Prodajalna je namreč tako »razkošno« razsvetljena, da prodajalke v njej skoraj nič ne vidijo. Tatovi imajo pa temo zelo radi.

Morda pa so žarnice tako drage, da je bolje utrpeti nekaj škode...

VSAK PRISPEVEK V TEJ
RUBRIKI ALI PA TUDI SA-
MO IDEJO HONORIRAMO
PO 1000 STARIH DINARJEV.

LOVRO ŽEMVA

Vsi ga poznajo, ne samo v Gorjah, kjer je doma, tudi na Jesenicah, kjer ta krepki petinpedesetletnik že celih 42 let dela v tamkajšnji železarni. Toda najin pogovor ni stekel o železarni, kjer je zaposlen kot delovodja mehanične delavnice. Mnogo zanimivejša plat njegovega življenja je prav gotovo šport. In po tej plati ga ne poznajo le v Gorjah in na Jesenicah, temveč po vsej Sloveniji in po vsej državi.

Lovro Zemva se s športom ukvarja že od desetega leta naprej. Bil je vsestranski, plaval je, skakal v vodo in na smučeh, tekkel na atletskih stezah in po beli smučini. In prav smučina je bila tista, ki mu je prinesla največ uspehov in veselja. Uspehov, kot je na primer prvo mesto na mednarodnem tekmovanju v klasični kombinaciji v Romuniji, in najboljše mesta na drugih predvojnih tekmovanjih; veselja pa predvsem po osvoboditvi, ko se je ves posvetil trenerskemu delu in do danes vzgojil celo vrsto naših najboljših smučarskih tekačev, med njimi tudi državne prvake.

Gorje so center smučarskih tekačev in takega je napravil vitalni in vsestranski Lovro Zemva. Iz Gorj so naši najboljši kadri klasičnih smučarskih disciplin. To pa ni nič čudnega, saj se Zemva posveča predvsem mladini. V tem pa je skrivnost njegova uspešnega trenerskega dela: vzgajati je treba množico mladih, da iz nje pride pešiča vrhunskih tekmovalcev.

I. LONGYKA

Kaj delajo

s formiranjem OF. Kar se tega tiče, je prispevek avtorja k zgodovini kar pomemben. Medtem ko je o nastoku OF v tem delu veliko tehničnih besedi, pa v samih spominih in pozneje v dnevniku premo beremo o nastajanju belogardizma, o vzrokih in nagibih, čeprav je Tone Fajfar v knjigi našel prostor za ponatis svoje vojne brošure o belogardizmu na Slovenskem.

Ko beremo Fajfarjeve spomine, se po prvih poglavjih takoj začuti, da tu ne gre le za spomine same, temveč za prezentiranje obširne dokumentacije in hkrati za nenehen poskus spremeniti spomine v zgodovinski oris in študijo.

Dnevnik obravnava obdobje med 18. apr. 1943 in 9. decembrom 1944. Ko beremo dnevnik, se mimogrede, a obvezno vsili primerjava s Kocbekovim dnevnikom (»Tovarišja«).

Oba teksta — Kocbekov in Fajfarjev — sta si dejansko hlače vsakebi, čeprav opisujeta isto dogajanje. Medtem ko je Kocbek ves iskren v pustoševnih svojih misli, pa je Fajfar trdno in strogo na fletih svoje dokumentacije.

Fajfarjevo delo bo nedvomno izzvalo odmeve, saj je večina akterjev dogajanja, katero opisuje, še živa. S tem ne mislim reči, da so avtorjeve ocene pristranske — da leč od tega — vendar pa so njegove sodbe pogosto stroge. Na primer na strani 294 piše, da so se fašizaciji v Ljubljani uspešno upirali vsi delavci razen tramvajarjev in graficarov.

Knjigo je izdala Cankarjeva založba. Opremljena je s številnimi grafikami mnogih umetnikov, ki so bili s Fajfarjem v partizanih.

D. K.

VELIKO PR

Ko je bil Harold Wilson samo vodja opozicije v Veliki Britaniji, je napadel konservativno vlado, ki si je prizadevala omehčati francoskega predsednika de Gaulle, da bi Velika Britanija prišla v Evropsko gospodarsko skupnost. Potem je Harold Wilson postal premier in na spodbujanje konservativnega voditelja Edwarda Heatha, naj bo vlada prijaznejša z de Gaulle, je odgovoril: »Vaš Edward je pripravljen leči na hrbet kot cucek, samo da bi se mu de Gaulle nasmehnil.« Harold je pred leti tudi rekel: »Naših prijateljev iz Commonwealtha ne moremo izdati in prodajati pralne stroje v Düsseldorfu!«

Ob obisku britanskega premiera Harolda Wilsona v Italiji je predsednik italijanske vlade Aldo Moro (oba na sliki levo) dejal, da Italija podpira vstop Vel. Britanije v Evropsko gospodarsko skupnost. Iz Rima se je Harold Wilson z zunanjim ministrom Georgeom Brownom napotil k Charlesu de Gaulle v Pariz (slika desno). Pogovori sicer niso prinesli senzacionalnih novosti, pokazali pa so, da se je de Gaulle nekoliko omajal. Toda »le grand Charles« se zmerom meni, da je v »orkestru šesterice« prostor samo za enega »solista«. — »Evropa: Angličje se izkrcujejo« je pisalo na naslovi strani pariškega časnika »L'Express«, ko je Wilson prišel v Pariz (desno spodaj).

Toda razmere so se v zadnjih letih tako spremenile, da britanski premier trka na vrata zahodnoevropskih prestolnic in si iz vsega srca želi, da bi britanske pralne stroje prodajali tudi v Düsseldorfu. Harold Wilson je pred kratkim obiskal Rim, Pariz, Bruselj, sprejel je sovjetskega premiera Kosigina, pripravljen je iti tudi v miniaturni Luksemburg. Zakaj tako korenita sprememba?

Velikanski britanski imperij je bil nekoč najmočnejša država na svetu. Potem so ga Združene države Amerike in Sovjetska zveza »zrinile« na tretje mesto, navsezadnje pa se je znašel daleč zadaj, celo za Francijo in Zahodno Nemčijo. Šest zahodnoevropskih držav je ustanovilo Evropsko gospodarsko skupnost, prvi klin na lestevici k enotni zahodni Evropi — brez Velike Britanije. Vodilna država v Evropski gospodarski skupnosti je postala Francija. Charles de Gaulle meni, da se Velika Britanija preveč naslanja na ZDA in da ji še ni mogoče dovoliti vstopa v Evropsko gospodarsko skupnost.

Sprva je bilo Britancem skrajna vseeno, ali pridejo v to gospodarsko organizacijo. Imeli so trdnega zaveznika v ZDA, bili so politični most med Sovjetsko zvezo in Združenimi državami Amerike, trgovali so z nekdanjimi kolonijami in pozneje vse samostojnejšimi članicami Commonwealtha. »Kontinentalci« (se pravi Evropejci) so bili za Britance ljudi, ki imajo radi centralno kurjavo, ki pijejo vino, tarnajo zaradi jeter, vozijo po desni strani ceste in nosijo v žepu osebno izkaznico, papir, ki so ga Britanci odpravili po drugi svetovni vojni.

Toda ti »kontinentalci« so ugotovili, da posamezna država ne more napredovati, da je nujno temeljito gospodarsko, znanstveno in kulturno sodelovanje, da je treba trgovati z manj razvitiimi deželami (v tem primeru z vzhodno Evropo) — in da je treba za to tudi marsikaj žrtvovati.

Angleška industrija je razvita, toda proizvodnja je tolikšna, da je dosedanji kupci ne morejo odkupiti: Američanom ni do an-

gleških izdelkov, nekdanje kolonije pa gospodarijo po svoje, zlasti na primer Kanada in Avstralija. Tudi v političnem življenju so članice Commonwealtha samostojne: celo tako daleč gredo, da na primer Avstralija pošilja svojo vojsko v Vietnam, Velika Britanija pa si tega ne upa. Strokovnjaki zapuščajo angleško gospodarstvo, odhajajo v Ameriko ali v zahodnoevropske dežele, evropsko tržišče se je zaprlo za angleške izdelke. Francozi krepijo svoj frank in čedalje ostreje napadajo britanski funt, ki je še zmerom podlaga mnogih valut v raznih deželah. »Če bi te dežele kot upniki nenadoma zahtevale, naj jim Velika Britanija izplača podlago, bi bil Otok v zadregi,« trdijo Francozi.

Razmere na Otoku so se spremenile: mlada generacija je za temeljitejšo povezavo Velike Britanije z zahodno Evropo. Wilsonova vlada je z velikanskimi žrtvami sicer okrepila gospodarstvo, tako da si zdaj resnično želi stopiti v EGS. Francija se upira iz gospodarskih in po-

litičnih razlogov. Kamen spotike je angleško kmetijstvo, v njem so zaposleni le 4 odstotki prebivalstva, saj Britanija uvaža večino hrane, za katero plačuje najnižjo mogočo ceno. Če bi Velika Britanija postala članica Evropski gospodarske skupnosti, bi se hrana podražila za 12 odstotkov, življenjska raven pa bi se znižala za 3 odstotke. Za Francoze je Velika Britanija predraga.

Druga stran je politično tekmovanje. Francija si je že izbojevala prvo mesto v Evropi. Toda to mesto bi radi zasedli tudi Britanci. Zakaj ni izključeno, da bi Evropa spet dobila v svetovni politiki tisto mesto, ki ga je nekoč že imela. Veliki ugled Velike Britanije je nevarnost za Francijo, zakaj vsem je jasno, da si de Gaulle želi enotno Evropo, katere središče pa naj bi bil Pariz...

Toda za vstop v EGS mora biti vseh šest članic, tudi mali Luksemburg. Italijane in Belgijce je Wilson že pridobil, njegov zadnji obisk v Parizu pa je pokazal, da se je tudi de Gaulle

ČAKOVANJE

nekoliko omehčal. Pravijo, da de Gaulle ni samo »poslušal«, ampak je tudi »zaslišal« angleškega premiera. Francoski predsednik sicer ni spremenil svojega stališča do vstopa Velike Britanije v EGS; še naprej trdi, da Velika Britanija še ni »zrela«, obenem pa priznava, da si prizadeva, »da bi dozorela«. De Gaulle je pripravljen reči »da«, kadar bo Velika Britanija — po njegovem mnenju seveda — »zrela« za to.

Wilsonova politika zdaj ne temelji na tem, da bi se Velika Britanija najprej pogajala, potem pa prišla v EGS. Zdaj je britanskim voditeljem do tega, da bi Velika Britanija prišla v EGS, ne da bi za to postavljala svoje pogoje, potem pa, ko bi že bila »notri«, pa bi se začela pogajati. Velika Britanija mora biti v združenji Evropi, če pa hoče priti vanjo, se ne sme ozirati na tehnične ovire, ki jih ji postavlja Francija.

Kaže, da so se Britanci izkrcali in da se ne bodo vrnili na Otok.

S. I.

VSE ZA AVTO

AVTORADIO

PHILIPS

Blaupunkt, Hea in Becker
Velika izbira sprejemnikov od 1280 ash

Prenosni radijski sprejemnik za avto
Schaub — Lorenz,
Graetz, Telefunken,
Philips, Minerva,
Kapsch, Radione
Akkord

Amortizerji, filtri,
sklopke, zavorni deli,
polirkreme, vplinjači,
meglenke, signalne
naprave,
električni deli za
avtomobile

ARKTIS —
sredstva proti zmrzovanju

Preproge v lepih barvah
in različnih kakovostih

Preobleke za sedeže iz
perlona, najlona in kombinacije iz skalja v lepih vzorcih

Radijski sprejemniki
od 130 ash dalje

Zepni 6-transistorski radijski sprejemniki
Elektra samo 150 ash
Swops samo 185 ash
Kent samo 190 ash

Durando samo 210 ash

Oxford samo 260 ash
— Vsi sprejemniki so opremljeni s torbicami, slušalkami in baterijami

V naši trgovini dobite tudi vse originalne barve za avtomobile v razpršilih

Potrošnike postrežemo v slovensčini

ING PERGLER

Graz,
Karlauerstrasse 5

„MOJA ŠOLA JE MRZLA...“

Vse to — o dolgi poti v šolo, o hudem mrazu, o strohnelih okenskih okvirih, o prenatrpanosti, vse to drži. Šola je stara 86 let in ni več za rabo. Leži nekoliko stran od vasi Podlehnik, v močvirni dolini, po kateri pelje cesta iz Ptuja v Rogatec. Prav to močvirje je največ pripomoglo, da se je spremenila v plesnivo in načeto stavbo, ki ji ne bi prisodil več kot pet let življenja. Dovolj je, da učenci vstanejo, ko stopiš v razred, pa se pod zamaje in okna potrkujejo.

»Zahteval sem komisijo, ki naj bi opravila meritve, potem pa dovolila ali pa prepovedala pouk,« je rekel upravitelj Ivan Težak. »Zmajevali so z glavami, rekli pa niti enega niti drugega. Odšli so in zdaj ne vem, kaj naj storim. Naj podprem strope z bruni?«

Ivan Težak je mlad učitelj — niti trideset jih nima — ki pa bo čez mesec ali dva diplomiral na Višji pedagoški šoli v Mariboru. Poln volje je, da bi svojo šolo izboljšal, pa praznih rok.

Samo ena rešitev je — nova šola.

Samo pol ure ti je treba s Težakom hoditi po hodnikih in učilnicah pa ti v kosti zleze mraz. Dokler si na šoli, te ne spusti več. Ne pomaga nobena peč. Čutiš, da je vroča, v učilnici pa je kot zakleto, le malo topleje kot zunaj. Reže v oknih se ne dajo zamašiti, vleče skozi in zmrznjena stena se ne da odtajati. Vлага v njej je zmrznila. Vлага, ki se je iz kleti razbohotila v pritličje in nadstropje kot plevel.

Ta obokana klet je, milo rečeno, leglo revmatizma. Podobna je otroškim predstavam o srednjeveških ječah: temačnost, smrad, trohnoba, peklenški mraz. Sredi

kleti je z deskami pokrita luknja, pod njo pa led. To luknjo so naredili zato, da ne bi voda vdiral skozi temelje, pač pa da bi imela prestejšo pot v šolo in bi jo lahko vsaj ob normalnih okoliščinah, ko ni dežja, zajemali.

»No, vsak dan smo imeli dežurni razred, ki je vodo odnašal iz kleti,« je mimogrede povedal upravitelj.

»Kaj pa ponoči?«

»Takrat smo najemali sosede.«

Zgodilo pa se je nekajkrat, da je voda poplavlila klet pol metra visoko.

Tiste dni ni bilo malice, ni bilo tehniškega pouka. V eni izmed čumnat delijo sicer toplo malico, v drugi imajo tehnični pouk.

Toda, oprostite, kakšen pouk je to?

Pod brljivo lučjo se je okoli dolge mize stiskalo kakšnih trideset učencev, obleče-

»Pišemo vam iz siromašnih Haloz, kjer pa prav tako radi beremo vašo revijo. Žal so nas k temu prisilile razmere, v katerih poučujemo 408 otrok. Učenci se nam smilijo, saj hodijo v tem mrazu peš v šolo tudi po 13 kilometrov. Šolsko poslopje je staro in popolnoma dotrajano, učilnic v teh zimskih dneh ne moremo ogreti nad šest stopinj. Tako smo pri pouku vsi v plaščih. Okna in vrata so že tako dotrajana, da lahko otrok odstrani njihove strohnele okvire. Šola je bila zgrajena za 120 učencev, zdaj pa jih v treh izmenah poučujemo skoraj štirikrat več.

Še in še bi lahko opisovali, vendar vas prosimo, pridite in opišite razmere vi. Naj ljudje drugod spoznajo, v kakšnih razmerah si pridobivajo osnovno izobrazbo ubogi haloški otroci.«

To pismo nam je poslal učiteljski kolektiv osnovne šole iz Podlehnikar: teh nekaj skopih vrstic, ki prizadeto govore, da se njemu in njegovim učencem godi krivica.

nih v plašče, kape in šale. Temperatura se je gibala okoli ničle. Fantje so korajžno nekaj žagali, dekleta pa so skrivala pordele roke. Po prostoru se je izgubljala para iz njihovih ust.

Bil sem obut v dobre zimske čevlje, pa so mi vendar postali vsi prsti na nogah trdi. Kako je bilo šele tem učencem, ki so bili skoraj vsi po vrsti obuti v gumijaste škornje?

Ko pa sem vprašal tega ali onega, bil je pač ves trd, če ga zebe, mi je odgovoril: »Ne!«

Haloški otrok se lahko po pravici postavi, kako potrpežljivo in trdoživo prenaša mraz, pa še vse druge tegobe, ki jih je navajen.

Koliko jih je bilo pri tem tehniškem pouku tistih, ki so tisti dan vstali že ob štirih, pol petih! Podlehniška šola, osred-

Kolektiv osnovne šole v Podlehniku šteje 14 učiteljev. Zelo mlad je še (upravitelj šole Ivan Težak je star na primer 29 let). Kljub težavnim razmeram in preobilici dela pa mnogi med njimi z uspehom končujejo izredni študij na mariborski Višji pedagoški šoli. Slika na levi pa kaže skupino učencev iz prvega razreda, ki premraženi čakajo na okrepujočo malico.

Desno: mnogim je šolska malica prvi topli obrok, ki ga v tistem dnevu zaužijejo. Okoli sto učencev dobiva malico, zastonj, vendar kljub temu mnogi ostajajo brez nje. Njihovi starši jim nočejo dati niti 300 dinarjev, kolikor na mesec stane šolska malica. Zgodi se, da otrok, ki vstane že ob petih zjutraj, zaužije toplo hrano šele ob treh popoldne. Na spodnji sliki pa vidimo skupino učencev pred šolo.

nja osnovna šola za področje Haloz, ima sila širok okoliš. Segajeta vsaj petnajst kilometrov v vsako stran neba: do hrvaške meje, preko Zakla do Zetla, Rodnega vrha in Gruškovja. Zjutraj se vse haloške poti stekajo v Podlehnik.

Kot rečeno, začno lučke že ob štirih migotati po haloških grebenih. Ugašajo, kadar gre mati nazaj spat, in takrat je njen otrok že nekje v grapi. Jutranji mraz ga je do konca prebudil. Ne zebe ga še prav, vendar skrbno pazi, da mu ne bi izpod plaščka ušel kak košček toplote, ki jo še nosi s seboj iz postelje. Na laseh se mu nabira ivje, po leham pa brije. Toda otrok ne misli na mraz, premišljuje, kaj hudega ali dobrega ga danes čaka v šoli, sanja, kaj bo, ko bo velik.

No, in kaj bo? Le petim je letos upravitelj Težak lahko priskrbel štipendijo. Pet srečnežev se bo lahko naprej šolalo.

Res je, da so ti najbolj pridni, toda še mnogo je pridnih na podlehniški šoli in nadarjenih tudi, pa se ne bodo nikoli izšolali.

Vprašal sem osmi razred: »Kdo od vas bi se rad še naprej šolal?«

Nekaj jih je takoj vstalo in opogumilo druge, da so počasi vstajali. Pa mi je takoj postalo žal, da sem jih kaj takega vprašal, kajti na njihovih obrazih sem prebral pričakovanje in upanje: prišel je gospod iz mesta, ta nam bo vsem zrihtal štipendije... In preštel sem jih na desetine.

»Po večini gredo tukaj dečki za delavce, dekleta pa za gospodinjske pomočnice. Še prej pa morajo ostati seveda mnogo let doma. Kakor komu služi sreča...« pripovedujejo podlehniški učitelji.

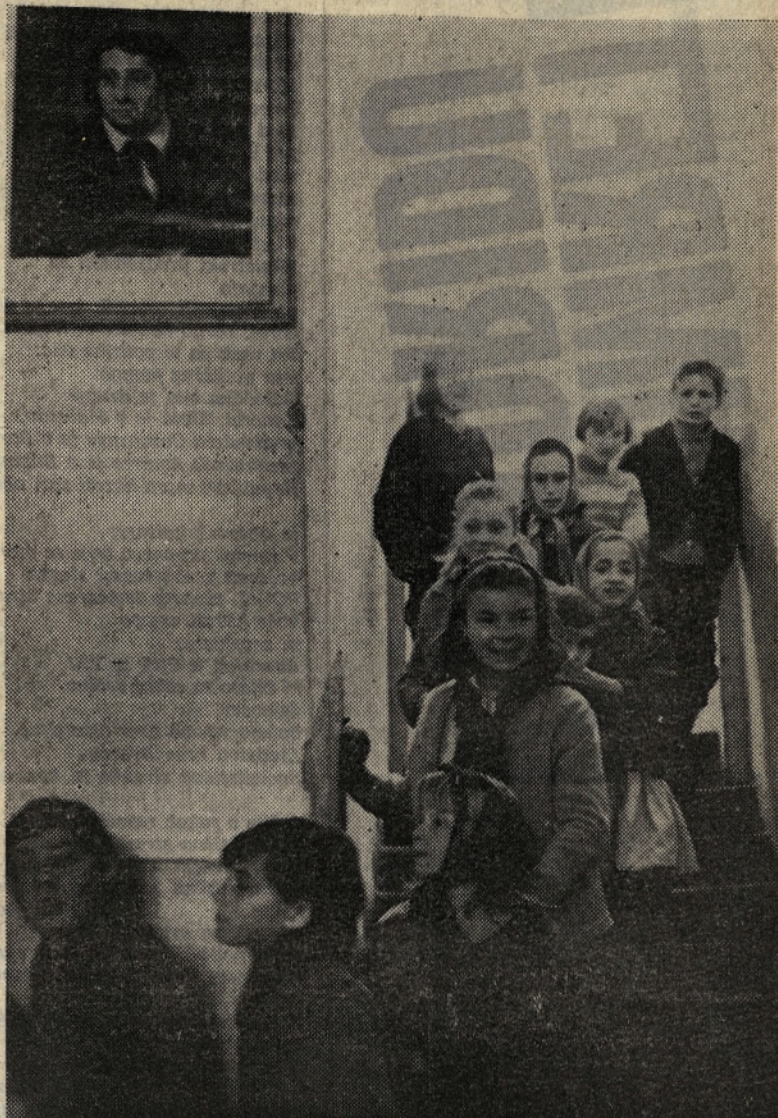
In naj bodo ljudje tukaj še tako ubogi, jim je več do izobrazbe njihovih otrok

kot kdaj prej. Uvideli so, da je izobrazba bolj potrebna kot zemlja. Bila jim je sicer zmeraj dobra, toda sadovi njihovega dela so bili zmeraj premalo plačani, ker se je pač morala na njihov račun bogatiti trgovina. Zato se je tudi niso slepo oklenili, pač pa so jo začeli prodajati. Tako je je danes komaj zadosti za životarjenje starejših ljudi.

Najtežje posledice pa bremenijo tiste, ki so najmanj krivi: otroke.

Pred tremi leti je neki zdravnik temejito pregledal vse učence podlehniške šole. Rezultat njegovega pregleda je strahoten: 73 % vseh učencev je bilo podhranjenih.

Tako starši res ne morejo drugače, kot da otroka takoj navajajo na to, da bo moral v svet. Zato se tako ogrevajo za izobrazbo. Toda kljub dobri volji bodo njihovi otroci še dolgo težaki in gospodinjske po-

Levo: šolo so pred 86 leti zgradili na močvirnem svetu in to se je šoli vseskozi maščevalo. V njeni kleti, kjer je šolska kuhinja in »kabinet« za tehnični pouk, je na primer luknja, ki omili pogubno početje vlage, zato pa morajo iz nje nenehno črpati vodo. Ob našem obisku pa je bila voda v luknji zaledenela. Zgornja slika nam kaže, kako ozek je glavni hodnik v šoli. Zaradi pomanjkanja prostora ostajajo učenci ob odmorih v razredih.

močnice, Haloze pa eden slovenskih rezervarjev ne kvalificirane delovne sile.

Stiskali so se v vrsti vsi drgetajoči in bledi, bedno oblečeni in slabo umiti, da bi dobili toplo malico. Vsaj polovici je bil to tisti dan prvi topli obrok. Za zajtrk so imeli vino ali žganje, da bi jih grelo na dolgi mrzli poti v mrzlo šolo.

»Ti, učitelj, pa premikaj težko ladjo zaostalosti,« pravi Težak, »pa še pri takih razmerah...«

Telovadnice sploh ni, niti enega samega kabineta ne. Vsak najmanjši prostor je v šoli izkoriščen za učila. Otroci pa se stiskajo po razredih. Dvaindvajset učencev šestega razreda se gnete v učilnici, ki obsega 18 kvadratnih metrov! Odmorov sploh ni, razen glavnega, ko je malica. Hodniki so v šoli namreč preozki za otroški živčav, široki so komaj 85 cm. Pa tudi s časom so na tesnem: treba je izkoristiti

vsako minuto, da bi pouk v treh izmenah v redu potekel.

Rešitev je samo ena — nova šola.

Ze vsa leta po vojni jim jo obljublja. Drugje so bile potrebe verjetno še hujše. Podlehniška šola je zdaj druga na vrsti. Morda bo zgrajena čez pet, šest ali deset let. Ptujška občina ima kot vsaka revna občina malo denarja za šolstvo.

Pri tem je še nenavadno, da je učni uspeh nad slovenskim povprečjem in da so šolski inšpektorji redno zadovoljni z znanjem učencev.

»Že res, da je težko vzdržati in napredovati v takih razmerah, ampak rešuje nas naša dobra volja, složnost v našem kolektivu. Navsezadnje smo navezani na to šolo, pa čeprav bi radi vsi prišli na boljše,« pravi Težak.

Plačani so seveda slabo. Osnovna učiteljeva plača znaša 58.000. Ker pa jih je

na šoli samo 14, moralo pa bi jih biti čez 20, delajo mnogi za dva. Tako imajo nekateri kar 48 učnih ur na teden. Sem seveda niso vštete priprave na te ure, popraviljanje šolskih nalog, vodenje krožkov, organizacij itd. Kljub vsem naduram pa učitelj, zaposlen ves dan, ne more zaslužiti več kot sto tisoč na mesec.

»Jaz pa sem še zadovoljen, da delam ves dan,« pravi Slavko Fric. »Kam bi se sicer dal popoldne?«

»Jaz pa več ne vzdržim,« pravi Marija Drev. »Od vseh sem najdlje na tej šoli: trinajst let. Zdravje mi je tukaj opešalo. Šla bom Občutim, da se dogaja nam in učencem krivica. Ne morem pomagati. Vi bi isto mislili.«

Tekst: ŽELJKO KOZINC

Slike: EGON KASE

UMRETI V MADRIDU

Brunete je zaseden.

Republikanci ne morejo izkoristiti začetnega uspeha, izgubljajo čas in dovolijo frankističnemu generalu Vareli, da jih napade.

Brunete menja osvajačce.

Za te ruševine pod soncem so se bojevali dvanaest dni, izgubili so štirideset tisoč mož.

Republika je pridobila 5 kilometrov.

Belchite

Mesec po bojih pri vasi Brunete

Republika zopet napade.

Središče napada:

utrjeno mesto Belchite.

Belchite in Saragosa se od začetka

upora upirata Republiku.

Belchite je nekaj začaranega.

Republikanski general Rojo izjavi:

»To je boj poguma proti pogumu,

junaštva proti junaštvu,

zakaj tukaj se Španci bojujejo

proti Spancem.«

Frankistični general Yagüe izjavi:

»Rdeči se odločno borijo.

Rodili so se na tej sveti zemlji, ki

utrjuje mišice in prekaljuje srca.

Španci so in potemtakem

pogumni.«

Republika je zasedla Belchite.

Pridobila je čas.

Izgubila je preveč ljudi.

»Vojna je to, da počenjate nemogoče,

samo da bi koščki železa prodrli

v živo meso.«

Težave

Resnične težave so številne.

Republika se mora vojskovati in izvesti agrarno reformo.

Mora se hraniti in nahraniti bojevnike.

Med boji v Baskovski deželi,

pri Brunetu, pri Belchitu,

med boji v Madridu,

zaseda v Valencii

republikanska vlada.

Vlade sledijo druga drugi.

Ministrski predsedniki se

menjajo

po klasičnih pravilih igre v demokracijah:

Giral, Largo Caballero, Negrin.

Pri vseh pa je politika ista:

ista politična nemoč.

Odločilna sila je drugeje.

General Miaja je v Madridu,

predsednik Companys je v Barceloni,

predsednik Aguirre je v Bilbau.

Republika mora hkrati dati občutek

svobode

in občutek kulture.

V imenu skupnega boja se mora

bojevati z zahtevami strank.

POUM, skrajna levičarska stranka,

hoče hkrati zmago

in revolucijo.

Anarhisti iz CNT in FAI,

ki imajo za seboj večino

delavcev,

hočejo zmago brez discipline,

Ljudstvo brez Države.

Socialistična stranka in komunistična

partija

držita v rokah resnično oblast.

Socialistična stranka zaradi

števila svojih poslancev,

komunistična partija zaradi svoje

dinamičnosti

in ruskega orožja.

Toda politični spopadi se urejajo

z orožjem v roki in z mobilizacijo

ulice.

Tem razmeram se pridruži še čedalje večje

pomanjkanje orožja.

V takšnih okoliščinah mora

republikanska vlada

izvojevati vojaško zmago nad uporniško

vlado

iz Burgosa, ki jo vodi

poklicni vojak.

Teruel

Sredi zime, ko jih tarejo

notranje težave,

ko se boje novega Francovega napada na

Madrid,

republikanci napadejo Teruel.

Teruel je takoj preplavljen, toda

snežni metež zavleče boje

Pri — 18 stopinjah vozila obstanejo,

možje zmrzujejo.

Franco, ki je bil sprva presenečen,

na vso moč napade.

180.000 mož se znajde v mrazu in snegu

na premajhnem prostoru.

Fronta se utrdi.

Brž ko to dovoli vreme, se

sto tisoč republikancev požene v napad

na Teruel Republikanci se polasčajo

mesta

ruševine za ruševino. hiše za hišo.

8. januarja 1938

oznani uradno sporočilo:

»Teruel v celoti pripada

Republiki.«

Cez deset dni je Teruel spet oblegan

Afriška armada preide v napad

ob podpori italijanskih tankov.

Republika izgubi v dveh dneh

petnajst tisoč mož.

Na teruelskih ruševinah plapol

frankistična zastava.

Vinaroz

Ravnovesje je docela porušeno.

Izčrpana in slabo opremljena

republikanska vojska se umika na

vseh bojiščih.

Francove enote pridejo

15. aprila 1938 do Sredozemskega morja

pri Vinarozu.

Republika je presekana.

Madrid je ločen od Barcelone.

Novi red

Na dveh tretjinah Španije

vlada odslej

novi red, frankistični red.

Trije stebri nacional-sindikalistične

države so:

— Armada,

— Cerkev,

— Stranka.

Vojaki imajo pravico in dolžnost

ocenjevati

pomanjkanje sposobnosti in moralne

zmote civilistov.

Bojevniki Falange so načelniki četrti,

načelniki podčetrti, načelniki naselij,

načelniki hiš.

Ziviljenjski culji so tile:

boj, žrtvovanje,

disciplina, strogost.

Ob desetih

je koristno poslušati

generala Queipa de Llana po seviljskem

radiu:

»Naše sovražnike bom iskal, kjer so,

pa čeprav so pod zemljo. Znova jih bom

postrelil, kjerkoli bodo.

In če bodo mrtvi, jih bom spet

ubil.«

Pod pokroviteljstvom treh policij —

Segurida, Tajna policija in Policija

Falange — berejo novo nacionalistično

molitev:

»Verujem v Franca, vsemogočnega človeka,

stvarnika velike Španije in nauka

o dobro organizirani vojski, ki ga kronajo

najslavnejše lovorike; osvoboditelja

Španije,

ki je umirala, in ustvarjalca Španije, ki

se rojeva

v senci najstrožje družbene pravice.

Verujem v

Lastnino in veličino Španije, v kateri se bo

nadaljevala tradicionalna pot, po kateri

bomo korakali mi

vsi, Španci; verujem v odpuščanje srčno

skesanim; verujem v vstajenje nekdanjih

cehov, organiziranih

v korporacije; verujem v trajni mir.

Amen.«

7

Bitka za Teruel (spodaj) je trajala od 15. decembra 1937 do 22. februarja 1938. Zahrtevala je 30.000 padlih, in sicer 20.000 samo na republikanski strani. Obrambni minister je ob koncu izjavil po barcelonskem radiu: »Visoka morala republikanskih vojakov se ni mogla upreti velikanski materialni premoči Italijanov, Nemcev in upornikov.« Teruel je postal Francov.

V divjih bojih za Belchite so granate skoraj popolnoma porušile to mesto. Zanimivo je, da kraja niso obnovili, marveč so ga pustili nespremenjenega. (Slika levo je iz tanskega leta.) — ZGORAJ: Largo Caballero, eden izmed velikih španskih revolucionarjev, je bil od septembra 1936 do maja 1937 tudi predsednik vlade. Leta 1939 je pobegnil v Francijo nato so ga Nemci med vojno zaprli v Oranienburgu, kjer je bil do prihoda zaveznikov. Kmalu nato je umrl: 23. marca 1946 v Parizu.

Da ne bi bilo nespornost, mi je Eduard Strauss II. osebno narisal Straussov rodovnik. Obenem pa so mi dali že tiskano razglednico z rodovniškim drevesom, kjer so upodobljeni samo glasbeni Straussi, Eduard II. je pri tem spodnji v desnem kotu (slika zgoraj). Spomenik na grobu skladatelja valčka »Na lepi modri Donavi« Johanna Straussa II. in njegove tretje žene Adele na dunajskem pokopališču (slika levo).

EDUARD

»Edino, kar mi je bilo preveč, je bilo to, da smo dobili pismo z vprašanjem, če lahko preskrbimo vrtno glinaste palčke v obliki Johanna Straussa; drugače pa nas družinska popularnost nikakor ne moti; živimo čisto mirno in normalno.« sta mi pripovedovala Eduard in Elizabeta Strauss, današnja dediča glasbene dinastije Strauss, še posebej nekdanjega nekronanega kralja valčka Johanna Straussa II., ki je ta mesec v soju dunajske pozornosti. Portret tega ljudskega skladatelja iz bron z možato zavihanimi brki je ves čas pomenka v udobnem meščanskem stanovanju blizu Schotenringa na Dunaju vztrajno zrl vame, kot da bi mi hotel tudi sam dopovedati, da bo pravkar stoletnica njegovega po vsem svetu priljubljenega valčka »Na lepi modri Donavi«. Poštni žigi, prospekti in lepaki so tudi v turističnem smislu izkoristili jubilej, kar se je dalo. V neki španski ilustrirani reviji, kjer sem, podobno kot v nizozemski in francoski, tisti dan prelistal vrsto strani o Straussovem valčku, sem še posebej prebral, češ da so sovjetske oblasti po zasedbi Dunaja ob koncu vojne kot prvi spomenik spet obnovile kamniti lik goslača skladatelja Straussa z belim obokom ob vhodu v dunajski mestni park.

Kako je do tega najbolj znamenitega, miloglasnega valčka prišlo? Leta 1867 je stara Avstroogrška pod cesarjem Francem Jožefom doživela vrsto porazov in udarcev Zlasti pruska zmaga pri Königgrätzu je Dunajčane močno potrla. Znani dunajski moški pevski zbor »Wiener Männergesangs-Verein« se je torej odločil, da bo na svojem tradicionalnem slavnostnem plesu 15. februarja predstavil občinstvu posebej za to priložnost napisan speven valček, ki bi dvignil dunajskega duha. Naročilo za skladbo so dali svojemu članu in prejšnjemu glasbenemu direktorju cesarsko-dvorske godbe Johannu Straussu, ki je takrat stanoval v bližini znanega zabavišnega parka Prater. V današnji hiši na Praterstrasse št. 54 je Strauss tudi zares, čeprav je bil sam zelo nerazpoložen, napisal valček o modri Donavi. Skladbo so res pevcji na tem slavnostnem karnevalskem večeru prvič zapeli, vendar takrat še z drugim, nekam primitivnim in neustreznim besedilom, zaradi česar tudi valček pri prvi izvedbi na Dunaju sploh ni prodrl. Toda pozneje, ko je Johann Strauss sam s svojim orkestrom odpotoval na veliko pariško svetovno razstavo, ko se je za skladbo zavzel glavni urednik pariškega časopisa »Figaro« in ko je lepa francoska cesarica Eugénija z Louisom Napoleonom III vred zaploskala temu dunajskemu valčku, se je začela njegova zmagovita pot tudi na Dunaju in po vsem svetu. V srečni uri navdihnjenja se je zraščel pri roki še resničen pesnik in napisal prilagojene besedilo, današnji tekst valčka, ki so ga že dan za tem navdušeno prepevali po dunajskih ulicah.

Iz zvočnika v Stadthalle je odmevalo med tisočimi in tisočimi obiskovalci najnovejše sporočilo, da bo v okviru Straus-

STRAUSS II. NE PLEŠE VALČKA

sovega jubilejnega leta letos 18. februarja v tej največji dunajski dvorani veliko mednarodno plesno tekmovanje pod geslom »Na lepi modri Donavi«. Pod pokroviteljstvom dunajskega župana Bruna Mareka se bodo zavrteli ne samo najboljši avstrijski pari, ampak tudi plesalci iz Belgije, Čehoslovaške, Danske, Nemčije, Francije, Nizozemske, Italije, Jugoslavije, Poljske, Švice in Madžarske. Še posebej slovesna pa bo uradna proslava stoletnice nekaj dni prej, na predvečer zlate obletnice, 14. februarja, ko bo slavnostni koncert dunajskih filharmonikov. V začetku bo spet zapel pesem »Na lepi modri Donavi« sedanji sestav dunajskega moškega zbora, za katerega je bila skladba pred enim stoletjem napisana, zatem bodo v navzočnosti predsednika republike sledili slavnostni govori, nakar bo dirigiral znani dunajski dirigent in pranečak Johanna Straussa, Eduard Strauss II. Z njim sem se na bežnem obisku na Dunaju tudi kratko, a pri srčno pogovarjal.

Takoj pri vratih se mi je sicer opravičil, da se je šele ponoči vrnil iz Bratislave, kjer je dirigiral dva koncerta Straussove glasbe s slovaško filharmonijo, in da mora čez pol ure že spet na neko drugo glasbeno vajo, zaradi česar me je glede marsikaterih dopolnilnih informacij prepustil svoji ženi. »Pogosto sem odsoten, na raznih turnejah, zato mora tudi žena znati odgovarjati na vprašanja.«

Na mizo je prinesel krožnik z orehovimi rogljiči. »Najboljše delajo v Bratislavi,« je začel vitki glasbenik z živahnimi očmi, čeprav je za dom nataknil očala, in z bujnimi lasmi, ki so baje za Straussovo družino v glavnem značilni. Medtem ko je žena pripravila še črno kavo, je pripovedoval, da se je decembra vrnil iz Amerike, kjer je z velikanskim uspehom dva meseca nastopal po vseh večjih mestih ZDA s svojim za ta namen posebej sestavljenim orkestrom »Johann Strauss«.

»Da, moj stari stric je bil kralj valčka Johann II. Bili so trije bratje: Johann, Josef in Eduard. Moj ded, se pravi oče mojega očeta, je bil Eduard I., medtem ko mene zaradi razlikovanja označujejo za Eduarda II.« Glede spominov ali anekdot se mi je sicer izvil, češ da v onem času še ni živel, starih zgodb je bilo pa že doslej toliko pogretil, da jih nima smisla ponavljati. »Kaj prav posebno novega o naši družini tako ne bi vedel povedati.«

Pač pa je z veseljem poprijel, ko sem ga vprašal, kaj sodi o samem jubilejnem valčku »Na modri Donavi«.

»Že sto in stokrat sem ga dirigiral, a vselej, ko ga igramo, odkrijem v njem kaj novega in lepega, kako nianso, ki jo prinese razpoloženje. V tej skladbi ni nič shematičnega in dolgočasnega. Sicer pa ne gre samo za ta valček. Podobno bi lahko rekel o vseh najboljših Straussovih skladbah in tako sodijo tudi drugi glasbeniki; tako sprejemajo to glasbo tudi preprosti ljudje vsepovsod po svetu. Morda je poseben razlog za priljubljenost donavskega valčka prav v njegovi preprostosti,

Današnji Strauss, Eduard Strauss II., za dirigentskim pultom, kot ga je posnel slovaški fotograf Viskočil. »Eduard ima fotografije z vsakovrstnih koncertnih gostovanj po svetu, toda najboljše ga zadene ta fotograf iz Bratislave,« pravi njegova žena Elizabeta.

NAJMLAJŠI STRAUSS SE OBRAČA V BEATLSKO SMER

Če se hoste sprehajali ob dolgi ograji na dunajskem Ringu, vam bo pri vходу v mestni park verjetno najprej padel v oči velik, iz belega kamna izklesan slavolok, poln alegoričnih muz in nimf. Pod njimi stoji bronasti kip brkatega goslača. To je spomenik skladatelju Johannu Straussu (slika zgoraj). V tej hiši na Praterstrasse št. 54 je v predpustu leta 1867, se pravi točno pred sto leti, Johann Strauss napisal svoj donavski valček (slika na desni).

v tem, da enostavneje ne gre, v prozornosti glavne teme, ki se prepleta... »

S svojimi temno rjavimi očmi, v nekakšnem tweedastem suknjiču je povedal še zgodbo, kako je prišlo do ustanovitve »Dunajskega orkestra Johann Straussa«. »Ameriški manager Hurok me je povabil v Ameriko. A s katerim orkestrom? Mislili smo najprej na kak že uveden ansambel, toda dunajski filharmoniki niso mogli na pot za dva meseca. Tako smo sestavili posebej ansambel iz godbenikov filharmonije, radia in Volksopere. Uspeh v ZDA je bil tolikšen, da si lepšega misliti ne morem. Polne hiše in navdušenje... »

»Ali boste še gostovali po Evropi s tem orkestrom?« — »Ne, stvar je bila le občasna, jaz pa nastopam sicer kot stalni gostujoči dirigent. Tudi v Beogradu sem že bil in dosegel prav prijeten stik z občinstvom. Rad bi prišel tudi v Ljubljano, seveda če me bodo povabili... »

»Ali tudi sami skladate?«

»Ne, to prepuščam drugim, ki to znajo bolje od mene.« Zdelo se mi je, da je bilo v tem skoraj nekoliko samokritičnosti v odnosu do velikih prednikov. Zato sem ga tudi vprašal, če kot umetnik čuti v krogu svoje lastne dinastije kak kompleks ali se nasprotno z velikani svojega imena isto veti.

»Ne, nobenega nasprotja ne občutimo do prednikov, samo občudujemo jih.« Zena pa je še dodala, da je to stvar srca in da najmlajši Strauss, se pravi njun 11-letni sin kaže velik posluš za glasbo. »Samo popolnoma v beatlsko smer se obrača.« — »Zakaj pa ne,« se je spet pomirljivo vmešal mož, »težko je govoriti o generaciji, ki se šele razvija. Ko bo postal starejši, bomo šele videli, za kaj se bo odločil.« Elizabeta je nadaljevala, češ da njen mož niti v svoji mladosti ni bil nor na jazz. »No, do tega mi res nikoli ni bilo, čeprav je prišel v moji mladosti jazz v Evropo kot privlačna novost. Bilo mi je premalo kljub temu, da je bilo v jazzovski glasbi takrat več melodije kot zdaj, ko prevladuje ritem.«

V dunajskem telefonskem imeniku sem našel kar pet Johannov Straussov. Seveda raznih poklicev. »To je samo naključje,« je rekel Eduard, »samo dva sta, ki pripadata naši rodbinski veji.« Ko je omenil rodbinsko drevo, sta se oba v hipu spomnila napak, ki so jih zagrešili v ameriškem prospektu in tisku na račun Straussovega rodovnika. »Mene so proglasili za sina Johanna Straussa III. Pri fotografskih posnetkih rodovnika so upodobili s podpisom Johanna Straussa II. sliko mojega strica Johanna III. — »Napačno je tudi to, da bi bila že Johann II. in Eduard z lastnim orkestrom v letih 1872, 1892 in 1901 v Ameriki. Prvič je bil z dunajskim orkestrom v ZDA šele moj Eduard,« je menila Elizabeta. Eduard pa je dodal: »Znameniti Johann II. je dirigiral v Ameriki ameriškem orkestru ter se še posebej jezil, ker so mu iz reklamnih razlogov sestavili orjaški ansambel, v katerem je bilo 2000 simfonikov, 20.000 pevcov in 100 poddirigentov... » Ko sta se tako s pravo dunajsko natančnostjo pritožila nad ameriško širokosrčno površnostjo, sta se nasprotno pohvalila, da so bili Angleži s

svojimi koncertnimi listi veliko bolj točni. »Za koncert v Albert Hallu v Londonu je bilo vse brez napake, kar pa je bilo tudi razumljivo, saj imajo tam posebno društvo ljubiteljev Straussa in mož Eduard je častni predsednik. Podobno društvo imajo tudi na Švedskem in sekretar njihovega društva je nedavno v televizijskem kvizu za uganje Straussovega glasbe dobil 10.000 kron ter polet na Dunaj, Eduard pa je bil takoj povabljen za dirigiranje koncertov na Švedskem...«

Eduard je menil, da ga ta popularnost nič ne moti, ker mu samo odpira možnost umetniškega delovanja. »Na Dunaju je pa tako konkurence dovolj... K sreči v naši družini tudi nikoli ni bilo kakšnih škandalov, samo stari oče Eduard se s sinovi ni posebej razumel...« Medtem ko je Eduard zaradi točnosti moje orientacije še lastnoročno izrisal rodovnik ter rdeče podčrtal vse glasbenike v dinastiji Johanna I., Johanna II., Josefa, Eduarda I., Johanna III., in Eduarda II., je nadaljeval: »Moj oče Josef je bil enako muzikalen kot Johann III., samo da ni bil izšolan. V naslednji generaciji pa se je muzikalnost izgubila pri potomcih Johanna III., nasprotno pa se je pojavila pri meni, čeprav se oče glasbeno ni udeleževal.«

»Moj možraje dobro interpretira, kot pa povprečno komponira,« se je zavzela Elizabeta, »obratno pa je Johann III. ambiciozno poskušal nekaj skladati, a ni ustvaril ničesar kvalitetnega.« Odkrila je tudi, da je Josef umrl zelo mlad, zato tudi njegov opus ni bil tako velik, čeprav je bil podobno genialen kot brat Johann II., znameniti kralj valčka. Eduardov oče je bil najmlajši in je oba preživel za 17 let. »Josef je bil tudi zelo poetičen in moj mož je njemu najbolj podoben...«

Pokazali so mi družinsko fotografijo iz leta 1932: na steni oljni portret starega Johanna, pa oče Josef II. in Eduard II. Vsi trije so si bili zelo podobni, samo da je oče nosil nizko prirezane lase, kot da bi imel plešo. Ker bo z zborom dunajskih pevcev nastopil pri sedanjji jubilejni proslavi tudi brat Josef III., ki je sicer po poklicu pravnik, sta Straussova še pojasnila, da ne bi bilo pomote, da znameniti Johan II. sicer ni imel nobenih otrok, čeprav je bil trikrat poročen. »Hči Alice je pripeljala žena Adela iz prejšnjega zakona.«

Gospa Straussova se je za konec še pohvalila: »Eduard I. in Johan III. sta v svojem času sicer veliko nastopala po svetu in dirigirala tudi v Pragi, Moskvi in Ameriki, toda moj Eduard II. je prvi, ki je izmed Straussov prodrl tudi na Japonsko. Letos spomladi bo šel že četrtič na Japonsko. V začetku so Japonci, ki niso še toliko poznali evropske glasbe, želeli širši izbor dunajskih klasikov. Toda poslej pričakujejo samo Straussov program...«

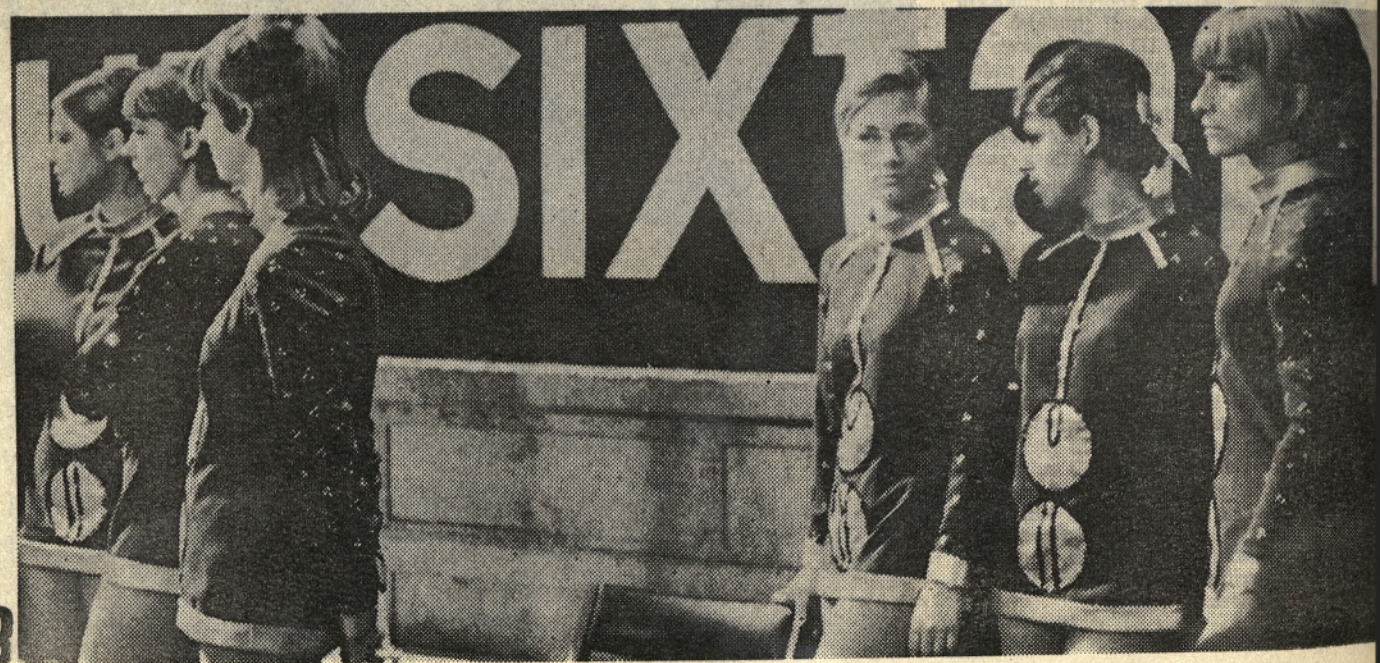
»Ne, valčka pa moj mož ne pleše, ker se mu vrti v glavi in tudi kralj valčka Johan II. valčka sam zaradi vrtoglavice nikoli ni vrtel,« je priznala gospa Elizabeta, ko je Eduard II. že odšel in ko sva sama še malo posedela pri kavi v prostorni sobi s Straussovim kipom, Tizianovimi kopijami in japonskimi lutkami.

BOGDAN POGACNIK

ZADNJE PIRUETE

NAŠEGA FOTOREPORTERJA

Akrobatika in glasba, šport in ples, skladnost in lepota – evropsko prvenstvo v umetnostnem drsanju in plesu na ledu – Ljubljana 67. Nekateri trdovratno zanikajo, da bi šport lahko imel kaj skupnega z umetnostjo oziroma da bi umetnost sploh mogla imeti kaj skupnega s športom. Pravkar smo se prepričali na lastne oči, kaj je lahko drsanje na ledu – umetnost in šport ali športna umetnost, kakor je komu bolj prav. Za to govori tudi harmonija obeh ritmov, ki sta bila paša tako za oko kot uho.

1 Ljudmila Belousova in Oleg Protopopov. »Spasiba, spasiba.« govore njune oči, ko se ginjena zahvaljuje ta za aplavz hvaležnim gledalcem in poslušalcem. Bila sta razred zase, kakor pravimo v športu. Ko sta takole obstala sredi ledene ploskve, nista mogla prikriti skromnosti

2 Plesni par Martin-Gamichon. Temperamentna Francoza sta ob proglasitvi rezultatov stopila sicer na tretjo stopnico – sodniki so jima prisodili samo bronasto medaljo – toda občinstvo ju je z dolgotrajnim ploskanjem navkljub takšni odločitvi proglasilo za svoja zmagovalca.

3 Šest deklet. Tri so vsakokrat pridrsala k zmagovitim stopnicam s kolajnami na pladnjih, tri pa s častnimi trakovi. Ceremonial s točo poljubčkov, kakor se v tem športu spodobi. In takole vseh šest pričakuje... Na zmagovalnih stopnicah je včasih prostora samo za tri, včasih pa je prostora za šest parov drsalk!

4 Gaby Seyfert. Nemirna kot živo srebro, prikupna, samozavestna in odločna. Takšna je bila na ledu, med publiko in na zmagovalni stopnici številka 1. Nedosegljiva za konkurentke na drsalkah in najbolj priljubljen plen za lovce intervjujev. In zakaj ne, če so bili pogovori z njo koristni, pa še prijetni povrh?!

Tekst: NIKO LAPAJNE
Slike: EGON KASE

Miriam je žalostna. Njenega srnjačka Kotija ni več. Pojedli so ga na letališču Brnik. Mamica ga je hranila kot dojenčka. Bil je čisto domač, rad se je pestoval, se igral in skakljal po hiši in vrtu. Koti pa je rasteel, zato so ga dali v turistično ogrado na letališču Brnik.

LOVSKA PLOŠČA A LA BRNIK

Bilo je 5 ali 6. januarja, ko so na letališču Brnik — uradno aerodrom Ljubljana — pobili dva mlada srnjaka. Iz turistične ograde... Pojedel ju je sindikat. Ni ga človeka, ki si za praznike ne bi privoščil česa dobrega! Vsak po svoje. Kar kdo zmore oziroma kar kdo ima. In zakaj si ne bi enkrat privoščili pitane srnjaka v omaki à la Brnik?

Miriam so privrele solze iz oči: »Tako rada sem ga imela. Zaletaval se je vame, se smukal okrog mamice in očka... Spal je kar tukaj v škatli za pečjo, včasih pa na vrtu. Mleko je pil iz stekleničke za dojenčka. Tako rad se je igral. Najraje pa je jedel olušččen hrastov žir. Babica je hodi-la ponj na Toško čelo. Vsakega je olupila, ga z nožkom prerežala na pol... Koti, kje si naš Koti?«

Pri Kogovških v Bežigradu v Ljubljani se je naselila žalost. Kakor da bi izgubili sina.

»Neke majske nedelje lani smo se peljali na izlet proti Polhovemu Gradcu,« pravi dekletov oče. »Na cesti smo se skoraj zaleteli v fantička, ki sta se igrala z drobcenim srnjačkom. Ni jima bilo treba dvakrat reči, pa sta nam ga dala. Star je bil komaj tri, štiri dni. Nerodno se je prestopical na nebogljenih nožicah. Tako smo dobili doma novega dojenčka. Zena se več mesecev skoraj ni mogla ganiti od doma. V živalskem vrtu so nam svetovali, naj ga hranimo z mlekom, razredčenim z nekoliko sladkano vodo. Počasi je rasel. Skakal je po vrtu, se sprehajal po stanovanju. Na parketu mu je sicer nekoliko drčalo, toda sčasoma se je privadil. Kadar sem ga poklical, je dvignil ušesa, malo pristrigel z njimi in pritekel. Vsi smo bili zaljubljeni vanj. Postal je naš. Toda čas se je odmikal in Koti je rasel. Povsod ga je bilo dosti. Preskočil je ograjo in se znašel pri sosedu.« Oče je odmaknil pogled

in nadaljeval: »Direktor Kozoroga mi je svetoval, naj ga odnesem v turistično ogrado na letališču Brnik, kjer imajo več srnjakov. In kaj smo hoteli. Očočili smo se in ga odpeljali.

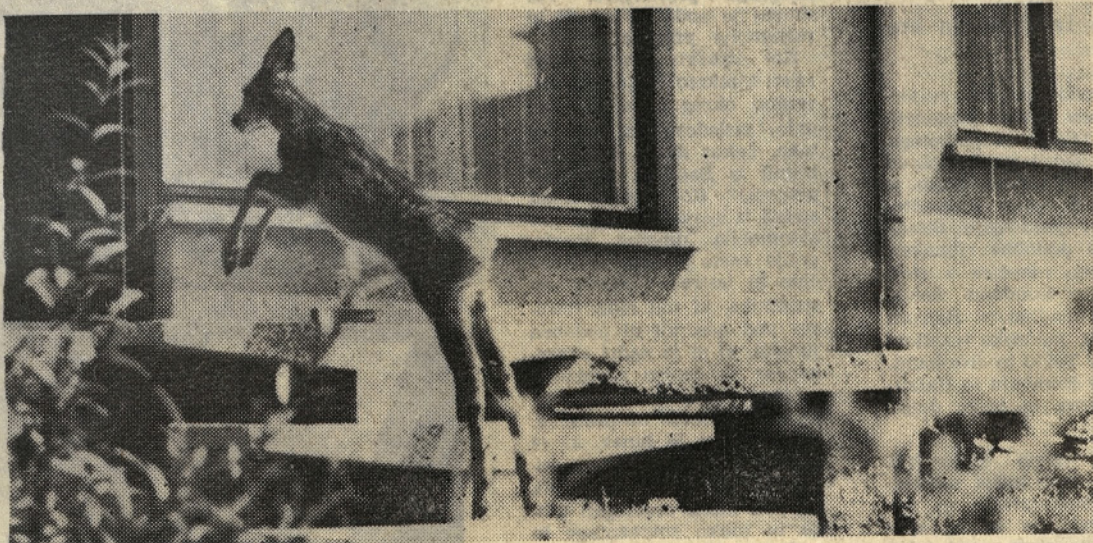
Bila je dedelja. Zapeljali smo se na letališče s Kotijem v avtomobilu. Neki letališki uslužbenec nam je pomagal, da smo ga čez ograjo spustili v ogrado. Ključa namreč ni bilo nikjer. Napisal nam je tudi potrdilo, da so ga sprejeli. Nikdar jim ne bom odpustil,« je spet premagalo tovariša Kogovška.

»Vsak teden vsaj dvakrat smo ga obiskali,« nadaljuje Miriam. »Z očkom ali z babico smo se peljali tja. Tako rad je jedel koruzo in žir. Že od daleč, ko je zaslišal naš avtomobil, je veselo zapiskal in pritekel k ograji. Tudi druge srne in srnjaki so se nas navadili. Kadar smo odhajali, je bil žalosten. Zaletaval se je v ograjo. Ko sva z očkom zadnjikrat prišla tja, je bilo po tleh vse krvavo, okrog pa ostanki koruze... Krvava sled je vodila k bareki, k drevesu, kjer so ga...« Deklica je spet zajokala. »Kako so mogli, ko je bil vendar tako naš, tako ljubeč... saj nikomur ni bil napoti.« Premagale so jo solze.

»Bila je pomota. Odstraniti bi morali nekega drugega srnjaka,« so nam povedali v tajništvu. Sekretar letališkega podjetja pa je v našem uredništvu povedal:

»Direktor je dal nalog. V ogradi je bilo pet srnjakov in tri srne. Preveč za tako majhen prostor. Dva srnjaka smo odstranili po nasvetu strokovnjaka. Kaj je bilo potem z njima, niti ni pomembno. Tisti Kogovšek je srnjaka kar prinesel, ga vrgel čez ograjo in meni nič tebi nič. Zmeraj je plezal čez ograjo, tega nismo mogli več gledati. Kaj bi bilo, ko bi vsak to počel?«

Zgodilo se je med lovopustom. Sicer v ogradi, toda vseeno. Srnjak Koti je bil pitan in lepo rejen...

Tone Kogovšek s svojim srnjakom (zgoraj). Takole je Koti preskočil stopnice in pritekel v stanovanje. Bil je najmlajši družinski član in ljubljeneč Kogovških. Zdaj ga ni več. Nič več ne bo pritekel naproti.

2 x 2 STRANI

FILMSKI IN PRAVI VOHUNI

VOHUNSTVO

OD NAŠEGA STALNEGA DOPISNIKA V LONDONU

Ian Fleming je imel zelo malo upanja, da bo iz njega, tega Bonda kaj. »Pravzaprav,« je nekoč dejal, »Bonda nimam preveč rad. Zato ga tudi nisem naslikal kot posebno privlačno osebo. Drugi ljudje so ga oblekli v svojo plašče in ga spremenili v tisto, kar občudujejo.«

Predvsem filmski producenti, ki so začeli po vrsti snemati Bondove pustolovščine. Ko so začeli predvajati po vsem svetu »Thunderball«, je film zaslužil več denarja kot kateri koli drug film do tlej. Samo v ZDA je navrgel nad deset milijonov dolarjev. Zato ni čudno, če se je s filmanjem Flemingovih zgodb ulila povodenj tako imenovanih špijonskih filmov. Posneli so »Zadevo Ipcress«, »Pogreb v Berlinu«, »Modesty Blaise«, »Mož, ki je prišel s hladnega«, usul se je plaz filmov iz serije U. N. C. L. E. (umišljena svetovna centrala za boj proti kriminalu) in še in še. Treba je bilo izkoristiti konjunkturo.

zgodb iz tisoč in ene noči

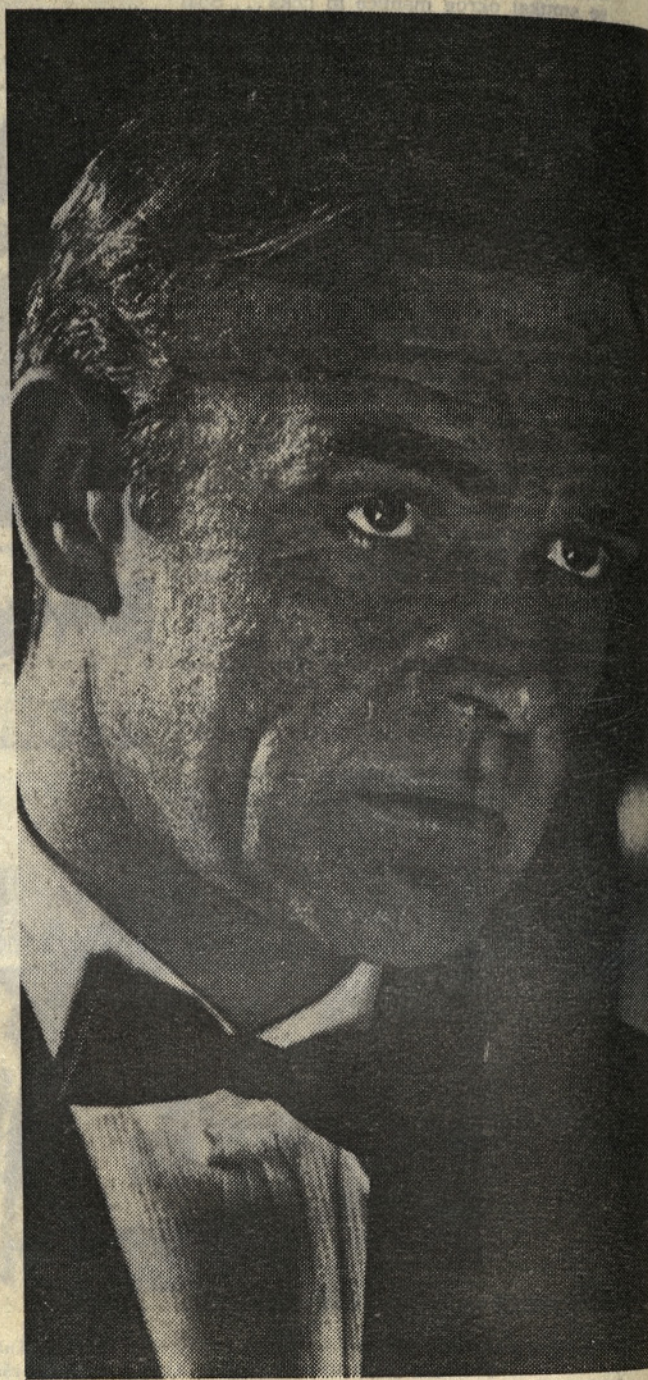
Neznanski uspeh špijonskih filmov je tako presenetil filmske kritike in psihologe, da so se začeli spraševati, od kod ta privlačnost. Kako je mogoče, da se v kinematografih, ki predvajajo Bonda in njemu podobne »junake«, tarejo tako množice v New Yorku in Londonu kakor arabska mladina v Bejrutu in Amanu, japonske tekstilne delavke v Tokiu in Jokohami, gledalci v Bombaju in Kalkuti. Odgovora ni treba dolgo iskati.

V večina novih špijonskih filmov je zmes seksa, nasilja, napetih pustolovščin in denarja. Toda to še ni vse. Formula je stara, vsaj tako stara kot Zgodbe iz tisoč in ene noči, ali še starejša.

»Thunderball« je moderniziral Seherezadino mešanico seksualnosti, krutosti in čudežnosti tako, da je čudeže zamenjal s tehnologijo,« meni Ronald Bryden. »Rakete namesto leteti konj, razni baloni namesto leteti preprog. Prizor, v katerem izroči Bondu tri »čudežne« na prave — podvodno kamero, kapsulo s kisikom in radioaktivno pilulo — je natanko podoben prizoru, ko se Aladin oboroži s svetilko in čudežnim prstanom. Prav tako so ameriški državni trezorji v Fort Knoxu v »Goldfingerju« sodobna inačica votline, v kateri so imeli spravljene svoje zaklade Ali Baba in štiridset razbojnikov. Ljudje v deželah, kjer so zgodbe iz Tisoč in ene noči sledile islamu, bodo z lahkoto prepoznali skoraj vse osebe — hudobnega čarovnika, ujeto princeso, neusmiljeno zapelivko, ahrbtnega in iznajdljivega mlajšega sina.«

Formula špijonskega filma v zadnjih letih dopušča še drugačne primerjave. Vse skupaj je podobno napeti in razburljivi pravljici.

Ko »unaški James Bond vzleti z raketo, ki jo ima pri vezano okrog pasu in tako uide zasledovalcem, ali ni tako, kakor da je junak pobegnil iz Bagdada na leti preprogi? Ko James Bond spusti iz svojega »čudežnega« avtomobila umetno meglo, polije cesto z mastno tekočino in izstrel s sedeža nasprotnika, ki mu moli revolver pod nos, ali ni podoben junaku, ki si je nadel »Tarnkappe« — čepico nevidnosti — iz nemških pravljic in tako zmedel svoje nasprotnike. James Bond je junak, ki se je odpravil na pot, da bi poiskal zmaja in ga uničil. Na tej poti mora premagati toliko in toliko sovražnikov in podreti toliko in toliko ovir — med njimi in nekam mimogrede tudi nekaj lepotic.

Angleški novinar Ian Fleming — umrl je pred nekaj leti — je napisal svojo prvo zgodbo o tajnem agentu Jamesu Bondu leta 1952. Naslov te zgodbe: »Casino Royale«. Sledile so ji še druge: »Živi in pusti umreti«, »Diamanti so večni«, »Iz Rusije — s srčnimi pozdravi«, »Dr. No«, »Goldfinger«, »Strogo osebno«, »Thunderball«. Takrat Fleming še ni vedel, kako bo njegov junak zaslovel in kako velike denarce bo z njim zaslužil on in podjetni filmski producenti. Potniki, ki se usujejo iz letala na letališču pri zalivu Montego na Jamajki, še vedno lahko kupijo knjigo, ki nosi naslov: »Ptice na Zahodnoindijskem otočju«. Tudi to knjigo je napisal Fleming, toda pred Jamesom Bondom. Strokovnjaki pravijo, da je zelo dobra. Vendar bi bilo Flemingovo ime ostalo neznano, ko se ne bi bil lotil pisanja svojih detektivk.

Angleški novinar in pisatelj Ian Fleming je doživel samo začetek filmskega razcveta svojih špijonskih zgodb. Avgusta 1964 je nenadoma umrl, njegovi junaki pa so še polni življenjske sile.

Med junakinjami filmov o špijonu 007 je tudi italijanska lepotica Luciana Paluzzi. Slika je iz filma »Thunderball« in se dogaja v enem od pogostih prizorišč Bondovih junaštev — v postelji.

sprostitev prepovedanih nagonov

James Bond je odgovoren samo svoji vesti in nikomur drugemu. Ker je tako preizkušen agent, ima oznako 007, kar pomeni, da lahko ubija — po preudarku. Njegov efektivni skrivnostni »Mc«, ga bo morda prijel zaradi prevelikega obračuna potnih stroškov, toda nikoli ne zaradi ljudi, ki jih je ubil. Je že res, da se bori za »dobro stvar« in da so njegovi nasprotniki do konca izprijeni, brezobzirni in hudobni. Toda za povprečnega gledalca, ki se med predvajanjem filma ali zgodbe poistoveti z junakom, lahko Bond počne vse tisto, česar gledalec ne sme: lahko ubija, nobeno sodišče ga ne bo poklicalo na odgovor, ima »čudežnik« avto, zapravlja denar, na voljo mu je cel aparat z vsemi sodobnimi tehnološkimi pripomočki, naproti mu prihajajo same lepotice, ki padajo pred njim ko snop, je, skratka, življenje superšpijona in superagenta je v popolnem nasprotju s tistim, kar družba, ki nas obsoja na sivo in enolično življenje, dovoljuje. In to je seveda privlačno, kakor so privlačne sanje vztrajnega kupovalca srečk, ki upa, da bo nekega dne zadel ogromno vsoto denarja in se bo s tem nato odpeljal z reakcijskim letalom v najbolj razkošen hotel ob sinji laguni.

V povodnji špijonskih pravljic se tu in tam utrne kak dober film ali zgodba. Taka je zgodba o »Vohunu«, ki je prišel s h'adnega« in v katerem je Richard Burton prepričljivo zaigral popolnoma drugačnega tiča, kot je James Bond, in v popolnoma drugačnem okolju, kot je bondovsko. To okolje ni prav nič prijetno in ljudje, ki se znajdejo v njem, niso prav nič veseli ne srečni. Gledalci se ob takem filmu pravzaprav čutijo srečne, da niso v njihovi koži.

resnični svet vohunov

Resnični svet špijonaže se močno razlikuje od večine špijonskih filmov in zgodb.

Velika večina špijonov živi dokaj enolično in vsakdanje življenje. Sicer pa, kje je meja med pravo, klasično špijonažo in popolnoma zakonito, javno in odkrito »špijonažo«? Že leta 1947 je ameriški admiral Hillenkoetter dejal, da bi moralo 80 odstotkov vsega obveščevalnega dela temeljiti na objavljenih knjigah, revijah, tehničnih in znanstvenih poročilih in razpravah. Čas ni ovrgel njegove trditve.

To velja za vse države, toda še najbolj za ZDA in Sovjetsko zvezo. Ti dve veseliti za poslušata na tisoče prevajalcev, inženirjev, tehnikov in znanstvenikov, ki prevajajo in proučujejo vsako pomembno znanstveno, tehnično, vojaško, gospodarsko in politično publikacijo, ki izide pri nasprotniku ali drugje po svetu. Ljudje na veleposlaništvih in drugih diplomatskih predstavništvih prebirajo časopise in revije. To vztrajno, potrpežljivo in sistematično delo omogoča pregled dogajanj na tujem, ki je po navadi točnejši od vseh resničnih špijonskih poročil.

Glavna težava ni v zbiranju gradiva. Tega gradiva je še preveč. Glavna težava je v pravilnem vrednotenju in ocenjevanju določenih podatkov. Leta 1952 na primer so se prvič pojavile teoretične razprave o »ojačevanju svetlobe s spodbujanjem emisije sevanja« ali na kratko »laser« oziroma »maser«. Koliko »špijonov« je takrat sporočilo domov, da je tukaj začetek ali zametek »smrtnega žarka«? Ta ozki snop svetlobe lahko doseže temperaturo 8000 stopinj Celzija in lahko v pet-tisočinki sekunde izvrta luknjo v diamant! Uporabljajo pa ga tudi za očesne operacije. Uporabljiv pa je tudi za ubijanje. In še za marsikaj drugega. Teoretično znanje je bilo dostopno vsem. Praktična uporaba za uničevalne namene pa je strogo varovana skrivnost.

2x2 STRANI

VOHUNSTVO

stene imajo ušesa

Miniaturizacija elektronskih prisluškovalnih in oddajnih naprav je v zadnjih letih tako zelo napredovala, da je na primer mogoče v votel zob skriti 28 elektronskih sestavnih delov, med njimi šest miniaturnih oddajnikov in dve bateriji, ki ju je mogoče napolniti. Vohun lahko s tem »govorečim zobom« pošilja šifrirana sporočila.

Ker so oddajniki postali tako majhni, jih je mogoče skriti skoraj povsod. Zgodba o olivi na zobotrebci v koktajlu je zdaj že postala klasična. Nekomu so v olivo v kozarcu pijače skrili majhen oddajnik. Zobotrebec je bil antena! Prisluškovanje je potekalo brez motenj, dokler ni pivec ugriznil v olivo in si skoraj zlomil zob. Miniaturne oddajnike pa je mogoče skriti tudi v zapestne ure, nalična peresa, vžigalnice, rdečila za ustnice, okvire naočnikov, uhane.

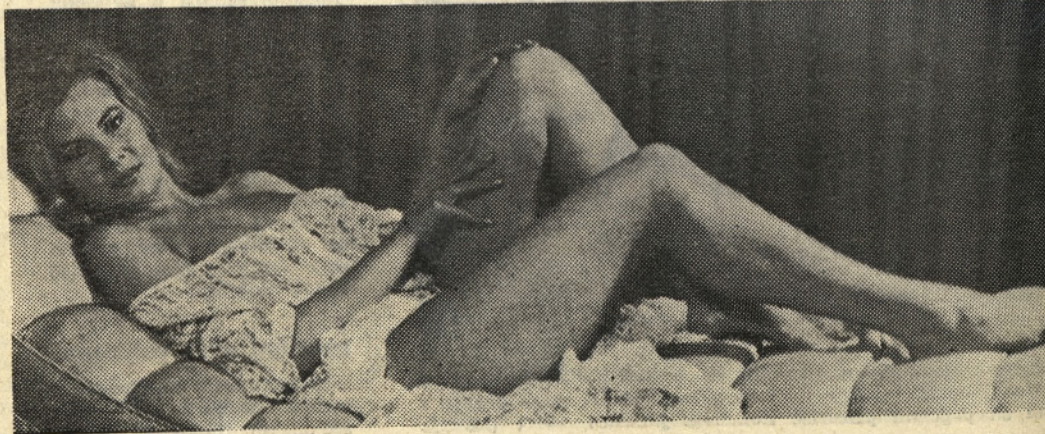
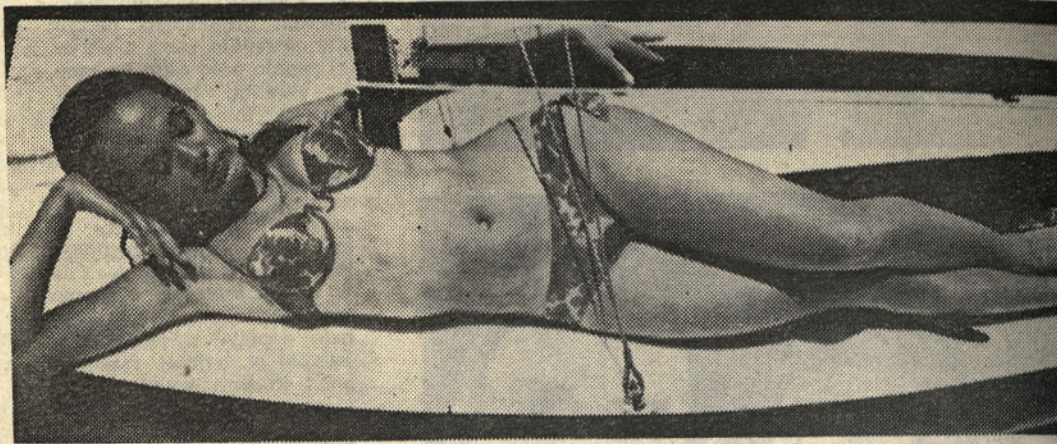
Prisluškovanje telefonskih pogovorov je postalo nekaj vsakdanjega. Najboljša — obramba proti prisluškovanju je ta, da si ljudje po telefonu ne pošiljajo tajnih sporočil. Druga obramba proti prisluškovalcem je tako imenovani »scrambler«, ki pogovor »zameša«, da prisluškovalec sliši nerazumljivo žlobudranje. Toda prisluškovalcu je na voljo »unscrambler«, naprava, ki zamešani pogovor spet »razvzla«. Skratka, strup — protistrup, strup — protistrup, skoraj v neskončnost.

Seveda je še ena možnost: da sobesednika po telefonu popolnoma neprizadeto govori, čeprav dobro veda, da nekdo prisluškuje. Govorita zaradi prisluškovalca, da bi ga zavedla. Temu pa nobeni prisluškovalni aparati ne povedo, ali je tisto, o čemer se pogovarjajo po telefonu, res, ničeno ali ne.

Prisluškovalni aparati so torej najvažnejše orožje vohuna. Med njimi so na primer tako imenovani parabolični usmerni mikrofoni, ki

Desno: Brošura, ki jo je objavila newyorška firma za proizvodnjo prisluškovalnih in protiprisluškovalnih naprav. Katalog navede cene in lastnosti najrazličnejših mikrofонов in drugih pripomočkov. Naročiti jih je mogoče tudi po pošti. Ko je firma razstavljala svoje izdelke v Londonu, je morala na zahtevo oblasti umakniti z razstave kakih sto predmetov. Britanski zakoni so v teh zadevah strožji od ameriških in skušajo vsaj še za nekaj časa ohraniti privatno življenje svojih državljanov. V Ameriki pa so vsaj tako kaže — nad to zadevo zadnje čase že kar obupali.

Samo tri iz dolgega spiska rahlo oblečenih deklet, ki hkrati z Bondovimi pustolovčinami privabljajo v kinematografske dvorane množice gledalcev: Luciana Paluzzi, Martine Beswick in Mollie Peters. Seznam njegovih partnerk vsebuje tudi marsikatero znano filmsko ime; na primer Ursula Andress.

MICROPHONES

BUTTON-HOLE MICROPHONE A tiny button microphone designed for use in shirt button hole, capable of picking up all the action. \$24.95	THE MICROPHONE Versatile, tubular microphone designed to be used as a tie clip. Perfect for recording in cars or wherever hands are not free. \$24.95	POCKET-PEN MICROPHONE This miniature microphone is mounted in a handy pen case. It is machine tested for a minimum of 100,000 hours. \$24.95
THROAT MICROPHONE A miniature microphone with special design, designed to be worn in the throat for clear, distortion-free recording. \$24.95	FLAT SUB-MINIATURE MICROPHONE Only 1/2" x 1/4" x 1/8" high. Contains 100% detachable microphone for easy insertion. \$24.95	CIGAR CASE MICROPHONE A compact cigar case, precision engineered microphone for use in the cigar case. \$24.95
PIN HOLE / KEYHOLE MICROPHONE A tiny hidden microphone containing an advanced electronic tube which fits into the smallest places and offers excellent pick up for 100' to 150' range. Only 1/2" x 1/4" x 1/8" high. Also available in a rubber key hole for the kitchen. \$24.95	PAPER CLIP MICROPHONE Small and inconspicuous, yet highly sensitive for the smallest sound. \$24.95	
Wristwatch MICROPHONE A miniature microphone, precision made in Switzerland. The watch is the size of a wristwatch. \$24.95	CONTINENTAL'S SPHERE MICROPHONE The precision high microphone described is a perfect example of the microphone design. It is designed for use in the most difficult situations for speech, recording, conversation or recording. It is made in the U.S.A. and is tested and put to work in the laboratory of sound in a sound room. \$24.95	
CONTINENTAL'S PROFESSIONAL KIT The kit contains a variety of microphones, a microphone amplifier, a microphone cable, a microphone stand, a microphone case, a microphone bag, a microphone box, a microphone rack, a microphone stand, a microphone case, a microphone bag, a microphone box, a microphone rack. \$24.95	SHOT GUN MICROPHONE This very unique microphone is the shape of a shot gun. It is designed to be used in the most difficult situations for speech, recording, conversation or recording. It is made in the U.S.A. and is tested and put to work in the laboratory of sound in a sound room. \$24.95	

Letelo preprogo iz »Tisoč in ene noči« je v sodobnem špijskem filmu zamenjala raketa, ki si jo je Bond privezal za pas. Junak je svignil v zrak in tako ušel osuplim zasledovalcem izpred nosa.

povzamejo govor tudi na daljavo sto metrov. Ker pa so po navadi v okolici druge motnje, se ti mikrofoni niso posebno obnesli. Miniaturni mikrofoni je mogoče vtakniti tudi v luknjo v steni, da se dotika ometa na steni sosednje sobe. Tako je mogoče prav uspešno prisluškovati, kaj se pogovarjajo pri sosedovih.

Toda če sosed sumi, da so mu neke nastavili mikrofoni in oddajnike in ne utegne postaviti celega stanovanja na glavo in prekopati sten — še potem ne bi imel zagotovila, da je odkril vse prisluškovale naprave — si bo omislil majhno napravo, ki bo motila sprejem, tako da prisluškovalec ne bo nič slišal. Cena naprave v ZDA: 200 dolarjev.

Kaj pa miniaturni oddajniki, ki jih vzdajajo in pustijo v steni? Težava s temi oddajniki je bila, da so se baterije kmalu porabile. Tudi to ni zdaj več težava. Ker potrebujejo te miniaturne baterije zelo majhne količine električne energije, jih je mogoče spet napolniti kar iz vozila, ki je parkirano pred hišo — brezžično!

Skratka, bolje je držati jezik za zobmi.

Allen Dulles, bivši šef ameriške obveščevalne agencije, je nekoč dejal: »Zdaj je mnogo lažje skriti nekomu v sobo prisluškovavno napravo, kakor mu poslati v posteljo vo-hunko.«

vohunu v vesolju

Toda nič ni bolj spremenilo klasične špijonaže kakor sateliti, ki javno, nesramno in uspešno vohunijo v vesolju. Spričo njih so klasični vohuni — in z njimi vred tudi James Bond — zastareli kakor vitezi v oklepih.

Malo je znanega o ameriških vohunskih satelitih in še manj o sovjetskih. Američani imajo štiri sisteme. Samos, ki so ga preimenovali v Pro-gram 720 A, ima tir, dolg 300 milj. Prevozi ga v 95 minutah. To je fotografski satelit ameriškega letalstva in je opremljen s teleobjektivi izredno velike jakosti in ostrine. Začeli so ga uporabljati

pred petimi leti, predvsem za snemanje sovjetskega in kitajskega ozemlja.

Drugi satelit, Midas, ki so ga preimenovali v Program 239 A, uporablja infrardeče naprave za takojšnje zaznavanje morebitnih izstrelitev rakete z nasprotnega ozemlja. Satelit zazna zelo visoko temperaturo, ki nastane pri izstrelitvi rakete, natanko določi položaj izstrelitve in sporoči podatke »domova«, tako da je domača obramba obveščena 30 minut prej, preden bi raketa treščila v cilj. Radarsko omrežje obvesti domačo obrambo samo 15 minut prej.

Tretje vrste vohunski satelit ima nalogo ugotoviti in sporočiti sleherno atomsko eksplozijo. Te vrste sateliti so tudi 60.000 milj daleč v vesolju. Sposobni so odkriti atomsko eksplozijo jakosti enega megatona tudi na milijone milj daleč.

Če bi prišlo do dvoboja v vesolju med »roboti« sateliti — to je sateliti brez posadke — bi bili Američani v boljšem položaju, ker imajo svoje postaje za zasledovanje satelitov po vsem svetu. Rusi na primer ne bi vedeli, kaj se je zgodilo njihovega satelitu na drugi strani sveta, če bi nenadoma prenehali delati. Američani so na primer dokazali, da je prav lahko usmeriti satelit natančno v določen položaj v vesolju. Če bi ga napolnili z eksplozivom, bi ga lahko uporabili kot ofenzivno orožje, s katerim bi »sklatili« sovražni satelit. To je seveda možno, nost in nedavni ameriško-sovjetski sporazum o miroljubni uporabi vesolja to prepoveduje. Upajmo, da se ga bodo držali.

Nekoliko neprijetna je misel, da nas iz vesolja nenehno opazujejo hladne, izredno ostre oči, ki se množijo, dokler ne bo vse nebo polno teh oči. Mi jih ne vidimo, toda one nas vidijo. Oprezujejo in zalezujejo in špijonirajo. Neprijetna je ta misel, toda kakor smo se morali sprijazniti z atomsko bombo in »ravnotežjem strahu«, tako se bomo morali sprijazniti tudi z vohuni v vesolju.

BOŽIDAR PAHOR

TI SREČNI, KRATKI, PRISMOJENI DNEVI

Ti srečni februarski dnevi! Velika čarovnija prekmurskih kurentov, ki poskakujejo po poljih in kličejo pomlad! Velika norija. Na najprometnejšem križišču mesta se zagozdi, ljudje med avtomobile, avtomobili med ljudi in trolejbusy, vsi pa okoli družbice z rdečimi nosovi in pisanimi trakovi, ki so lahko kaj folklornega, lahko pa tudi preprosto samo nekaj veselega, prismojenega.

Dež. Organizacijski odbor za ptujsko prireditev je odpovedal nastop originalnih ljudskih mask na stadionu in veliko karnevalsko povorko po mestnih ulicah. Toda kurenti so kljub temu, na lastno pest, krenili po mestnih ulicah. V spremstvu kopjašev, pokačev, gostüvačev iz Prekmurja... Namesto 1500, kolikor so jih predvideli za ta nastop, jih je bilo sicer le 400, toda bili so razpoloženi še za drugih 1100...

V Metliki so si omislili glavno gadje gnezdo (na Kapoševičevem čelu) in po hišah razobesili zastave: na hotelski zastavi je plapolal medved, na gostilniški vodovodna pipa... Redki so verjeli, da bodo gadje in belouške metliški neprijeten nalive preživeli, pa so ga. Natanko ob treh popoldne, ko se je nebo razvedrilo, se je tudi sam presvitli cesar avstrijski, Franc Jožef I., na svitlo prikazal. Pripeljal se je bil s hlaponom po belokranjski železnici, ki je bila, kot je znano, že leta 1914 zgrajena.

Franc Jožef I. v Metliki ali kako so gadje in belouške progo rentabilno naredili. Ko je bilo slavlja konec, se je stari gospod dostojanstveno v tale hlapon vsedel in nazaj na Dunaj odpeljal (slika zgoraj — foto Splihal). — Velika čarovnija ptujskih kurentov (slika spodaj, — foto Isajevič).

Pozvačin se mu pravi, doma je iz Prekmurja, hodi pa vsako leto ob istem času po Ljubljani. Na gostije vabi in tisto, kar drži v roki, se ježevka imenuje. Ravna se po kompasu, ki mu visi okoli. Vratu, nosi tudi čuturi s pijačo in prosom (spodaj — foto Busic).

sana

HOČE PRI MARIBORU

PO PRIBOLJŠKU ŠE NAGRADA!

Sodelujte pri nagradnem žrebanju 1. marca, 1. maja, 1. julija in 1. oktobra.

Tovarni Sana Maribor pošljite po 4 prazne ovitke SANA pudinga, 4 SANA vanilij sladkorja in 4 SANA pecilnega praška. Pripravljen so lepe nagrade:

pralni stroj — superavtomat

televizijski sprejemnik

hladilnik

4 radijski aparati

3 gramofoni

5 mikserjev

10 nogometnih žog

100 kolekcij SANA izdelkov

NAROČAM

ilustrirano
revijo
„TOVARIŠ“

Ime:

Ulica:

Mesto:

Država:

»Tovariš«
Ljubljana
Tomšičeva 2
Jugoslavija

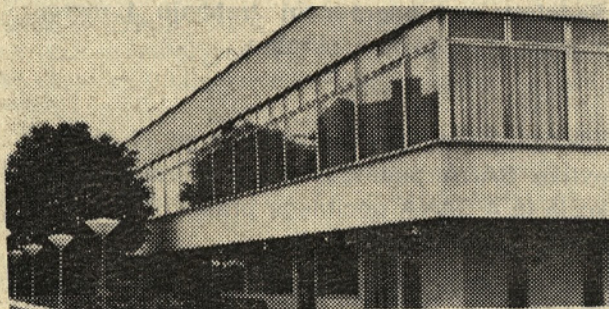
Posamezna številka stane 1,50 Ndin (150 starih din), mesečna naročnina 6 Ndin (600 starih dinarjev). Za inozemstvo 10 Ndin (1000 starih dinarjev) ali 3 DM (EVROPA).

Podpis:

čistljivo izpolnite in odpošljite v pismu

USTAVITE SE PRI NAS!

OBIŠČITE GOSTIŠČE DRUŽBENE PREHRANE

SAMOPOSTREŽNO RESTAVRACIJO

Celje - Gaberje

kjer boste lahko preizkusili kvaliteto ter veliko izbiro jedil
po zelo konkurenčnih cenah.

PRIDITE, POSKUSITE - PREPRIČALI SE BOSTE!

**Elektrotehniško podjetje —
SKOFJA LOKA**

Izdeluje za široko potrošnjo ku-
halnike na eno ploščo in več plošč,
električne sobne peči, električne
kalorifierje »Elraterna«, sušilce za
lase »Elra« Kakovost — trpežnost
— solidne cene!

NOVOST

Oblacila — Tržič

izdeluje iz različnih vrst materia-
lov vso žensko lahko konfekcijo
(krila, obleke, halje, bluze, delov-
ne obleke, predpasnike in po-
dobno). Podjetje je specializirano
tudi za izdelavo moške, ženske in
otroške športne konfekcije.

**HITRO — KAKOVOSTNO —
ZMERNE CENE.**

HOTEL BELLEVUE 1050 m POHORJE

Popolna rekreacija pozimi in poletil

Restavracija — kavarna — bar bife — 51 komfortno opremljenih
sob s 96 ležišči — centralna kurjava — idealna smučišče — sankališče
— smučarske vlečnice — vožnja s smučmi v dolino

Vzpenjača — redna avtobusna zveza iz Maribora do spodnje postaje
pohorske vzpenjače

Smučarska oprema in sanke na razpolago.

Smučarska šola.

Spomladi, poleti in jeseni prelepi izleti do bližnjih pohorskih
postojank in v okolico Maribora

Parkirni prostor za avtobuse in osebne avtomobile

V Mariboru vas vabimo v priznano restvaracijo »MAJOLIKA«
na Glavnem trgu

AVTO-MOTO SERVIS Ravne na Koroškem

- opravljamo tekoča in generalna popravila vseh vrst
motornih vozil
- čiščenje in mazanje vozil
- antikorozijska zaščita (zaščite karoserije)
- elektroinstalacije
- mehanska dela na obnovi motorjev
- vsa avto-kleparska dela
- vsa avto-ličarska dela
- vsa ostala v stroko spadajoča dela
- sodobna velika avtomehanska delavnica je opremljena
z najmodernejšo opremo.

TOVARNA USNJA KAMNIK

UTOK

si je s kvalitetnimi izdelki pridobila
sloves domala po vsem svetu.

Naše proizvodne posebnosti so:

**GALANTERIJSKO USNJE IN VELURJI V VSEH
MODNIH BARVAH**

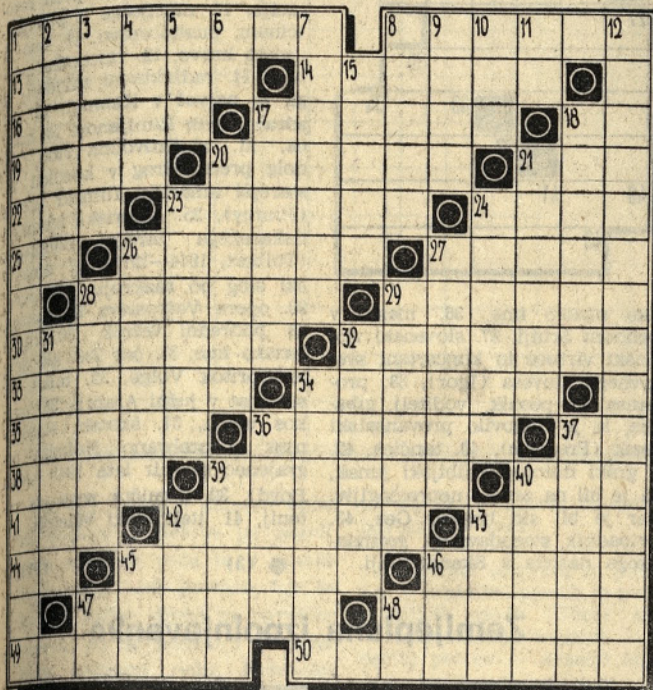

kaj veš

kaj znaš?

KRIŽANKA

Vodoravno: 1. stavni in ulivalni stroj za celo vrsto črk, 8. vrišč, direndaj, 13. oglednik, poslanec, 14. mesto v južnem Dahomeju, starodavna prestolnica kraljestva domorodcev, 16. daljmatinsko vino, 17. rastlina ovijalka z olesenelim stebлом, 18. kratica za dolžinsko mero, 19. Ibsenova drama, 20. divji kozel, genus, 21. kopica, gomila, 22. ime sodobnega ameriškega satirčnega pisca Buchwalda, 23. otok v Jadranu južno od Lošnja, 24. najvišje gorstvo v Evropi, 25. oster polotok, 26. uničenje, popoln konec, 27. samostanski predstojnik, 28. drugo ime za Formozo, 29. slovenski realistični pisatelj (Fran, »Trojka«), 30. tragična oseba iz grške mitologije, sin Agamemnona in Klitemestre, 32. nizozemski teritorij med francosko in britansko Gvajano v Južni Ameriki, 33.

francoski slikar in grafik, eden od utemeljiteljev skupine fauvistov (André, 1880—1954), 34. privrženec nekdanje nasilne oblike diktature v Italiji, Nemčiji in Španiji, 35. predujem, naplavo, 36. pihalo v orkestru, 37. kemični znak za mangan, 38. novica, sporočilo, 39. denarnik, bogat človek, 40. zanimav, kradljiv, 41. rimska boginja jeze, 42. ime umetnega satelita, s katerim je Jurij Gagarin kot prvi človek poletel v vesolje, 43. glavno mesto Švice, 44. kratica otoške države vzhodno od Avstralije, 45. težkoatletska kategorija, 46. glava, skozi katero gre os pri kolesu, 47. madžarski pisec in prevajalec arabskih, perzijskih in rimskih avtorjev (Gabor, 1795—1877), 48. jugozahodni švicarski kanton z glavnim mestom Sion, 49. prebivalec našega največjega polotoka, 50. vojaški pomočnik, pribočnik.

Navpično: 1. znameniti italijanski renesančni slikar, kipar, graditelj in učenjak (»Mona Lisa«), 2. uvoz, 3. glavno mesto francoskega departmaja Deux-Sèvres, 4. brusni kamen, 5. počelo taoizma, 6. ploskovna mera, 7. zaslon, španska stena, 8. surovina za izdelovanje cigaret, 9. uboj, 10. lučaj, 11. naša in tuja črka,

12. živahnost, živost, 15. meteor-ski utrinek, 17. znameniti starogrški kipar iz IV. stol. pr. n. št., 18. streha v obliki polkrogle, 20. stara beseda za Slovana, 21. odjemalec, stranka, 23. vnetje očesne šarenice, 24. spreten človek, umetnjakar, 26. mimoidoči, pešec, 27. francoski bankir in politik, pod Louisom Philippom dve leti ministrijski predsednik (Casimir-Pierre, 1777—1832), 28. ravna streha, 29. cev za zračenje, dimna cev, 31. pismena obveza o vrnitvi, 32. rakasto obolenje, 34. italijanski arhitekt visoke renesanse, ki je med drugim zgradil papeško palačo na Kvirinalu (Domenico, 1543—1607), 36. vase zaprt družbeni razred, 37. ime narodnega junaka Krpana, 39. vulkansko otočje v zahodnem Pacifiku, 40. jugoslovanski izumitelj na področju elektrotehnike (Nikola), 42. nastava, mamljivost, 43. dve morski ožini med Severnim in Baltičkim morjem na območju danskih otokov, 45. nočno zabavišče, 46. klimatsko zdravilišče in industrijsko središče v južni Franciji, glavno mesto departmaja Basses-Pyrénées, 47. angleška kratica za »foot« (čevlji), 48. tuja in naša črka.

● (4)

(Aleks)

● (3)

(PAG)

Kombinacija z zlogi

a — ček — dat — der — kom — než — nost — o — po — si — sky — slad.

S pomočjo gornjih zlogov postavite šest trozložnih besed. Srednji zlog je pri vseh besedah enak in ni podan.

1. ameriški konstruktor avionov in helikopterjev ruskega porekla (Igor Ivanovič), 2. pogodba med cerkvijo in državo, 3. nespreten človek, nerodnej, 4. ubogljivost, poslušnost, 5. delavec, ki se mu plača zaslužek po storjenem delu, 6. cukrček, bombonček.

Po vrsti brane začetnice besed dajo enega največjih grških kiparjev klasičnega helenskega stila.

● (2)

(PAG)

POSETNIKA

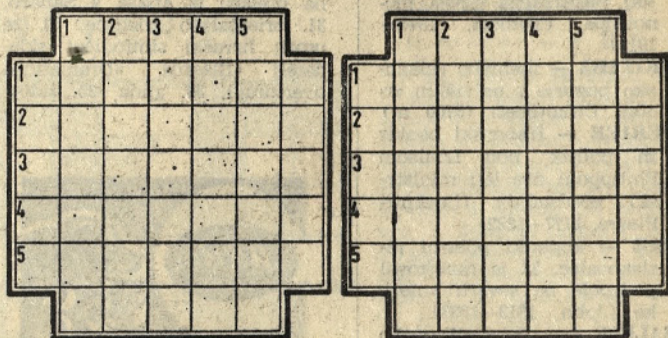
TINKA RED IG

Tinka ima za žensko nekoliko nenavaden poklic. Kaj je?

● (3)

(PAG)

MAGIČNA LIKA — DVOJČKA

Opisi besed pod posameznimi številkami so med seboj povezani in morate sami ugotoviti, za kateri lik veljajo.

1. drugo največje mesto v Kanadi ob Ontarijskem jezeru — sodobni francoski pisatelj, dobitnik Nobelove nagrade za književnost leta 1952 (François, r. 1885), 2. roman Antona Ingoliča, ki obravnava vprašanja agrarne reforme — vedno zelena rastlina plezalka, polparazit, 3. ladja za prevoz avtomobilov ali vlaka — francoski državnik in svetovalec Louisa XIV., eden največjih predstavnikov merkantilizma (Jean Baptiste, 1619—1683), 4. znana italijanska tovarna avtomobilskih gum — naslovni junak znamenite pesnitve ruskega pesnika Puškina, 5. umetniško ime prve slovenske filmske igralka Ide Kravanja — samica domače živali.

● (3)

(Y)

Sodelavce za zabavno pri-
logo »Kaj veš — kaj znaš«
sprejema uredništvo ob
ponedeljkih od 18. do 20.
ure v Tomšičevi ulici št.
3, II. nadstropje, soba 40.

ugankarski slovarček

ABOMEY — mesto v južnem Dahomeju, starodavna prestolnica kraljestva domorodcev

ARGELANDER — nemški astronom, ki je razvil posebno metodo opazovanja svetlobe spreminjajočih se zvezd (Friedrich Wilhelm August, 1799—1875)

DURANTE — starejši ameriški filmski komik (Jimmy)

GIOVI — prelaz v Ligurskih Apeninih, ki veže Genovo z Lombardijo

IFE — kulturno središče stare čimske države Yorube v južni Nigeriji pomembno arheološko najdišče.

JUNOT — Napoleonov general, ki je bil leta 1813 guverner Ilirskih provinc (Andoche)

KAFILERIJA — obrat za predelovanje klavnih odpadkov in poginulih živali, komjačija

KALUMET — dolga mirovna pipa severnoameriških Indijancev

KANTARA — oaza v Alžiru na prelazu iz Atlasa v Saharo

KLODVIG — francoski vladar iz dinastije Merovingov, ki je združil frankovska plemena in ustanovil frankovsko državo s sedežem v Parizu

LANSTON — ameriški izumitelj tiskarskega stroja monotaipa (Tolbert, 1844—1913)

ORIZABA — mehiško vulkansko pogorje z najvišjim vrhom Citlatpetl (5700 m)

PERIER — francoski bankir in politik, pod Louisom Philippom dve leti ministrijski predsednik (Casimir-Pierre, 1777—1832)

RAE — angleški polarni raziskovalec, ki je raziskoval področje na severu Amerike (John, 1813—1893)

SALEM — četrtmilijonsko mesto v pokrajini Madras na jugu Indije, važno cestno in železniško križišče

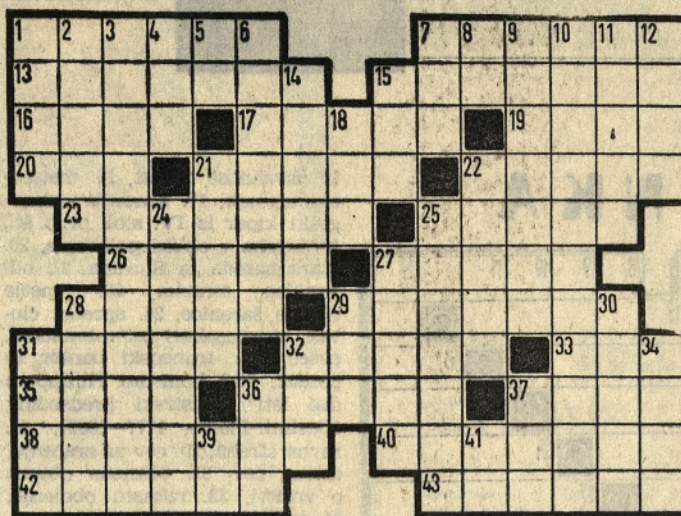
SCELBA — italijanski politik, v letih 1954-55 predsednik vlade (Mario)

SIKORSKY — ameriški konstruktor avionov in helikopterjev ruskega rodu (Igor Ivanovič, r. 1889)

TANTA — veliko mesto v ZAR v delti Nila, severno od Kaira (175.000 prebivalcev)

TUMULT — vrišč, direndaj

KRIŽANKA

Vodoravno: 1. sodobni ameriški pisatelj, katerega delo »Ameriški sen«, smo pred kratkim dobili v slovenskem prevodu (Norman), 7. železu podobna kovina, ki se uporablja v jeklarski industriji, 13. strup za podgane, 15. mesto v SZ ob železniški progi Rostov—Baku, 16. evropsko gorstvo, 17. prelaz v Ligurskih Apeninih, ki veže Genovo z Lombardijo, 19. možev ali ženin oče, 20. brkati orel, 21. ameriški izumitelj telegrafa (Samuel), 22. slap Savinje pod Okrešljem, 23. železna ruda, 25. sarajevsko tovarno koles, 26. Napoleonov general, ki je bil leta 1813 guverner francoskih Ilirskih provinc (Andoche), 27. skupina črnih plemen v južni in jugovzhodni Afriki, 28. španski šahovski mojster, 29. oaza v Alžiru na prelazu iz Atlasa v Saharo, 31. orientalsko gostišče, 32. že umrli hrvaški simfonični skladatelj (Blagoje, »Dramatična uvertura«), 33. glina, 35. židov-

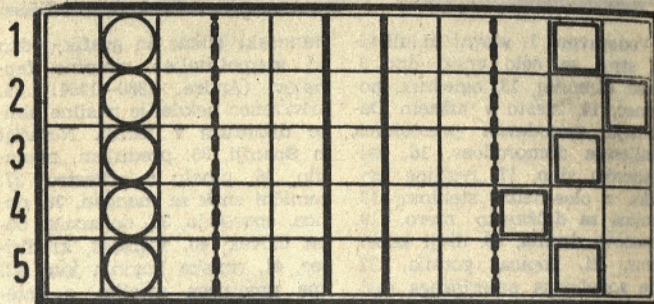
ska moško ime, 36. mesto v vzhodni Srbiji, 37. slovenski violinski virtuoz in koncertant svetovnega slovesa (Igor), 38. provansalski pesnik, voditelj gibanja, ki je obnovilo provansalski jezik (Frederic), 40. tančica, 42. v grški mitologiji libijski junak, ki je bil na zemlji nepremagljiv, ker je bil sin boginje Gee, 43. pripadnik starodavnega germanskega naroda v Skandinaviji.

Navpično: 1. čez 900 km dolga reka v zahodni Evropi, ki teče skozi Francijo, Belgijo in Nizozemsko, 2. mesto v južni Franciji blizu ustja Rhône, 3. pokvarjenost, ničvrednost, 4. ameriški general, poveljnik vojske Juga v secesijski vojni (Robert Edward), 5. glavni števec, 6. strog izpit na univerzi, 7. življenjska tekočina, 8. znamka težkih italijanskih kamionov in avtobusov, 9. bivši kubanski diktator, ki je pobegnil pred revolucijo, 10. nagnjenje k pustolovčinam, pustolovstvo, 11. ime za lisasto kravo, 12. vinorodna rastlina, 14. radiokativni mineral, ki ga je največ v Katangi, 15. po zdrav starih Rimljanov, 18. konjica, 21. sladkovodna riba, 22. dolg prečni drog v kozolecu, 24. starejši ameriški filmski komik (Jimmy), 25. ameriški izumitelj tiskarskega stroja monotaipa (Tolbert, 1844—1913), 27. umetniški slog po razkroju renesanse, 28. opera Vatroslava Lisinskega, 29. podredni veznik, 30. rusko žensko ime, 31. čez 2000 km dolg levi pritok Volge, 32. bilka, 34. sultanat v južni Arabiji, 36. ozek kos usnja, 37. škotski strokovnjak za prehrano, Nobelov nagrajenec za mir leta 1949 (John Boyd), 39. kemični znak za rutenij, 41. italijanski veletok.

● (3)

(Mali)

Zemljepisna izpolnjevanka

Od začetka lika do prve debelejšje navpičnice:

1. visoka gora v bližini Grintavca (2532 m), 2. pokrajina na zahodu Nove Gvineje, 3. večji kraj med Zidanim mostom in Celjem, znano zdravilišče, 4. otok zahodno od Lošinja, 5. veliko jezero v Tanganjiki.

Od druge debelejšje navpičnice do konca lika:

1. reka v srednji Aziji, ki se izgublja v močvirnem jezeru Lob-nor, 2. glavno mesto Francije, 3. gora v Julijskih Alpah, visoka 2601 meter, 4. četrtmilijonsko mesto v pokrajini Madras na jugu Indije, važno cestno in železniško križišče, 5. država pod Himalajo z glavnim mestom Katmandu.

Med obema črtkastima navpičnicama:

1. veliko mesto v ZAR v delti Nila, severno od Kaira, 2. črnomorsko letovišče ob vzhodni Kavkazu, 3. reka na Gorenjskem, ki teče skozi Kranj, 4. letoviško mesto na otoku Hvaru, 5. reka v Franciji, ki se pri Lyonu izliva v Rhône.

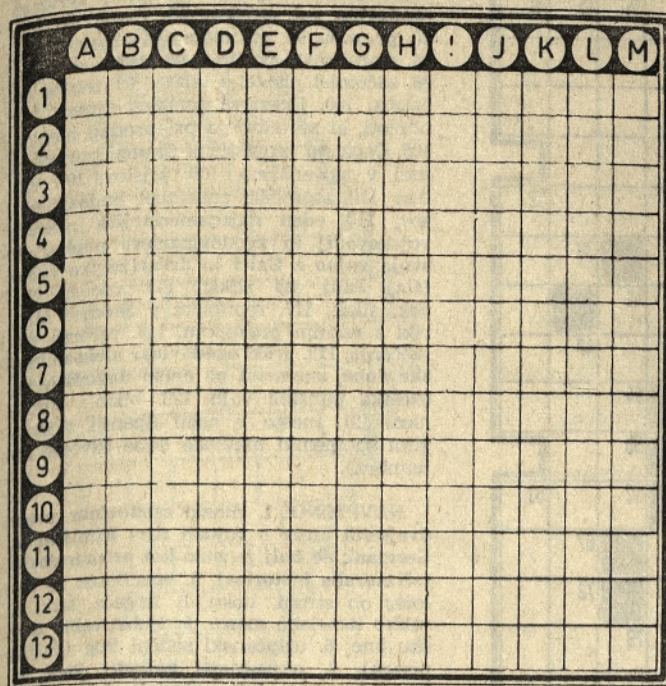
Ob pravilni rešitvi dajo črke na označenih poljih dve slovenski mesti, črke na sredi med obema debelejšjima navpičnicama pa še kraj ob cesti Kranj—Jesenice.

● (3)

(JAK)

NAGRADNA KOORDINATNA KRIŽANKA

Pri tej križanki dajemo opise za vodoravne besede po pravilnem vrstnem redu in z označitvijo polja tudi povemo, kje se beseda začne. Opisi za navpične besede pa so podani v pomešanem vrstnem redu. Reševalec mora sam razporediti črna polja, ki jih je v vsej križanki 26.

Vodoravno: 1A razporeditev tipk na klavirju ali pisalnem stroju, 1K domačija, hiša, 2A velika vojaška ladja, s katere vzletajo letala, 3A prijeten vonj, dišava, 3G znan francoski književnik romunskega porekla (Pam.), 4A diverzantski oddelek v sovražnikovem zaledju, 4K reka v Angliji, 5A mesec v židovskem koledarju, 5F trojanski plemič, ki je pobegnil iz Troje in v Laciju ustanovil mesto, 5L kemični znak za telur, 6A ime popularne italijanske popevkarice Pavone, 6F angleški pesnik iz 17. stoletja (Izgubljeni raj), 7B medmet priganjanja, 7E javno pismo, sporočilo, 8A plesna prireditev, 8E priprava za podvodni ribolov, harpuna, ostve, 8J stara angleška površinska mera, 9A spremljevalec rimskega boga ljubezni, 9H neokretnost, nerodnost, 10A glavno mesto Letonske SSR ob Baltiškem morju, 10F grška pokrajina ob Jonskem morju, 10K indijski les za gradnjo ladij, 11B japonska ženska obleka s širokimi nešivanimi rokavi, 11I polepšana podoba zadovoljnega življenja, 12A kratko vojaško bodelo, 12I staro težko orožje,

je, top, 13C indijski drobiž, 13I površinska mera.

Navpično: priprava za precejnjenje — ameriški pesnik in pisatelj grozljivih zgodb (Edgar Allan) — nauk o ustnih boleznih — zbor osmih pevcev — kazalni zaimek — polagalec tlaka — moderna morská raziskovalna priprava — italijanski neorealistični filmski režiser (Roberto) — ime dveh prelazov na Velebitu — alkaloid

▼ tobaku — ime starejšega španskega filmskega igralca Novarra — naše pristanišče v gradnji na jugu Jadrana — ameriška zvezna država na severovzhodu ZDA — privrženec težnje za združitve — nauk o pojavih v gibajočih se plinih — znoj — darilo — oče — rusko žensko ime (atletinja Press) — eden največjih starogrških govornikov — pokrajina in gorovje v Burmi — hotel v neposredni bližini Kranjske gore — kemični znak za iridij — osebni zaimek — nemški meščanski filozof (Georg) — spodnji del roke.

● (4)

(JAK)

Koordinatna križanka je nagradna uganka 6. številke. Rešitev pošljite na izreku iz revije ali pa prepisano, vsekakor pa priložite kupon s sedme strani ugankarske priloge spodaj.

Med reševalce s pravilnimi rešitvami bo žreb razdelil nagrade v skupni vrednosti 350 novih dinarjev.

1. nagrada: 100 Ndin

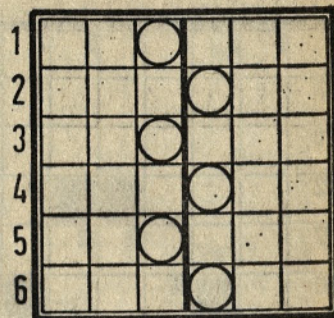
2. nagrada: 50 Ndin

3.—12. nagrada: po 20 Ndin

Rešitve pošljite do torka, 28. februarja, na naslov: Uredništvo »Tovariš«, Ljubljana, Tomšičeva 3, poštni predal 468—IX. Na pismenski ovitek napišite NAGRADNA KRIŽANKA. Rešitvi ne prilagajte nobenih drugih dopisov ali obvestil.

Reševalci iz Ljubljane lahko vržejo rešitve v nabiralnik nagradnih križank »Dela« in »Tovariša« v veži poslopja v Tomšičevi ulici 3.

IZPOLNJEVANKA

Vse besede so sestavljene iz dveh polovic, ki se razlikujeta samo po eni črki, kot na primer PON-TON ali TAN-TAL. Ob pravilni rešitvi dobite na označenih poljih predsednika ZDA ob koncu druge svetovne vojne.

1. enakost, istovetnost, 2. povračilo, odškodnina zaradi nižje cene, 3. vulkansko otočje v Pacifiku, ki mu pripada Okinava, 4. pripadnik ameriške verske ločine, 5. delavka v tekstilni tovarni, 6. znan ameriški smučar, ki se je lansko zimo smatno ponesrečil (Bud).

● (3)

(JAK)

MISEL NA ČRTIČAH

1. — — — — N O
2. V — — — — —
3. E — — Č A —
4. S — — — N I K
5. M U L — — — A
6. P — — — — — S —
7. P L — — I — O
8. K — — Č — —
9. G — — — — O
10. R — — — — V E C

1. trg v Gornji Savinjski dolini z razvito lesno industrijo, 2. okraševanje tkanin z vezennami, 3. znak za enakost v matematiki, 4. stojalo za sveče, 5. rojstni kraj Josipa Jurčiča na Dolenjskem, 6. časovni naskok pri tekmovalstvu, 7. denarna nagrada, 8. potovalni pripomoček, 9. skupno ime za prežvekovalce iz vrst parkljanjev, 10. vrsta divjega petelina, ki živi visoko v gorah.

Dodane črke na črticah dajo, brane po vrstah vodoravno, misel ruskega pesnika Jevtušenka.

● (2)

(FAG)

POSETNIKA

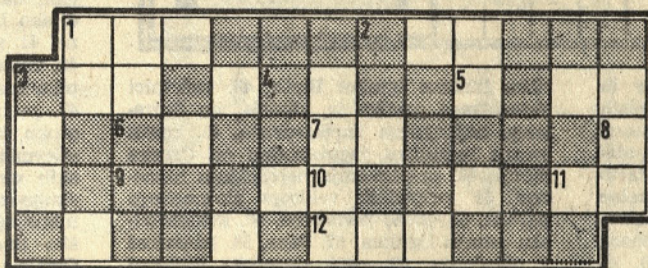
DR. LEO MAGOT

Kakšen zdravnik je postal Elo po specializaciji?

● (2)

(FAG)

IZPOLNJEVANKA

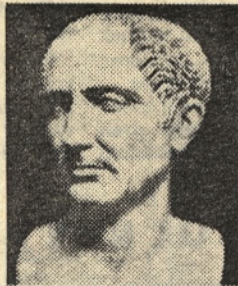
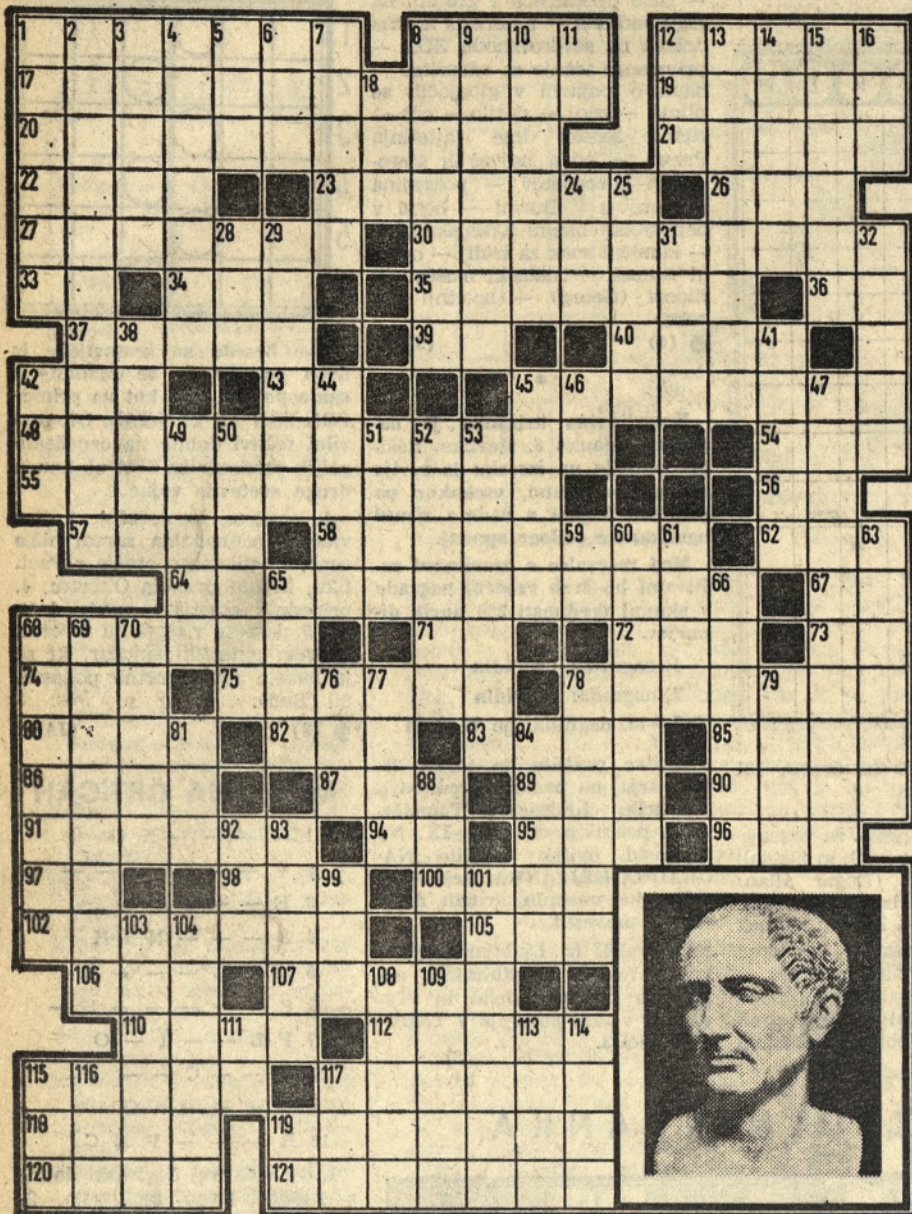
Besede se vpisujejo proti desni, in sicer od polja s številko v naslednje polje s številko. Tako je končna črka besede hkrati tudi začetna črka naslednje besede. Črke na senčenih poljih, brane po vodoravnih vrstah, dajo misel angleškega književnika Oskarja Wilda.

1. dolga mirovna pipa severnoameriških Indijancev, 2. neomajnost, odpornost, 3. zakladnica, blagajna, 4. domača pernata žival, 5. frankovski vladar iz dinastije Merovingov, ki je združil frankovska plemena in ustanovil frankovsko državo v sedežem v Parizu, 6. velika bela morská ptica, 7. stilet, 8. delovna vnema, 9. država v Aziji na južni strani Himalaje, 10. človek, ki namerno govori neresnico, 11. majhen kavelj, 12. pobijanje, morija.

● (3)

(Maki)

Križanka „Antični zgodovinarji“

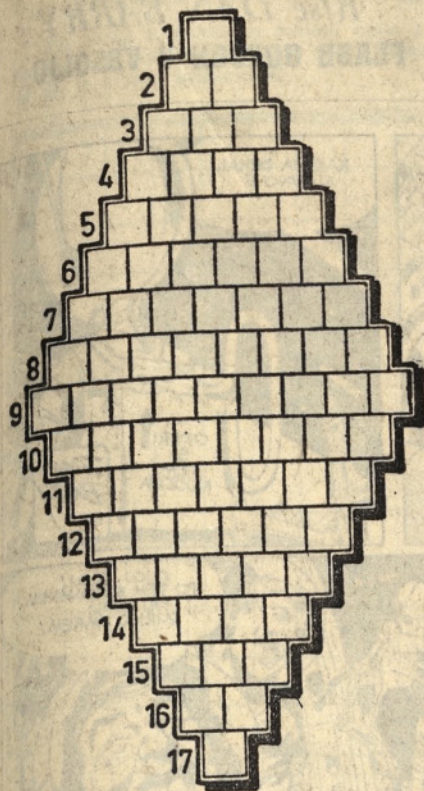
VODORAVNO: 1. grški zgodovinar in moralist, znan predvsem po življenjepisih znamenitih grških in rimskih osebnosti (46–120), 8. starodavni državnik in zgodovinar (»Origines«), zagovornik starih običajev, zagrizen nasprotnik Kartagine (M. Porcij), 12. gmota, masiv, 17. prebivalec stare grške pokrajine na Peloponezu (Špartanec), 19. levi pritok Bosne, 20. jezikovna posebnost pod vplivom italijanskega jezika, 21. starorimski zgodovinar iz I. stol. pred našim štetjem, avtor številnih življenjepisov raznih vojskovodij, katerega zgodovinski podatki pa niso zanesljivi (Kornelij), 22. žensko ime, 23. znamenita Vodnikova pesem, 26. del jedilnega pribora, 27. velika reka v Burmi z mogočno delbo, 30. genealogija, 33. ljudska pritrilnica, 34. junakinja romana Mire Miheličeve »April«, 35. register stalnega prebivalstva, 36. števnik, 37. rimski zgodovinar, pisec zgodovine Rima od ustanovitve do Avgv. stave dobe (Tit), 39. kemični znak za kalaj, 40. najmanjši delec snovi, 42. ime ame-

riške filmske igralka Blyth, 43. začetnici slovenskega grafika in kipanja, po Smrekanju najboljšega karikaturista, 45. ruska zvezna republika jugovzhodno od Črnega morja, 48. pripisovanje neresničnih imen, 54. pripadnik velikega slovanskega naroda, 55. javno ponižanje, 56. avtomobilska oznaka Ogulina, 57. šapa, 58. izbranost v oblačenju, 62. prvi slovenski literarni zgodovinar in kritik, Prešernov najboljši prijatelj, 64. namišljenost, nestvarnost, 67. kemični znak za silicij, 68. grško podzemlje, 71. latinski veznik, 72. prvi generalni sekretar OZN (Trygve), 73. začetnici priljubljenega basista ljubljanske Opere, 74. reka na Hrvaškem in v Bosni, 75. najpomembnejša drama nemškega književnika Gerharta Hauptmanna, 78. »oče grške zgodovine«, doma iz Halikarnasa, ki slovi po opisu grško-peloponeških vojn do leta 479 pr. n. š., 80. muslimanski sodnik, 82. angleško svetlo pivo, 83. enota za merjenje električne napetosti, 85. ime slovenskega fizika Čermelja, 86. mlada jugoslo-

vanska filmska igralka (Inge, »Vlak brez voznega reda«), 87. mongolski vladar, 89. pripadnik najnižjega razreda v starih Atenah, 90. muslimansko moško ime, 91. grški historik s Sicilije, ki je spisal svetovno zgodovino od najstarejših časov do leta 60. pr. n. š., 94. avtomobilska oznaka Reke, 95. starorimski pozdrav, 96. dedna zasnova, 96. začetnici pisatelja »4000«, 98. tekoča začimba, 100. Ibsenova socialna drama, 102. obresti, ki se odbijejo pri prodaji menice, 105. Čapkova utopistična drama, prevedena tudi v slovenščino, 106. prislov, 107. violina, 110. zagrebški ansambel ljudskih pesov, 112. eden najznamenitejših rimskih vojskovodij in zgodovinarjev, popisal je svojo vojno z Galci in državljansko vojno (Gaj Julij, na sliki), 115. močan človek, silak, 117. republika v Srednji Ameriki z važnim prekopom, 118. večanje, narščanje, 119. grški zgodovinar aleksandrinke dobe, znamenit po opisu dogodkov od začetka punskih vojn, 120. bližnja sorodnica, 121. mesto v južni Španiji z mnogimi spomeniki mavrske dobe (dvorec Alhambra).

NAVPIČNO: 1. rimski zgodovinar, avtor dvajsetih knjig o vojnah med Rimljani in Germani; še bolj je znan kot prirodoslovec (»Naturalis historia«), 2. značilnost za položaj ob strani, boku, 3. zvižaja, trik, 4. veliko izraelsko mesto, 5. ljubkovalno moško ime, 6. egipčanski sončni bog (daljša pisava), 7. najvažnejši indijski jezik, 8. hrvaški pripovednik, pisatelj del o ekonomski problematiki slavonske vasi (Josip), 9. spomladanska cvetlica, vetrnica, 10. grška boginja pravice, 11. kratica za »obveščevalni center«, 12. japonska dolžinska mera, 13. grški zgodovinar, politik in filozof, ki je nadaljeval delo zgodovinarja pod 68. navpično in opisal v »Grški zgodovini« obdobje od 411 do 362 pr. n. š.; znamenita je njegova »Anabasis«, 14. nepridiprav, tat, 15. nujna potreba vsake armade, 16. del obleke, 18. pokoj, tišina, 24. gaj, park, 25. znamka tujih žarnic; pomeni tudi zlitino osmija in volframa, 28. skupno ime treh najvišjih nordijskih božanstev, 29. slovenski slovničar iz Gornje Radgone, avtor posebne abecede in slovnice, ki je dala povod za abecedno vojno (Peter), 31. tramovi v kozolcu, 32. trojanski junak, bajeslovni ustanovitelj Rima, 38. indijsko božanstvo groma, plodnosti in vojne, 41. greben na vzhodni strani Djerdapa, 42. vulkan na Mindanau, 44. povlečenje, 45. pikantna srbska solata, 46. kvartski izraz, 47. prebivalce države na Balkanskem polotoku, 49. slovit rimski zgodovinar, katerega »Germania« je eden najboljših zgodovinskih virov za proučevanje družbene praskupnosti, 50. področje vrhovnega muslimanskega cerkvenega poglavarja, 51. moško ime, 52. prebivalec glavnega mesta Grčije, 53. narobna slika pri fotografiji, 59. oznaka za neznanca, 60. popularna francoska pisateljica (Sidonie Gabrielle, »Mitsou«), 61. pogorje na Arabskem polotoku ob Rdečem morju, 63. del imena rimskega zgodovinarja Fabija iz 3. stoletja pr. n. š., od katerega so ohranjeni le odlomki, 65. naziv Noetove barke, 66. bogoslovec, 68. grški zgodovinar, po rodu Tračan, soudeleženelec in pisec peloponeške vojne, 69. razčlenjevalec, 70. radijski sprejemnik, 76. pingvinu podobna ptica severnih morij, 77. Shakespearjeva tragična dramska osebnost, 78. hlapec, ki skrbi za hlev, 79. elegantno oblačeno žensko, 81. največja reka v Pakistanu, 84. japonsko pristanišče na

VRETENO

1. kratica za tekmočinsko mero, 2. samo, zgolj, 3. ime sodobne slovenske mladinske pisateljice Perocijeve, 4. znamenit starogrški slikar, ki ga omenja Prešeren v svoji pesmi, 5. reklamni listič, 6. dolga tanka palica, fizičlovka, 7. obrtnik barbarske stroke, 8. intrigant, 9. slaven grški kipar iz sredine 4. stoletja pred n. št., znan po upodo-

Anagram

V Zagrebu ŠULEK priznan je skladatelj, igralec v Trstu — njegov dobri prijatelj.

● (2)

(PAG)

otoku Hokaido, 88. beograjski tehnik, 92. organ vida, 93. tuje moško ime (eden od Beatlov), 99. tromestno število, 101. mehiško velikansko pogorje z najvišjim vrhom Cikatpetl, 103. rimski zgodovinar in politik, slovit po prikazu Katilinove zarote in vojne z Jogurto (Gaj Krisp), 104. strnjena kri na rani, 108. znamenita milansko operna hiša, 109. ruski marksist, revolucionar in ustanovitelj sovjetske države, 111. dentalna soglasnika, 113. organska spojina, 114. brezpravni sloj pod Turki, 115. vrsta psa, 116. angleški polarni raziskovalec, ki je raziskoval področje na severu Amerike (John, 1813—1893), 117. vrtna začimba, 119. močvirnici slovenskega pesnika in dramatika (»Pesmi o zlatolaskah«).

● (4)

M. K.)

bitvah teles, 10. občinski nosilni stebel, polstebel, 11. praktičen, trezen človek, 12. svetlobni pojav med neviht, 13. francoska pisateljica, ki je bila zaradi nasprotovanja Napoleonu izgnana iz domovine (Mme Germaine de, 1766—1817), 14. imovina, posest, 15. pod, 16. kemični znak za aluminij, 17. prva črka abecede.

● (3)

(Y)

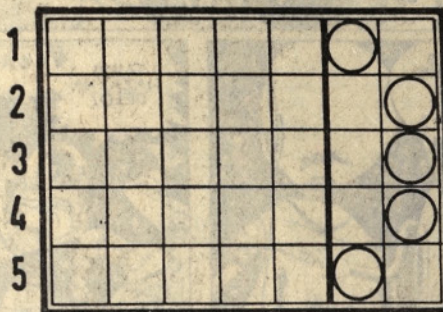
IZPOLNJEVANKA

Od debele navpičnice brano nazaj:

1. zdravniški pregled za potrditev k vojakom, 2. izrazna prvina v umetnosti, osnovna zamisel, 3. težko delo, trud, težava, 4. gostinski ali trgovski prostor, 5. močan veter, neurje.

Skozi ves lik, brano nazaj:

1. vrsta žlahtnih jabolok, 2. redko narodno moško ime, 3. nasilno grabljenje tujega imetja, 4. geološki naziv za granitno tvorbo kopaste oblike, 5. urejevalec in čuvaj zbirke dokumentov ali listin.

Na označenih poljih dobite otok v Sredozemskem morju, znan po labirintu kralja Minosa.

● (3)

(KAM)

SATOVNICA

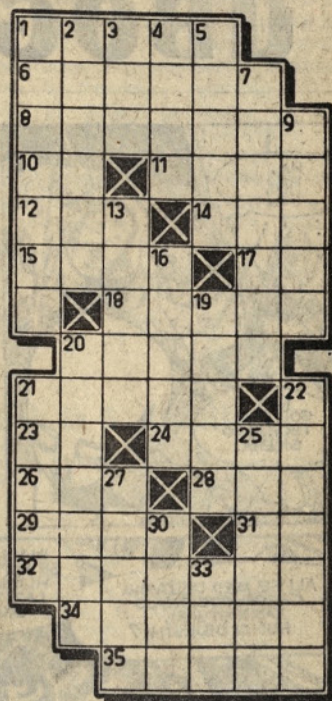
Besede začnite vpisovati v polje, ki je označeno s puščico, naprej pa tečejo v smeri kazalca na uri.

1. vas pod Krimom s kamnolomom in lepim jezerom, 2. staro glasbilo v obliki harfe, 3. slavni angleški matematik, fizik in astronom, avtor binomskega izreka (Isaac), 4. osnovnošolec, 5. namen, namera, 6. vetrni jopič, 7. italijanski politik, v letih 1954/55 predsednik vlade (Mario), 8. element iz skupine redkih zemelj s simbolom La, 9. delavec v tekstilni industriji.

● (3)

(JAK)

KRIŽANKA

Vodoravno: 1. pisk, 6. neobdelan svet, trata, 8. država na Apeninskem polotoku, 10. avtomobilski znak Kranja, 11. mesec židovskega koledarja, 12. zver iz rodu mačk, 14. srbsko moško ime, 15. krušni oče, 17. kratica za »centralni komitej«, 18. ameriški romanopisec, Nobelov nagradenec za književnost leta 1930 (Sinclair, »Elmer Gantry«), 20. tekmovalstvo v kavbojskih veščinah, 21. grški otok v Egejskem morju pred obalo Trakije, 23. naša in tuja črka, 24. vrednost blaga, 26. žensko ime, 28. jarek, rudniška jama, 29. popularni italijanski pevec (Bobby), 31. osebni zaimek, 32. sodobni švicarski književnik (»El Hakim«, »Via mala«), 34. poklon, dar, 35. kope ostrih ledenih blokov na ledeniku.

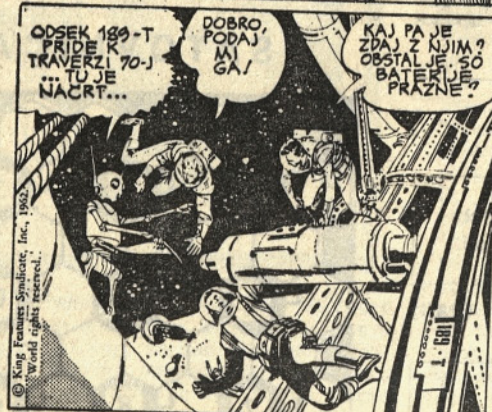
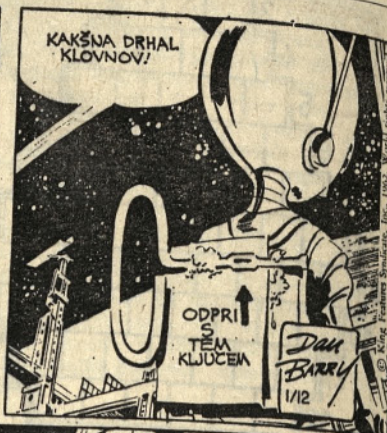
Navpično: 1. slovenska narodna jed, idrijska specialiteta, 2. pihljaj, sapica, 3. gora na Kreti, 4. telesna cev za pretok krvi, 5. jajčece uši, 7. največje mesto na Korziki, rojstni kraj Napoleona Bonaparteja, 9. mejna reka med ZSSR in Perzijo, 13. veliko žitno skladišče, 16. obalno vinogradno področje v francoskem departmaju Gironde, 19. reka v severni Nemčiji, ki teče skozi Bremen in se izliva v Helgolandski zaliv, 20. francosko moško ime (novinar Cartier), 21. spremljevalec groma in bliska, hrušč, 22. lahek moški površnik brez rokavov, imenovan po angleškem generalu, 25. kratka povest, 27. drugače, po domače, 30. zadnje predvilo, pazderje, 33. železniška proga.

● (3)

(AleK)

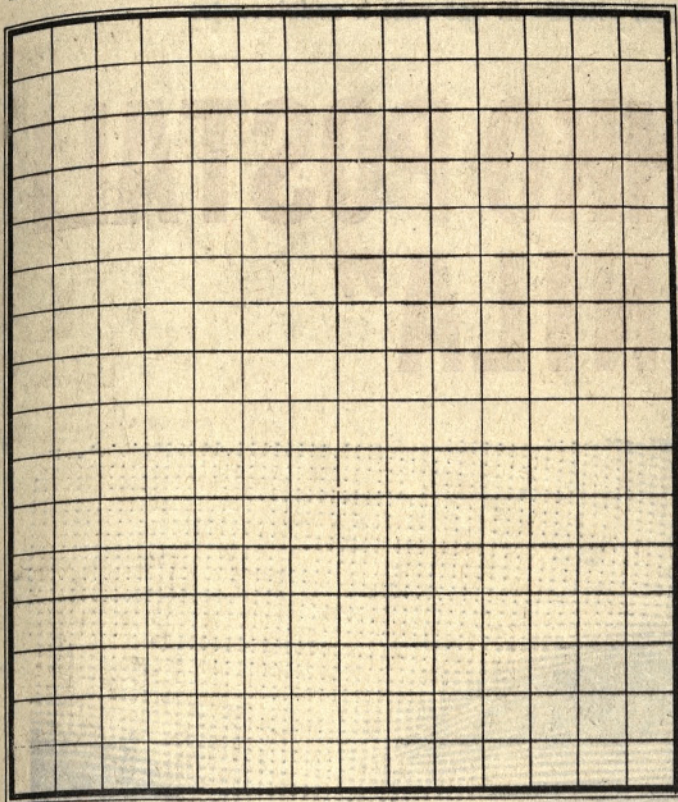
UBOGI ROBOT ⁵

Riše **DAN BARRY**
FLASH GORDON V VESOLJU

SKRITA KRIŽANKA

Pri skriti križanki so podani opisi s številkami, črna polja pa mora razvrstiti reševalec sam. Postavljena so nesimetrično in jih je v vsej križanki 35.

Vodoravno: 1. veliko sovjetsko pristanišče v Barentsovem morju, 9. pritok Savinje, 13. občutljivost organizma na nekatere snovi, 14. delavec v solini, 15. švedska pisateljica, Nobelova nagrada leta 1909 (Selma, »Gösta Berling«), 16. najbolj razširjena rastlina, 17. staro-egiptovski pisatelj, 18. kromova spojina, 20. kemični znak za svinec, 21. nemški astronom, ki je razvil posebno metodo opazovanja svetlobe spreminjajočih se zvezd (Friedrich Wilhelm August, 1799–1875), 23. orel v germanski mitologiji, 25. zmeda, 26. beograjski tehnik, 27. velik gorski vrh, 29. grajske razvaline, 31. star avstrijski srebrnik, 32. madžarsko moško ime, 33. ime humanista Rotterdamskega, 35. Cankarjev hlapec, ki se je boril za svoje pravice, 38. kulturno središče stare črnske države Yorube v južni Nigeriji, pomembno arheološko najdišče, 39. izumetničenost, 41. francoski pisatelj in dramatik, ki je mojstrsko opisoval veleumestno življenje (Marcel, 1862–1941), 45. tisoč sto z rimskimi številkami, 46. avtomobilska oznaka Sarajeva, 47. šolska ocena, 48. kubanski zunanji minister (Raul), 49. mehiški državnik, nasprotnik cesarja Maksimilijana, nacionalni heroj (Benito Pablo, 1806–1872), 51. posebnost krajevnega govora,

53. država v Prednji Aziji, 55. ime ruske plesalke Pavlove, 56. del ribjega telesa, 57. departma v severni Franciji, 58. hiter tek, 59. angleško univerzitetno mesto zahodno od Londona, 60. železniška postaja na progi Ljubljana–Zidani most, 61. kosmate odeje, 62. jezero v Etiopiji, 63. starogrški materialistični filozof prirode, Anaksimandrov učenec.

Navpično: 1. novejši italijanski pisatelj, čigar roman »Koža« imamo tudi v slovenskem prevodu (Curzio, 1898–1957), 2. glavno mesto Mongolije, 3. zelena drevesna žabica, 4. tanka kožica, opna, 5. razdelitev veleposelstviške zemlje obdelovalcem, 6. največja afriška reka, 7. eden najpomembnejših švedskih film-

skih režiserjev (Alf, »Gospodi« na Julij, »Sodnik«), 8. obrat za predelovanje klavnih odpadkov in poginulih živali, konjačina, 9. oddelek za porode v bolnišnici, 10. kraj v Egiptu jugozahodno od Aleksandrije, znan po odlični zmagi zaveznikov leta 1942, 11. mestni gostinski lokal, 12. starogrški didaktični pesnik, 14. setvina, žito na korenu, 19. mrhovina, truplo, 22. kemični znak za germanij, 24. gorovje v Bolgariji, del Rodopov, 28. vzdev, ime, 30. veliko industrijsko mesto ob reki Ems v Zvezni republiki Nemčiji, 34. važno živilo, 36. začetnici največjega franco-

skega naturalističnega pisatelja (»Germinal«), 37. industrijsko mesto na Gorenjskem, 40. francoski kardinal in državnik iz 17. stoletja, Richelieujev naslednik, eden najspretnjših diplomatov v francoski zgodovini (Jules), 41. prihod po zraku, 42. plesno zabavišče, 43. vsestranski ameriški izumitelj (Thomas Alva), 44. pristanišče na Formozi, 49. obcestna struga, 50. mesto na Poljskem, kakih 100 km južno od Varšave, 52. odprtine v stenah, 54. ime nemške socialistične političarke Luxemburg, 60. romanski spolnik, 61. oziralni zaimsek. (Maki)

● (4)

Rešitve ugank iz 5. številke

STRAN 1. Križanka. V o.d.: 1. stran-ka, 8. Sremac, 14. trabant, 15. tetiva, 16. ropar, 17. Leon, 19. Krm, 20. UPI (United Press International), 21. Tratinik, 24. en, 25. giro, 27. Anne, 28. reke, 30. AK, 31. cesta, 33. redis, 34. Raner, 36. Arkadij, 38. liana, 40. Hagar, 41. tnala, 42. murni, 45. Grana-da, 47. Siena, 49. Iliri, 50. Ignac, 52. TI, 53. Mati, 54. Avon, 55. Aref, 57. as, 58. jatagan, 61. Iri, 62. mit, 64. sari, 65. ikone, 67. Aleuti, 69. kocinar, 71. Torkar, 72. Anamiti, izpolnjevan-ka: 1. desant - De Santis, 2. Martin - Martinez, 3. Leskov - leskovka, 4. presta - prestava, 5. recept - re-ceptor, 6. Romani - Romanija, 7. kaplan - kaplanka, Sekvoja.

STRAN 2. Križanka. V o.d.: 1. pred-pasnik, 10. relief, 11. oko, 12. odtok, 13. drog, 14. ukor, 15. terna, 16. sen, 17. safian, 18. TV, 19. donos, 20. Lodge, 21. MH, 23. srebro, 25. Kai, 26. tetra, 27. Sinj, 28. Agni, 29. Curie, 30. RAI, 31. Garson, 32. inkarnatka. Navp.: 6. AF (Air France). Magični lik: 1. Notre-Dame, 2. Berthelot, 3. orehovina, 4. zadevanje, 5. stalnist. Izpolnjevan-ka: 1. las - Ella - Las-salle, 2. sin - rial - Sinclair, 3. Per - disk - peroksid, 4. kos - omar - Kostroma, 5. tar - Sora - Tartaros. Scott. Palindromni rebus: solistka (akt, silos - nazaj).

STRAN 3. Križanka. V o.d.: 1. stan-dard, 9. odlom, 14. Magellan, 16. Kropa, 16. Alabama, 17. prepri, 18. ri, 19. oko, 20. uran, 21. OA, 22. alt, 24. Androg, 26. TNT, 27. gnoj, 29. Duns, 30. Tejo, 31. dinar, 33. Maltezan, 35. Kanosa, 37. Arsak, 38. sum, 39. von, 40. maser, 42. taliga, 45. komentar, 47. alarm, 49. Onon, 50. nauk, 52. Olga, 53. Rok, 54. Dorpat, 56. len, 57. NG, 58. Oise, 59. mir, 61. N(ikola) Tesla, 62. Ararat, 64. demanti, 66. Tacen, 67. kenozoik, 68. Imola, 69. Džakarta Navp.: DN (Društvo narodov), 67. K(arel) D(estovnik). Kombinirana izpolnjevan-ka: 1. obist - raven - bre-stovina, 2. zavoj - Klein - izvoljen-ka, 3. nakit - pilot - politikan, 3. megla - dekan - Kalemegdan, 5.

nomad - robec - domobranec, 6. vojna - Griša - Višnja gora, 7. osram - iztek - ostrakizem, Svilaja, Velebit, Blokovo.

STRAN 4. Lažja križanka. V o.d.: 1. cviček, 7. sezam, 12. tvarina, 13. kopina, 14. retar, 15. stav, 17. dar, 18. stek, 19. Celjan, 21. no, 22. kal, 23. Petan, 24. Aman, 26. ac, 27. korak, 28. vpisi, 29. aorta, 31. avion, 33. Ko-kra, 35. oltar, 37. Volga, 39. Tilka, 41. ju, 43. oral, 44. krzno, 45. lak, 46. Ra, 47. Adrija, 49. reva, 50. Ant, 52. vaja, 53. Kanin, 54. Njgoš, 56. vro-čina, 58. cekar, 59. antena. Enebača: med-enica, mno-žica, Gi-Otto, mi-gracija, Hu-deček, di-stanca, Mist-ral, Var-dar, mi-Gracija, Jena, J-etika, Hu-deček, J-etika, ši-Ling, ost, Er-Otoman, jez, Ik-arija. Med mnogimi hudimi stvarmi je najhujši oster jezik. Anagram: snežke. Križan-ka 2 + 1. V o.d.: 1. Lagrange, 5. ko-tel, 8. sol, 9. ilo, 10. Kaye, 11. Sotla, 13. demon, -kt, 15. kletar, 17. por, 18. Hermes, 20. kanton, 22. dož, 23. bolero, on, 25. basen, 26. Dakar, 29. Igor, 31. oko, 33. rog, 34. stava, 35. bataljon.

STRAN 5. Križanka »Slovenski pre-šernostovci«. V o.d.: 1. Slodnjak, 9. Kaligula, 10. Astrahan, 11. N(ikola) Tesla, 12. Mara, 13. Dobri, 16. OF, 17. Ivry, 18. oda, 19. Nika, 20. fis, 21. sila, 25. pacanje, 27. tren, 28. Ivan, 29. prsk, 32. rovt, 33. vi, 34. ol, 36. Teo, 37. iks, 38. bojevitost, 41. tetra, 43. alizarin, 44. aziat, 45. Cili-pi, 46. rikša, 47. kl, 49. kajak, 50. K(rakar) L(ojze), 51. velar, -n, 53. Popej, 56. ave, 57. ajd, 59. Uri, 60. odgnetive, 64. Nen, 65. narcisa, 66. tata, 68. ne, 69. šunka, 72. Adams, 74. Ba, 75. RK (Rdeči križ), 76. ra-riteta, 79. Plave, 82. napon, 83. Zupa-n, 84. Stein, 87. Rd. (road), 88. pe, 89. Kos, 90. Prijatelj, 95. Oranje, 98. te-lega, 99. Kidrič, 100. Zigon. Navp.: 26. J(ulija) P(rimic).

STRAN 7. Italijanska križanka (če-tica pomeni črna polje). V o.d.: 1. monarhofašizem, 2. Iberc - Istrati, 3. krona - siromak, 4. rarog - Aciri - oza, 5. Oto - Alah - tura - 6. Fomin - lepota - 7. oval strofa - 8. Toniolo - 1 - sak, 9. odtok - Sinatra, 10. Glinoka-ster - hr, 11. rak - IV - iperit, 12. a - HS - Egk - Sima, 13. fenol - Laas - beg, 14. Igor Ozim - anudi, 15. Jordaens - mecen, 16. andante - Odesa, Palindromni rebus: Ahilova peta (eta - narobe, Pa-vilna, vrinjen O, nazaj).

Vstavljalnica

H-----E, R----C, PO-----AR, V-----L
KA, LO----NIK, SE-----CA, GO----D, PO -
---NEC, ZA----A, P-----NJE, MA----Š.

Črkovne skupine BAV, DAR, DOB, EGE, EJE, ERZA, JTR, KVEN, RJA, SLA in UPANJ uvrstiti na črtice med že vpisane črke tako da dobiš besede znanega pomena. Po vrsti brane črke na črticah dajo misel angleškega filozofa Francisca Bacona.

● (2)

(PAG)

KUPON 6
KOORDINATNA
KRIŽANKA

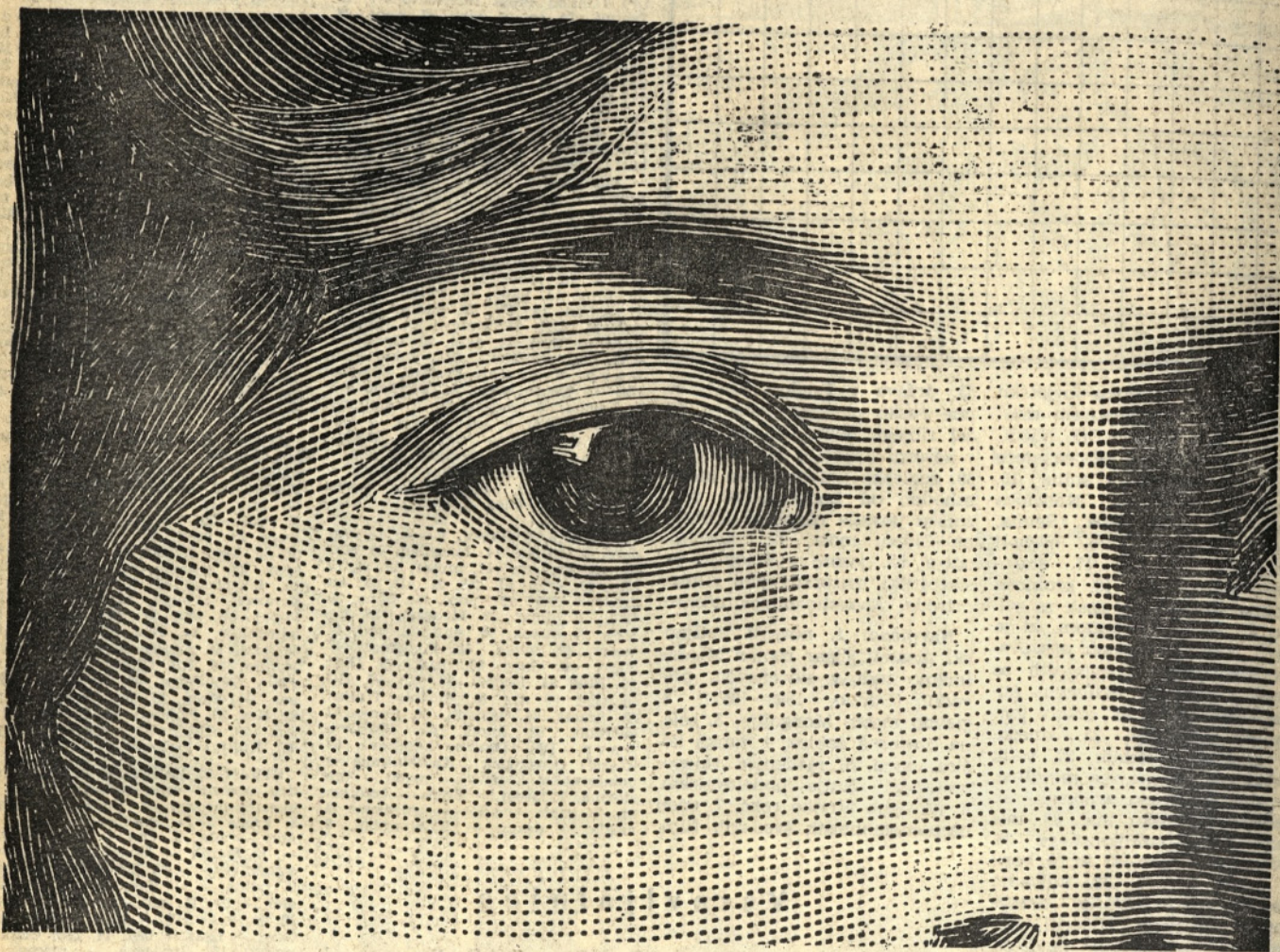
SAPONIA vas želi razveseliti s prijetno novostjo:

NILA, že mnogo let med najbolj iskanimi detergenti za fino perilo, bo imela nove lastnosti, prinesla bo potrošnikom nove prednosti in imela novo »obleko« ovitek.

Za embalažo nove NILE je potreben tudi nov obraz.

Zaradi tega razpisuje SAPONIA NATEČAJ ZA NOVO »NILO« in vas vabi k sodelovanju!

TUDI VI BI LAHKO POSTALI NOVA „NILA“

SODELUJTE V NATEČAJU! Pošljite svojo sliko, ne starejšo od 3 mesecev (v polprofilu, velikost 9×12) in 5 prednjih strani ovitka NILE do 15. III. 1967 na naslov:

SAPONIA, OSIJEK, Matije Gupca (za NOVO »NILO«).

Deset slik, katere bo posebna komisija izbrala za ožjo izbiro, bomo objavili v tednikih:

VJESNIK U SRIJEDU, ARENA, TOVARIŠ in SVIJET – Sarajevo, SVET – Beograd, Ilustrovana POLITIKA, POLITIKA EKSPRES.

S PINCETO
POD
LUPO

DROBNE ZANIMIVOSTI

Na Dunaju je izšel v založbi Sikula katalog znamk z živalcami 1967. V njem so znamke vseh držav, ki prikazujejo kakšno koli bitje iz živalskega sveta. Cene so v švicarskih frankih.

Ceškoslovaške Guernica znamke s Picassovo podobo bodo dissi s priveskom ali brez nje, ga imajo že zelo dobro ceno. Že skoraj dvojno. Picassova podoba je prav gotovo storila svoje.

Med 19 državami, ki so izdale evropske (CEPT) znamke 1966, je Turčija tista država, ki je z njimi najbolj odrezala in tudi njihova cena je temu primerna. Bile so v izredno kratkem času razprodane in jih turška poštna uprava kljub temu ne misli ponovno izdati. Njihova naklad je bila 600.000 serij.

Za svetovno filatelistično razstavo »PRAGA 1968« bo pošto ministristvo ČSSR dalo že letos 2 propagandni izdaji — v avgustu 3 znamke in v oktobru 7 znamk.

Komplet 24 francoskih znamk z reprodukcijami umetniških del (razen zadnjih dveh, ki sta komaj izšli) prodajajo francoski trgovci že po 135 F, nemški pa po 11 DM. Da cena tem znamkam tako raste, ni nič čudno, saj se uvrščajo med najlepše znamke na svetu!

NOVO NA TUJEM

Ceškoslovaška je na petih večbarvnih znamkah po 1 Kčs reproducirala umetnine: Vaclava Hollarja »Pomlad« (iz cikla »Štirje letni časi«), Jana Kupeckega »Portret F. Wussinove«, Karla Purkyneja »Sova«, Vaclava Špale »Šopek tulipanov« in Ludovita Fuella »Rekruta«. Ob Dnevu znamke je izšla dvobarvna znamka za 1 Kčs s sliko stiliziranega goloba. S simboličnimi motivi na treh dvobarvnih znamkah (30, 30 in 60 h) pa je počastila 6. kongres sindikatov, 5. kongres mladine in akcijo »Mir in svobodo Vietnamu«.

Botswana (bivša Bečuanija) je izdala novo frankovno serijo. Na 14. znamkah (1, 2, 3, 4, 5, 7, 10, 15, 20, 25, 35, 50 c, 1 in 2 R) je prikazala 14 različnih ptic v naravnih barvah.

Ob stoletnici Dunajskega drsalnega kluba je Avstrija izdala dvobarvno znamko za 3 š s sliko drsalke v opremi iz srebe 19. stoletja. Izšla je tudi nova frankovna znamka za 1.30 š s sliko Schattemburga v Feldkirchnu.

100 JAHRE
WIENER
EISLAUFVEREIN

REPUBLIK ÖSTERREICH

KAKŠNE BODO LETOŠNJE ZNAMKE

1. Na znamkah za svetovno razstavo »Človek in njegov svet«, ki bo letos v Montrealu in za XVIII. kongres astronavti v Beogradu, ki bo v septembru, bodo:

za 0,30 Ndin Sputnik 1 in Explorer

za 0,50 Ndin Tiros, Telstar in Molnija

za 0,85 Ndin Vostok in Gemini z Ageno

za 1,20 Ndin zunaj vesoljske ladje lebdeči človek

za 3,00 Ndin Luna 9 in Lunar orbiter in

za 5,00 Ndin Mariner 4 in Venera 3.

Na vseh znamkah, ki bodo izšle v aprilu, bo tudi znak razstave.

2. Na šestih znamkah »Flora VII« z našimi zdravilnimi rastlinami bo upodobljeno:

za 0,30 Ndin arnika ali brdnja (Arnica montana)

za 0,50 Ndin navadni lan (Linum usitatissimum)

za 0,85 Ndin oleander (Nerium oleander)

za 1,20 Ndin podsvetnik (Gentiana cruciata)

za 3,00 Ndin lovor (Laurus nobilis) in

za 5,00 Ndin pegan (Peganum harmala).

Znamke izidejo za dan mladosti v maju.

3. Na znamkah »Turizem V« bodo prikazani tile kul-

turni in zgodovinski spomeniki iz naših turističnih krajev:

za 0,30 Ndin cerkev sv. Tripuna iz Kotora

za 0,50 Ndin mariborski magistrat s trgov

za 0,85 Ndin trogirski katedrala

za 1,20 Ndin vrata mestne trdnjave iz Niša

za 3,00 Ndin višegradski most na Drini

za 5,00 Ndin skopski Kuršumli han.

Na vseh znamkah za letošnje mednarodno turistično leto bo tudi znak OZN. V promet pridejo v juniju.

4. Za podobo na znamki z vrednostjo 0,30 Ndin za 100-letnico Slovenskega narodnega gledališča v Ljubljani še ni nič znanega. Znamka bo izdana v avgustu in ne novembra.

5. Na treh znamkah za mednarodno razstavo in in lovski in ribolovski sejem v Novem Sadu v septembru bomo videli:

za 0,30 Ndin volisko jezebo (Perdix perdix)

za 0,85 Ndin postrv (Salmo trutta) in

za 5,00 Ndin jelena (Cervus elaphus montanus).

6. Na znamki za teden otroka v oktobru, ki bo veljala 0,30 Ndin, bomo videli nekaj, kar je še stvar natečaja.

7. V novembru izidejo tri znamke za 50-letnico Oktobrske revolucije, in sicer po 0,30, 0,85 in 2,00 Ndin. Likovne rešitve še niso določene.

8. V istem mesecu bo prišlo v promet 6 znamk »Umetnost VI« s srednjeveškimi zlatimi in srebrnimi kovanci z našega ozemlja, in sicer na dan republike. Kovanci, ki bodo prišli v poštev, še niso izbrani. Cena znamk bo po 0,30, 0,50, 0,85, 1,20, 3,00 in 5,00 Ndin.

9. Za novo leto dobimo zopet tri znamke, to po 0,15, 0,20 in 0,35 Ndin, za katere trdijo, da bodo lepše, kot so bile za letošnje novo leto. Upajmo, da ne bo prišlo do kakih sprememb, vsaj kar se njihovih cen tiče. Že tako bo treba pošteno seči v žep. Po svojih motivih bodo letošnje znamke zanimive, samo da bi bile tudi lepo izdelane. Prvih bo tri naših znamkah Maribor in prvič bomo dobili tudi znamke oziroma serijo v zvezi z vesoljskimi poletji. Na prvo in drugo smo dolgo čakali. Za vseh 35 preloženosti znamk skupaj bo treba odšteti 54 novih dinarjev. V promet bo prišla tudi serija rednih znamk in v maju znamkica za teden Rdečega križa.

Izredno poceni znamke iz Avstrije

Dvatisoč osemsto različnih lepih poštinih in posebnih znamk za zbiratelje (cena po Michelkatalogu okrog 320 mark) je naprodaj po reklamni ceni le za 100 Ndin. Naša dostavljavnica vam brez poštnine in carine nudi te znamke po predplačilu naročnine z mednarodnim poštним kuponom (vplačate lahko na vsaki jugoslovanski pošti).

WIENER MARKEN-ZENTRALE,
A-1121 Wien, Österreich

POJASNILO

Zaradi mnogih vprašanj v zvezi z oglasom, ki ga objavlja Wiener Marken-Zentrale v naši reviji in v »Ljubljanskem dnevniku«, dajemo naslednje pojasnilo:

Na pošti lahko prejme vsak le en sam mednarodni poštini kupon, katerega pa mora takoj vložiti v priporočeno pismo. Kupon stane 2,50 Ndin, kar pomeni, da z mednarodnimi poštini kuponi praktično ni mogoče vplačati zneska 100,00 Ndin za znamke, ki jih ponuja omenjeni oglaševalec. Prav tako pri nas ni mogoče izvršiti vplačila z mednarodnimi poštini nakaznicami.

ZATAJENA LJUBEZEN

SIGRID ROSMANN

Vedno sva bila vesela in nikoli ni bilo nesporazumov med nama. Ingrid je bila preprosta in dobrodušna in imel sem jo rad. Kadar sem prišel na polletne počitnice domov, je meni na čast povabila mnogo ljudi in dokler sem bil v mestu, sva se videla vsak dan. Ni mi bilo mar, kaj dela tedaj, kadar mene ni. Imela sva mnogo svobodne volje in vez, ki naju je vezala, je bila zavestno rahla.

Tudi včerajšnji večer je bil kot vedno uspešen.

Ingrid je bila izredno lepa, bil sem ponosen nanjo.

Na tej zabavi sem opazil črnolaso dekle zasanjanega pogleda.

Vprašal sem Ingrid za njeno ime.

»To je Julija,« je odgovorila in se prezirljivo nasmehnila.

Je bila ta dobro oblečena deklica res Rolfova sestra?

Odkar je študiral v tujini, nisem imel stika z njim in njegovo družino. Spominjal sem se njegove sestre Julija samo kot tenkonoge nepomembne stvarce z razmršeni lasmi, povezanimi v konjski rep.

»Neverjetno se je spremenila,« sem dejal.

»Se ti zdi čedna?« je vprašala Ingrid.

»Tako je neznatna, prava Pepelka.«

To je bilo krivično, Julija ni bila nikačrsna Pepelka.

Prosil sem jo za ples.

Dobro je vedela, kdo da sem, in takoj je začela govoriti o starih časih.

»Res čudno,« sem dejal, »da se toliko časa nisva srečala.«

»Često sva se srečala,« je dejala in me nepremično gledala s svojimi velikimi očmi.

»Naše mesto ni tako veliko, da se ne bi mogla več let srečevati.«

»To je res,« sem pritrdil in sam nisem vedel, zakaj sem v zadregi. Samo da bi nekaj rekel, sem pohvalil vrtnico v njenem izrezu.

S hitro kretnjo je snela cvetlico in jo vtaknila v mo-

jo gumbnico. Prav v tem trenutku naju je zagledala Ingrid. Jezno je nagubala čelo, nato se je glasno zasmejala in nekaj zašepetala Wernerju, ki je stal poleg nje.

Oba sta se zasmejala. V svojo jezo sem zardel. Z zadnjim ostankom ponosa sem odplesal do konca in odpeljal Julijo na njen prostor.

Zbadljiva opazka, s katero sta me Ingrid in Werner sprejela, mi je pokvarila razpoloženje. Sam nase sem bil jezen in poslovil sem se.

Na poti domov me je na ulici dohitela Julija. Bil sem jezen nanjo, ker je bila kriva, da sem se prvi dan skoraj spričal z Ingrid. Ker pa sva imela isto pot, se je nisem mogel otresti. Skoraj tekle je poleg mene in pripovedovala zgodbe, katerih se že nisem več spominjal in me tudi niso zanimale.

Stala sva pred vrati in komaj sem čakal, da bi nehala govoriti o otroških letih in o tem, kako sem ji nagajal.

»Videti je, da me še danes ne marate,« je dejala.

»Vam je toliko do tega?« sem jo neprijazno vprašal.

Tako je zardela, da sem še v temi opazil.

Ne vem, kaj je bilo.

Jeza zaradi Ingridinega vedenja ali pa občutek, da deklica ni ravnodušna do mene? Obel sem jo, ji nagnil glavo in poljubil.

»To ste vendar hoteli, kaj ne?« S temi besedami sem odhitel.

Vso noč in tudi jutraj sem si zatrjeval, da sem se nemo goče vedel. Moje počitnice so se že prvi dan slabo začele.

Takoj po zajtrku je prišla Ingrid.

»Ni bilo lepo od tebe, da si se dogovoril z Julijo, mene pa pustil samo. Videla sem vaju.«

»No, potem si tudi videla, da je tekle za menoj. Neumna bi bila, če bi se zaradi take malenkosti spričala. Tega prej nisva nikoli storila.«

»Si jo poljubil?« je vprašala Ingrid.

»Da, hudiča,« sem ježno de-

jal. »Si zadovoljna?«

»Ne bodi hud. Mark,« je prosila.

»Ne očitam ti. Mislim pa, da ne smeva tako nadaljevati.«

»Ne očitam ti. Mislim pa, sem stavek preslišal.«

»Ne razumem te...«

»Dobro razumeš. Tri leta sva že prijatelja, rada se imava, kajne? In ti poljubiš Julijo. Veš, tako sem bila jezna, da sem šla z Wernerjem. To je vendar neumno. Kaj so nama drugi mar? Dovolj sva imela. Veva, da se razumeva.«

»Seveda, odlično se ujema,« sem malomarno odgovoril.

»Zakaj pa se ne poročiva?« je mirno vprašala.

»Ti hočeš, da bi si nadela vezi, ki jih tako sovražiš,« mi je ušlo.

»Da, vsakdo mora vedeti, kam sodi.«

Moj molk je legel na naju kot gosta megla. Hotel sem nekaj reči, pa mi je Ingrid segla v besedo.

»Ne reci nič,« je mirno odgovorila. »Sporočil mi, kdaj se boš odpeljal.«

Hitro je odšla, jaz pa sem še dolgo s'al ves zmeden in nesrečen. Videla sva se samo v polletnih počitnicah — iz leta v leto. Vedel pa sem, da se ne more odločiti.

Popoldne sva se srečala pri plavanju. Najino vedro prijateljstvo je bilo porušeno.

»Bole bi bilo, ko bi ti pisala,« je rekla Ingrid.

»Če bi vsaj počakala do tvojega odhoda.«

»Čemu?« sem vprašal.

»Prav imaš. Nisva otroka in nisva več stara dvajset let. Tjajdan pa tudi ne moreva živeti.«

Ingrid je vstala in se vrgla v vodo. Nisem ji sledil. Obrnil sem se in naslonil obraz na roke. Ko sem se ozrl, sem videl, da sta dekleti pristopili k meni. Ingrid, dolgonoga, zagorela, prešerno strešajoč vodo iz las, Julija skromna, v modri kopalni obleki, povešenih oči.

Ingrid je potegnila Julijo na odejo in govorila z njo kot z najboljšo prijateljico.

Komaj sem slišal, kaj govorita. Kaj je nameravala Ingrid? Ali je hotela samo dokazati, da je Julija v primerjavi z njeno lepoto brezbarvna. Pogledal sem Julijo. V zadregi je čepela na odeji in se igrala s sončnimi očali. Ingrid pa se je zleknila na odejo in se obračala proti soncu. Resnično: poleg njenih krepkih barv, kot bron rjave kože, bleska zlatorumenih las in svetlo rdečem bikiniju je bila Julija nepomembna senca.

Skoraj sem zameril Ingrid, da je izigrala prijateljico. »Kaj pa to pomeni?« sem ježno vprašal, ko je Julija odšla.

Ingrid me je začudeno pogledala in rekla: »Misliha sem, da ti je všeč.«

»Sama veš, kako je to neokusno,« sem dejal.

»Komaj jo poznam in ne spominjam se, da bi bil kdaj posebno prijateljsko povezan z njo.«

Ingrid se je prisiljeno nasmehnila.

»Ne misli, da izvajam nate pritisk.«

»Hudiča, kakšno zvezo pa imajo najini problemi z Julijo?«

Prezirljivo se je namrščila. »Misliš zato, ker sem jo poljubil? Ampak, to je bilo samo...«

»Dobro vem, kaj je bilo,« me je prekinila.

»Me tako malo poznaš, da bi napravila iz nedolžnega poljuba tragedijo? Končno pa je ubožica do ušes zaljubljena vate in zdi se mi samo dostojno, da ji ustrežeš. Že kot otrok te je oboževala in vedno si je prizadevala pridobiti tvojo naklonjenost.«

Vsak je to videl, samo ti ne. Oprosti, Mark, vendar bi bila zelo žalostna, če ne bi bilo nič iz vajine ljubezni. Če pa ti Julija bolj ugaja, potem ti želim vso srečo.«

»Nora si,« sem dejal.

Po dveh tednih sem Julijo spet videl. Bilo je na neki veselici in gotovo je Ingrid vse tako uredila, da sem bil z Julije sam.

Sedeli smo pod lampijoni, pili bavlo in plesali od drevjem. Nato smo se vozili s čolnom. Ingrid je izginila in ostal sem sam z Julijo. Stala sva ob čolnu in gledala v vodo.

»Poiskati morava še druge,« sem rekel.

»Da.« Julija je stekla po bregu, kot da bi jo bilo strah, da bi bila sama z menoj. Stekel sem za njo, Juliji je spodrsnilo in ujel sem jo in stisnil k sebi.

»Julija,« sem rekel, »oproščam se za tisti večer, strahno sem se vedel. Tega ne bi smel storiti.«

Ona pa je samo naslonila glavo na mojo ramo in zamrmrala:

»Saj je bilo vse v redu, res sem si to želela.« Pogledala me je z velikimi in svetlimi očmi.

»Gotovo mislite, da sem lahkomišelnica. Vem, za vas je bila šala, zame pa je bilo več.«

Niti za trenutek nisem mogel več prenašati njenega pogleda, spustil sem jo iz objema.

»Vidite,« sem zajeceljal, »Ingrid in jaz...«
 »Vem,« je odgovorila Julija in s hitrimi koraki šla dalje.

»Slišala sem, da se boste to poletje zaročili z njo.«
 »Kdo je to rekel?«

»Slišala sem nekje.«
 Srečala sva druge. Ingrid me je prišla pod roko, vendar sem moral nenehno opozoriti Julijin nesrečni obraz.

Tisto noč sem vprašal Ingrid: »Ali me ljubiš?«

»Kaj praviš,« je dejala začudeno. Kljub ljubezni nisva nikoli govorila o njej. Beseda ljubezen je bila za naju smešna fraza.

»Vedeti hočem, če me ljubiš?«

»Sveta nebesa, Mark, kdaj pa si postal sentimentalen?«

»Mogoče, nič za to. Odgovori na vprašanja!«

Ingrid pa ni hotela ovreči svojih nazorov.

Stala sva pred hišo.

»No prav, če že hočeš vedeti, kaj mi je všeč na tebi.«

Potem mi je pripovedovala o najinih skupnih interesih. Rekla mi je, da se tudi v družbi skladava in da ji je všeč moj obraz in moja postava, da jo veseli, kadar se vidi in da hrepeni po meni, če me ni. In to je bilo vse.

»In če bi te zapustil?«

»Me boš prisilil, da bi spregovorila to bedarijo?«

Zmajal sem z glavo.

»Če me boš zapustil,« je dejala počasi, »se bom počutila prazno in samotno.«

Z blestečimi očmi me je pogledala.

»Srce mi ne bo počilo, kot se tako lepo pravi. Končno je tudi žalost biološki proces, ki ga moramo prenesti.«

»Nehaj,« sem zavpil. »Za božjo voljo, nehaj!«

Stvarna predstava Ingridinih čustev mi je bila neznana. Nisem pričakoval nobene logične analize. Želel sem si nežnih besed, ljubeč pogled iz dekliških oči in mehko roko, ki bi me božala.

Bil sem kot omamljen. Hotel sem s silo izvedeti, ali ima najino razmerje sploh smisel. Tu pa je bil samo jezni človek, ki mi je vsa leta toliko pomenil, tu je bila moja zlatolasa deklica s krutimi očmi. Vedel sem, da nama nekaj manjka.

»Mark,« je tiho rekla Ingrid. Pogledal sem jo.

»Naredila sva veliko napako,« sem dejal. »Zatajila sva najino ljubezen.«

Ni odgovorila. Obrnil sem se in stekel proč. Bilo je tri ponoči. Ceste so bile prazne in moj korak je odmeval po pločniku. Težko bi zapisal

svoj občutek. Samo to sem vedel, da moram k Juliji. Hotel sem pozvoniti pri njenih vratih in ji povedati, da je bilo razmerje z Ingrid zmoteno. Šele tedaj sem vedel, kaj pomeni ljubiti nekoga. Julija pa se bo stisnila k meni in dejala, da sem najčudovitejši možki na svetu. Priznala mi bo s solzami v očeh, da me blazno ljubi in da ne more živeti brez mene.

Tako daleč so me pripeljale moje zmedene misli. Obstal sem na ulici. To je vendar vse blaznost! Ta drobna, nežna Julija mi ni nič pome-

nila. V meni je zbudila samo samoljubje. Zanj sem bil pameten, močan in lep.

Počasi sem šel nazaj do Ingridine hiše. Sedela je pred hišo in jokala. Ta prizor me je tako pretresel, da sem lahko vzdihnil. Vstala je in se me oklenila.

»Če ne bi prišel nazaj,« je ihtela, »ne vem, kaj bi naredila. Oh, Mark, saj te tako...«

»...sem jecljal,« njen obraz, »moja ljubezen, moja edina.«

Dlvo no je, ker imamo sedaj DI!

To boste rekli tudi vi, ko boste preživljali dopust v zasneženih gorah, se sončili na višinskem soncu ter uporabljali zaščitno DI-kremo ali DI-spray olje za sončenje. Prepričali se boste, da deluje DI-preparat odlično in preprečuje opekline ter pege. Koža bo postala hitro in enakomerno rjava, imela bo brončeni sijaj, bo mehka in elastična — ker je DI-preparat dal koži idealno količino hranljivih masti in ohranil vlago v tkivu. Želimo vam mnogo nepozabnih trenutkov na vašem zimskem dopustu in da boste čudovito potemneli! Zato ne pozabite — pred odhodom kupite v drogeriji DI-kremo ali DI-spray olje za sončenje!

DI-preparati — Izdelek kozmetičnih laboratorijev tovarne SAPONIA — OSIJEK

»Ne vem, koliko časa sva stala in si šepetala nore besede, ki jih šepeta ves zaljubljeni svet. Nežno me je objela. Bila je tako nemočna in moral sem jo tolažiti kot vsako drugo deklico.

»Tako sem bila ljubosumna na Julijo,« je mrmrala. »Za vsak njen pogled, ki je bil namenjen tebi, bi jo lahko ubila.«

»Vedla sva se kot dva prava zaslepljena norca,« sem dejal. In mislim, da je bila to gola resnica.

Prevedla: FERDINANDA PLEŠKO

TUJCA V VLAKU

PAIRICIA HIGHSMITH

Bruno je mirno žvečil papir, kakor da bi imel v ustih žvečilni gumi. Vprašal je:

»Na primer?«

Pogledal je Gerardu čez ramo in opazil malega pomočnika, ki je sedel za volanom in ki je strmel vanju izpod sivga klobuka. »Vsi imajo tako turobne gobce,« je pomislil Bruno.

»Na primer: morilec ni odšel skozi mesto. Moral je približno v tej smeri.«

Pri tem je zamahnil z roko kot uslužbenec bencinske črpalke, ki kaže pot kakšnemu avtomobilistu.

»Šel je skozi gozd. Četrť ure se je moral hudo mučiti. Tole sva našla.«

Bruno je dvignil oči in zagledal košček škrlatne rokavice in krpo modrega blaga, iz kakršnega je bil Guyev površnik.

»Zlomka. Ste prepričani, da je to košček morilčeve obleke?«

»Skoraj. Eden je del površnika, drugi pa brčkone sodi k rokavici.«

»Res?«

»Da, videti je šiv,« je rekel Gerard in pokazal s svojim debelim in pegastim prstom.

»Čudne rokavice.«

»Ženske rokavice,« je menil Gerard in oči so se mu zlobno zalesketale.

Bruno se je prisiljeno nasmehnil, toda le za hipec.

»Najprej sem si mislil, da gre za poklicnega morilca,« je rekel Gerard in vzdihnil. »Hišo je dobro poznal. Ne morem pa verjeti, da bi poklicni morilec izgubil glavo in skušal skozi ta gozd.«

»Mhm!« je zinil Bruno. Zanimalo ga je.

»Vedel je tudi, kod naj gre. Bil je deset metrov od poti.«

»Kako pa to veste?«

»Ker je bilo vse skrbno pripravljeno. Ključavnica v zadnjih vratih je bila pokvarjena, zaboj za konzerve ob zidu...«

Bruno ni rekel nobene. Herbert je seveda povedal Gerardu, da je Bruno

pokvaril ključavnico. Herbert mu je brčkone tudi rekel, da je Bruno odnesel tisti zaboj za konzerve k zidu.

»Da, da,« je rekel Bruno.

Gerard je stopil v hišo skozi terasna vrata.

Cez nekaj časa je Bruno odšel za njim. Gerard je šel v kuhinjo, Bruno pa po stopnicah. Beležnico je vrgel na posteljo, potem pa se vrnil dol. Čudno je delovalo nanj, ko je videl, da so vrata očetove sobe odprta: kot da bi šele zdaj spoznal, da je oče mrtev. Ko bi bil kapetan živ, se to ne bi pripetilo: odprta vrata! Kakšna malomarnost! Bruno je namrščil obrvi in naglo zaprl vrata. Nato je previdno odprl vrata materine sobe. Mati je ležala na postelji, rožnato odejo si je potegnila do brade, glavo je imela obrnjeno k vratom, oči pa široko razprte. Takšna je bila že od sobote zvečer.

»Nisi spala, mami?«

»Ne.«

»Gerard je spet tukaj.«

»Vem.«

»Če ne maraš, da bi te moril mu povem.«

»Ne govori neumnosti, dravec.«

Bruno se je usedel na posteljo in se sklonil nad mater.

»Rad bi videl, da bi zaspala, mami.«

Pod očmi je imela kolobarje, koža se ji je nagubala, usta pa so bila tenka in zapotegnjena.

»Dravec, ali si prepričan, da ti ni Sam nikdar nič rekel... da ti ni nikdar namignil na koga?«

»Si moreš misliti, da bi tako govoril z menoj?«

Bruno je začel hoditi po sobi. Gerardova navzočnost v hiši ga je vznemirjala. Neznosno je bilo detektivovo vedenje: človek bi si mislil, da zoper vsakogar nekaj naklepa, tudi zoper Herberta, čeprav je bilo jasno, da je oskrbnik skoraj malikoval žrtev in da je skoraj odkrito obtožil Bruna. Toda Bruno je vedel, da ga Herbert ni videl, ko je meril vrt, sicer bi mu Gerard to že povedal. Ko je bila mati bolna, je taval po vrtu. Nihče si ni mo-

gel misliti, da šteje korake. Najraje bi pognal Gerarda, toda mati tega ni razumela. Vztrajala je, naj še naprej dela za družino, ker je menila, da je tako najboljše. Med njim in materjo ni bilo nobene zarote. Gerardu lahko pove, kar se ji zdi. Toda lahko bi mu povedala kaj izredno pomembnega, ne da bi ga sploh obvestila, njega, svojega sina. Tako je na primer že povedala, da sta se šele v četrtek odločila, da v petek odpotujeta.

»Veš, da se rediš, Charley?« je rekla mati in se nasmehnila.

Tudi Bruno se je nasmehnil: mati je spet postajala nekdanja mati. Sedela je za toaletno mizico in si namočala kopalno kapo.

»Dober tek imam,« je rekel.

V resnici pa še nikdar ni imel tako slabega teka. Tudi prebavljal je slabo. In navzlic temu se je zredil.

Gerard je potrkal, brž ko je mati zaprla vrata kopalnice za seboj.

»Nekaj časa je ne bo,« je rekel Bruno.

»Povejte ji, da bom v hallu. Boste?«

Bruno je potrkal na vrata kopalnice, predal sporočilo, nato pa se je vrnil v svojo sobo. Po položaju beležnice na postelji je spoznal, da jo je Gerard pobral in prelistal. Bruno si je počasi pripravil viski s sodo, ga popil, nato pa neslišno odšel proti hallu. Gerard se je že pogovarjal z materjo.

»Ni bil niti posebno razdražen ne potrt?«

»Zelo čuden fant je, veste. Ne vem, ali bi to sploh opazila,« je odgovorila mati.

»Oh... takšne stvari je mogoče opaziti. Se vam ne zdi, Elsie?«

Mati ni odgovorila.

»Škoda. Zakaj rad bi videl, da bi mi nekoliko olajšal delo.«

»Se vam zdi, da vam kaj prikriva?«

»Ne vem,« je dejal in se zoprno nasmehnil.

Bruno je uganil, da Gerard ve, da prisluškuje.

»Pa vi?«

»Seveda ne. Ne verjamem, da bi vam kaj prikrival. Kaj hočete s tem, Arthur?«

Ni se dala spraviti iz ravnovesja. »Po temle ne bo imela tako dobrega mnenja o Gerardu,« je pomislil Bruno. Brska. Se zmerom brska Nerođen kmet iz Lowe, nič drugega ni.

»Saj hočete, da razkrijem resnico, kajne, Elsie?« je vprašal Gerard kot detektiv iz policijske igre. »Charles mi je zelo nejasno odgovarjal na vprašanja, kaj je počel v četrtek zvečer, ko se je poslovil od vas. Ima nekaj zelo sumljivih prijateljev. Eden izmed njih bi utegnil biti najemnik kakšnega Samovega sovražnika, vohun ali nekaj takšnega. In Charles bi lahko zinil v pogovoru, da drugega dne nameravate odpotovati...«

»Kaj bi le radi dokazali, Arthur? Da Charles nekaj ve o tej zadevi?«

»Ne bi me presenetilo, Elsie. Pa vas?«

»Svinja!« je zamrmral Bruno.

Kakšna svinja je, da tako govori z materjo!

»Lahko ste prepričani, da vam bom ponovila vse, kar mi bo povedal,« je dejala.

XXVII

Bruno je počasi odšel gor po stopnicah. Materina podvrženost ga je vznemirjala. Kaj če ga je začela sumničiti? Umora res ne bi mogla prenesti. To je spoznal v Santa Féju. Kaj če bi se spomnila Guya; da ji je Bruno pripovedoval o Guyu, ko sta bila v Los Angelesu? Če bi se Gerard v štirinajstih dneh setal z Guyem, bi opazil praske, buške, rane, nekaj, kar bi prebudilo sume. Bruno je zaslišal Herbertove drsajoče korake na hodniku. Zagledal je oskrbnika s pladnjem, na katerem je bil sadni sok za mater, in umaknil se je proti stopnišču. Srce mu je divje utripalo, kakor da bi bil v boju, v nenavadnem boju, ki se bije na več bojiščih. Naglo je odšel v svojo sobo, si natočil viskija, nato pa legel in skušal zaspati.

Sunek ga je predramil in prevrgel se je po postelji, da bi se izognil roki, ki mu jo je Gerard položil na ramo.

»Zdravo,« je rekel Gerard, se nasmešnil in pokazal od tobaka porumenele zobe. »Odhajam, pa sem se hotel posloviti od vas.«

»Se vam zdi, da je za to treba človeka prebuditi?« je vprašal Bruno.

Gerard se je zarežal ter se odmajal, še preden je našel mirne besede, ki jih je nameraval spregovoriti. Bruno je položil glavo na blazino in skušal zaspati. Toda ko je zamižal, je zagledal Gerardovo čokato postavo v svetlo rjavi obleki. Videl ga je, kako tava po hodnikih, kako se kot prikazen smuka skozi okna, kako se sklanja nad predali, kako prebira pisma, kako si zapisuje, kako se obrača in obtožuje s prstom kaže nanj, kako straši mater, tako da je odgovor neizogiben.

»Kako še lahko temu rečeš? Obtožuje me!« je zakričal Bruno čez mizo.

»Ne, dravec, ne! Svoje delo opravi!« Bruno si je šel z roko skozi lase.

»Bi rada plesala, mami?«

»Nisi tak, da bi lahko plesal.«

Res je bilo tako.

»Potem pa hočem nov kozarec pijače.«

»Počakaj. Zdajle nama bodo postregli z večerjo.«

Neuničljiva materina potrpežljivost in kolobarji pod očmi so ga tako vznemirjali, da se je ni upal pogledati v obraz. S pogledom je poiskal natakarkarja. Tega večera je bilo v restavraciji toliko ljudi, da je bilo komajda razločiti natakarkarje od gostov. Brunove oči so se ustavile na moškem, ki je sedel za mizo na drugi strani plesišča in ki je bil podoben Gerardu. Njegovega obraza ni razločil, vendar je bil s plešo in nekaj kostanjevimi lasmi zelo podoben Gerardu. Ob njem je sedel še nekdo. Bruno je zamižal na eno oko, da bi zaustavil ritmično podvojitev podobe.

»Charley, sedi! Tu je natakarkar.«

Res je bil Gerard. Zdaj se je smejal, kakor da bi mu moški, ki je sedel z njim za mizo, rekel, da ju je Bruno opazil. Bruno se je vprašal, ali naj to pove materi. Potem se je pomiril in rezko rekel:

»Gerard je tu!«

»Ah, res? Kje pa?«

»Levo od orkestra. Pod modro svetilko.«

»Ne vidim ga.«

Mati je stegnila vrat.

»Dravec, samo domišljaj si.«

»Sploh ne. Nič si ne domišljam!« je zakričal Bruno in vrgel prtič v rosbif.

»Vidim moškega, o katerem goviš, toda ni Gerard,« je mirno rekla Elsie.

»Ne vidiš ga tako dobro kot jaz! On je in ne maram jesti v istem prostoru kot on!«

»Charles,« je vzdihnila. »Bi še en viski? No, naroči kaj. Natakarkar je blizu.«

»Nočem piti, če je on tu! Naj ti dokazem, da je res on?«

»Kaj bi s tem? Saj naju ne bo nadlegoval. Bržkone je tukaj, da bi naju varoval.«

»Vidiš, priznaš, da je on! Vohuni za nama. V večerni obleki je, da bi lahko šel kamorkoli za nama.«

»Saj sploh ni Arthur,« je mirno rekla in stisnila limono na pečeno ribo. »Privide imaš.«

Bruno jo je pogledal. Zijal je.

»Zakaj tako govoriš z menoj, mami?« Glas se mu je tresel.

»Dravec, vsi naju gledajo.«

»Mar mi je!«

»Dravec, povem ti, da delaš slona iz muhe.«

Hotel je odgovoriti, pa ga je prehitela:

»Nalašč si tak. Hočeš se vznemirjati. Poznam te.«

Bruno je vzelo sapo. Mati se je obračala od njega. Videl jo je že, da je tako gledala kapetana, kakor zdaj gleda svojega sina.

»Ne vem, kaj vse si moral reči Gerardu, ko si se razjezil,« je nadleževala. »Tvoje vedenje se mu zdi čudno in

pri moji veri, da sem tudi jaz takšnega mnenja.«

»Mar je to razlog, da mi je dan in noč za petami?«

»Dravec,« je rekla z odločnim glasom, »ne verjamem, da je tam on.«

Bruno je stežka vstal in se opotekel proti mizi, za katero je sedel Gerard. Dokazal bo, da je Gerard in mu obenem pokazal, da se ga ne boji. Na robu plesišča je obstal, toda tedaj je dobro videl detektiva.

Gerard je dvignil pogled in mu prijazno pomahal. Njegov mali pomočnik je radovedno gledal Bruna. Če pomisli, da vse to plačujeta on in mati! Bruno je odprl usta, ne da bi vedel, kaj naj reče, potem pa se je odmajal. Toda vedel je, kaj bi rad storil: poklicati mora Guya. Od tod in takoj! Prerinil se je med plesalci in se nameril k telefonski govornici ob točilni mizi. Plesalci so se počasi sukali kot v deliriju in zavedali so obenj kot valovi. Spomnil se je dogodka iz otroških let: skušal je priti k materi na drugem koncu salona, pa so ga plesalci odrivali.

Bruno se je prebudil zgodaj zjutraj. Bil je v svoji postelji. Negibno je ležal in v mislih obnavljal zadnje večerne dogodke, ki se jih je spominjal. Vedel je, da je omedlel. Ali je poklical Guya, preden se je onesvestil? Če je tako, ali bo Gerard odkril Guya? Gotovo ni govoril z Guyem, zakaj sicer bi se tega spominjal. Morda pa mu je telefoniral. Vstal je, da bi vprašal mater, ali je bil pri telefonu, ko je omedlel. Toda streslo ga je in odšel je v kopalnico. Ko je dvignil kozarec, se je polil z viskijem s sodo. Oprijel se je vrat. Zdaj ga je treslo zvečer in zjutraj, vsak dan se je bolj zgodaj prebudil in vsak dan je kaneje zaspal.

Med jutranjim in večernim drgetanjem pa je bil Gerard.

XXVIII

Kadar je Guy sedel za mizo s skrbno urejenimi zapiski in skicami, ga je včasih obšel nejasen občutek varnosti in neodvisnosti.

Zadnji mesec je poribal in prebarval vse police, očistil preprogo in opral zavese, oribal kuhinjo in očistil vso aluminijasto in porcelanasto posodo, da se je svetila kot še nikoli. Misli si je, da to počenja zaradi občutka krivde. Toda spal je lahko le dve ali tri ure na dan, zato je menil, da je bolje, če pospravlja in ureja stanovanje, kot pa da tava po mestu.

Pogledal je časopis, ki je ležal na postelji, vstal in ga prelistal. Toda časopisi niso več pisali o umoru, ki je bil zdaj star že šest tednov. Guy se je znebil vseh indicev. Rokavice je razrezal in vrgel v stranišče, površnik (bil je iz do-brega blaga, zato ga je sprva nameraval dati kakšnemu beraču, čeprav je bil površnik morilca: tako si je mislil) in hlače je razrezal in polagoma metal v smeti. Lugar je vrgel z manhattanske-

TUJCA V VLAKU

Velika postava, zavita v rjuho in s kapuco na glavi, je nenadoma skočila v sobo ...

ga mostu, čevlje pa z drugega mostu. Obdržal je le svoj mali revolver.

Stopil je h komodi in si ogledoval orožje. Trda kovina je prijala njegovi roki. To je bilo edino, česar se ni znebil, čeprav bi sarno revolver zadostoval policiji, ko bi ga našla. Vedel je, zakaj je obdržal revolver: bil je njegov, del njega, tretja roka, ki je ubila. Petnajst let je imel, ko ga je kupil; ko je ljubil Miriam, je imel revolver v sobi v Chicagu. Kdaj pa kdaj ga je pogledal: v trenutkih notranjega zadovoljstva. Revolver je bil njegov najboljši del, mehanična, popolna logika. Tako kot on je tudi orožje lahko ubijalo, si je mislil.

Če bi se Bruno upal povezati z njim, bi ga ubil. Prepričan je bil, da bi to lahko storil. Bruno je zmerom znal brati njegove misli. Brunova odsotnost je nanj prijetneje delovala kot odsotnost policije. Sicer pa se Guy ni bal, da bi ga policija odkrila. Tega se ni nikdar bal. Tesnoba je izvirala v njem, rodila se je iz njegovega notranjega boja s seboj, bila je tako huda, da bi včasih prav rad sprejel poseg pravice. Zakon družbe je dosti prijetnejši od zakona vesti. Lahko bi šel na policijo in vse priznal, toda priznanje se mu je zdelo nekaj drugega, preprosto in boljše dejanje, lahek izhod, sredstvo, da bi se izognil resnici. Ko bi ga pravica ubila, bi bilo to le preprosto dejanje.

»Zakona nič kaj ne spoštujem,« je bil nekoč rekel Petru Wriggsu. Bilo je pred dvema letoma v Metcalfu. Zakaj naj bi spoštoval zakon, po katerem sta bila on in Miriam mož in žena. »Cerkve nič kaj ne spoštujem,« je bil prevzeto rekel Petru, ko mu je bilo petnajst let. Jasno: takrat je govoril o baptistih iz Metcalfa.

Obrnil se je in pogledal delovno mizo. Z roko se je živčno podrgnil po ustih. Navzlic prazni sedanjosti je čutil, da se bo nekaj zgodilo, da ga bo doletela huda kazen, da bo dobil grenko lekcijo.

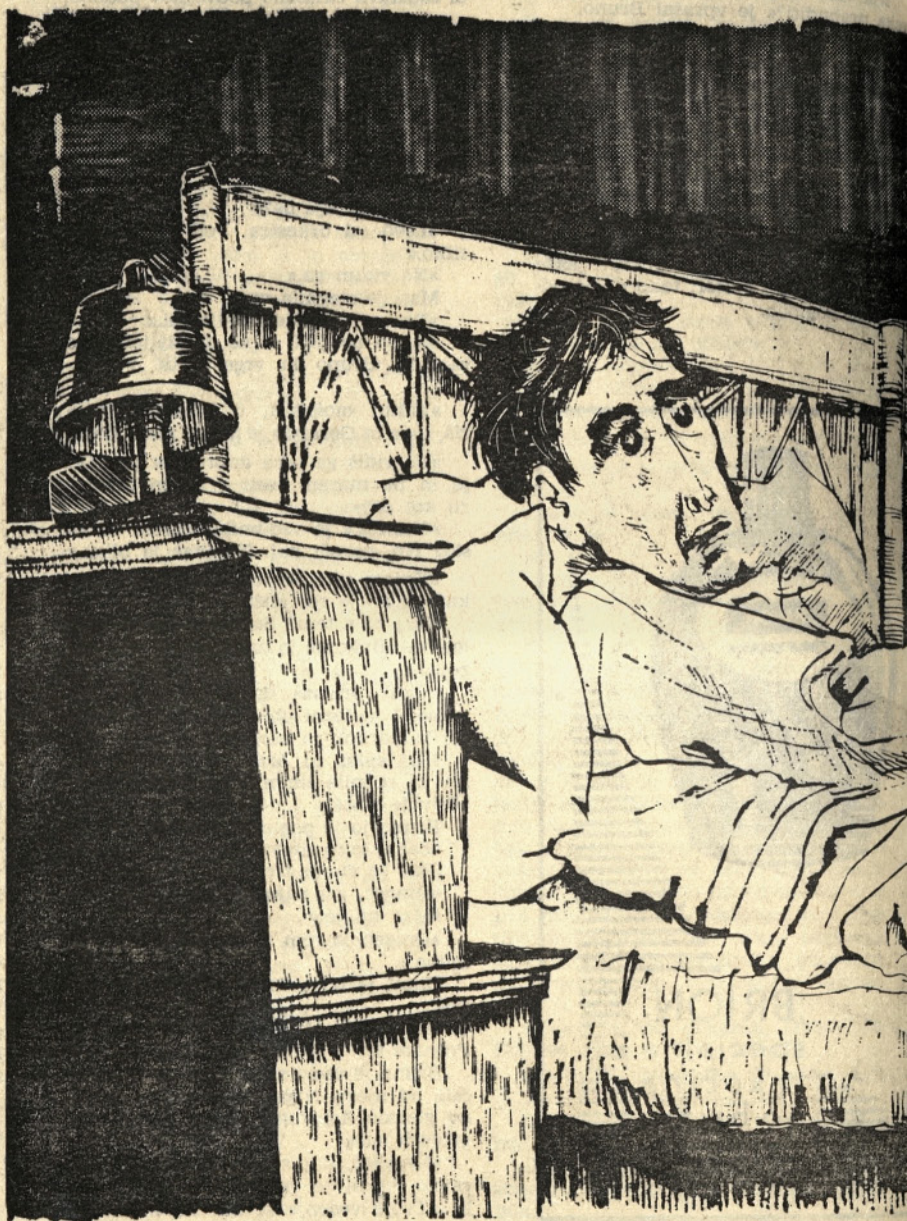
»Ne trpim dovolj!« je nenadoma zamrmral. Toda zakaj mrmra? Ali se sramuje? »Ne trpim dovolj!« je rekel z običajnim glasom in nemirno pogledal naokoli, kakor da bi kdo prisluškoval. In prav rad bi zavpil, ko bi ne imel vpitja za nekaj moledujočega in ko ne bi menil, da mledovanja ni vreden.

Lahko je še mislil na knjige, na lepe nove knjige, ki jih je danes kupil. Lahko jih je ljubil. Vendar se mu je zdelo, da jih je že davno pustil na mizi: v otroških letih. Nemudoma se mora lotiti dela. Zaprošili so ga, naj sestavi proračun za bolnišnico. Mrko je pogledal svežnj zapiskov v okrogli svetlobi namizne svetilke. Zdelo se mu je

neresnično, da je prevzel naročilo, čeprav ni vedel, zakaj se mu tako zdi. Prebudil se bo in ugotovil, da so bili vsi ti tedni le privid, san. Bolnišnica. Mar ni bolnišnica podobna zaporu? Namršči je obrvi. Vedel je, da mu duh mrzlično blodi, da je pred štirinajstimi dnevi mislil le na bolnišnico, na to, kaj je treba storiti, da človek zadosti

zahtevam zdravja in vrnitvi zdravja. Nenadoma se je spomnil, da Anne ni povedal za bolnišnico: zato se mu je načrt zdel tako neresničen. Resničnost je videl skozi Anne in ne skozi svoje delo. Zakaj torej ni Anne povedal za bolnišnico?

Vedel je, da se mora takoj lotiti dela, v nogah je čutil mravljinice, ki so ga

obšli vsako jutro in ki so ga naposled pgnali na cesto v praznem upanju, da bo porabil energijo. Energija ga je strasila, ker ni mogel najti dela, da bi jo porabil, ker se mu je včasih zdelo, da je edino ustrezno delo samomor. Toda na dnu srca in zoper svojo voljo se je še zmerom oprijemal življenja, vedel je, da je samomor izhod za strahopetca, dejanje, ki je nevredno v očeh tistih, ki vas ljubijo.

Pomislil je na mater in začutil, da si nikdar več ne bi mogel privoščiti, da bi ga objela in poljubila. Spominjal se je, da mu je govorila, kako so vsi ljudje enako dobri. Zlo, je govorila, zmerom pride od zunaj. In verjel je, verjel je še nekaj mesecev po tistem, ko je spoznal Miriam, še takrat, ko je hotel ubiti njenega ljubimca Steva. Verjel je tudi takrat, ko je sedel v vlaku in prebiral

Platona. »Toda ljubezen in sovraštvo,« je zdaj razmišljal, »dobro in zlo živita skupaj v človeškem srcu. Razmerje med njima ni le različno pri posameznih ljudeh, marveč je takšno, da je nekaterih ljudi sama zloba, drugih pa sama dobrota. Samo površino je treba odstraniti. Vsaka stvar ima nedaleč od sebe svoje nasprotje. Vsaka odločitev ima svoj razlog in nasprotni razlog. Za vsako žival obstaja druga žival, ki uničuje. Samec in samica, pozitivno in negativno. Razcep atoma je edino resnično uničenje, edino, ki podira univerzalni zakon enotnosti. Ničesar ni brez nasprotja. Ali prostor lahko obstaja v zgradbi brez predmetov, ki ga omejujejo? Ali energija lahko obstaja brez materije? Pa materija brez energije? Danes je znano, da sta materija in energija eno, včasih pa so ju imeli za nasprotji.«

In Bruno. On in Bruno. Vsakdo je bil tisto, kar drugi ni hotel biti, del sebe, ki ga je zavrgel, ki ga je baše sovražil, morda pa v resnici ljubil.

Guyu se je za trenutek zazdelo, da je morda nor. »Norost in genialnost,« je pomislil, »segata druga čez drugo. Kako povprečno življenje živi večina ljudi! Med dvema stoloma!«

Ne. Obstaja dvojnost, ki preveva naravo do najmanjšega protona in najdrobnejšega elektrona najmanjšega atoma. Znanost si dandanes prizadeva, da bi razdelila elektron. Morda je to tudi mogoče, zakaj za tem je le ena misel: edinstvena in edina resnica v spoznanju, da je nasprotje zmerom navzoče. Kdo ve, ali je elektron materija ali energija? Morda okoli vsakega elektrona plešeta hudič in bog, držec se za roke?

Vrgel je ogorek proti košu za papir, vendar je zgrešil.

Ko se je sklonil, da bi pobral ogorek, je v košu zagledal zmečkan list, na katerega je prejšnji večer napisal izpoved, ki mu jo je narekoval bolni duh, občutek krivde. Z gnusom se je vrnil v sedanost, ki ga je obdajala z vseh strani: Bruno, Anne, soba, noč, jutrišnji sestanek osrednje bolniške službe.

Okoli polnoči je začutil, da je zaspal. Vstal je izza delovne mize in se previdno ulegel na posteljo. Tako se je bal prebuditi, da se ni slegel.

Sanjal je, da ga je prebudil počasen in nezaupljiv veter, ki je zapihal skozi njegovo sobo zmerom, kadar je poskušal zaspati. Tokrat je pihalo skozi okno. Nekdo je lezel čez zid. Velika postava, zavita v rjuho in s kapuco na glavi, je nenadoma skočila v sobo.

»Jaz sem,« je mirno rekla postava.

Guy je skočil s postelje, da bi jo odrinil.

»Kdo ste?«

Potem je videl, da je Bruno.

Bruno se mu je upiral, čeprav ne resnično. Guy je napel vse moči, da je pritisnil Bruna z rameni na preprogo. V takšnih sanjah je Guy zmerom izčrpal vse svoje moči. Klečal je na Bruna in ga davil, toda Bruno se mu je smehljajal, kot da mu ni nič.

»Vi,« je naposled rekel Bruno.

Guy se je prebudil. Glavo je imel težko. Bil je prepoten. Sedel je, napenjal oči in skušal predreti temo. Sluzast in vlažen šum je polnil sobo, kot da bi se po njej plazila kača. Potem je Guy nenadoma spoznal, da dežuje, da pada nežen poletni dežek, in zgrudil se je na blazino. Tiho je zajokal. Mislil je na dež, ki je padal na zemljo in ki naj bi govoril: Kje so pomladne rastline? Kje je novo življenje, ki računa name? Anne, kje je zelena trta, ki je bila v najini mladosti podoba ljubezni? Je včeraj zapisal na list papirja, ki ga je potem zmečkal. Dež je našel novo življenje, katero je čakal, na katero je računal. Anne, kje je zelena trta...?

Ležal je z odprtimi očmi, dokler ni zarja položila svojih prstov na okensko polico kot tujec v njegovih sanjah. Kot Bruno. Tedaj je vstal, prižgal luč, zagrnjil okno in se lotil dela.

SVET V MOZAIKU

PSSST

SOPROGI niso več tako ljubeznivi kot nekdaj? Drugod morda to zakonske družice vznemirja, v nemškem mestu Hanau pa ni bilo potrebno. Zadostovalo je zavrteti telefonsko številko gospe Adelheid Zender in si rezervirati primerno količino njenega čudodelnega praška. Zakon bo spet pravo pomladansko gnezdece, polno ljubečih soprogov. Dobrotnica Adelheid je imela vedno na prodaj »orientalske mešanice«, ki jih je bilo treba v majhnih količinah vtihotapiti v jedila popuščajočih soprogov. — Vse je teklo v popolno zadovoljstvo gospe Zender in njenih someščank, dokler se ni našla med njimi skeptična duša. Poslala je čudežno zakonsko zdravilo v analizo in ugotovili so, da mu sestavlja glavino — zdrob, da, čisto navaden zdrob, kot ga ljubijo dojenčki. Sodišče je dobitnici prisodilo štiri tedne zapora in 200 mark globe zaradi goljufije. Še drobna zanimivost: v sodni dvorani se je zvrstilo nemalo prič, ki so prisegale na učinkovitost zdravila. »Prašek je učinkoval naravnost čudežno,« so izjavljale. Sodišče je dalo še enkrat preiskati izdelke gospe Zender. Vse zastoj. Zdrob je ostal zdrob. Ampak učinkoval je čudovito.

*

REKORD — ker doslej rekordov te vrste nismo registrirali, naj velja njen čas za temeljno postavko — je vsekakor dosegla neka fina petdesetletna gospa, ki je ostala dvanaest ur zaprta na — oprostite — stranišču železniške postaje Almelo blizu Haaga na Holandskem. Čakala je na vlak, okoli enajstih dopoldne stopila na toaleta in potem je bilo vse njeno prizadevanje, da bi znova odprla zapah, zaman. Bilo jo je sram, da bi iz stranišča klicala na pomoč in tiho je trpela v upanju, da bo vsaj kaka od zunanjih strank, ki so si vedno energičneje skušale priboriti dostop do potrebnega prostora, učinkovitejša od nje. Njen vlak je že zdavnaj odpeljal, gospa pa je čemela v sumljivi atmosferi in čakala na rešitev. Se le ob enajstih ponoči so odkrili, da je za vrati nekaj živega. Sam načelnik postaje je dajal gospe skozi vrata navodila, kako naj pripravi zapah k pokorščini. Končno je izkorakala in si z rokami skrivala obraz, kot da bi storila strašno pregreho. Komaj komaj so jo potolazili.

*

DA ŽENSKES govori hitreje in sočneje kot moški, že nekaj tisočletij sem ni nobena skrivnost. Toda šele v najnovejšem času je znanost dokazala naskok, ki ga le ni nihče pričakoval. Profesor John Cohen ZDA je po dolgi seriji raziskovanj ugotovil, da lahko ženske izgovorijo v minuti celo 107 besed, nasproti ubogim 76, kolikor jih zmorejo najhitrejši moški.

*

V ENEM tednu sta strmoglavila nad manjšim krajem Italiera kar dva helikopterja brazilske armade. Oblasti so uvedle strogo preiskavo in zaslisevale prebivalce drugega za drugim, če so tiste dni opazile kaj sumljivega. Nobeden ni vedel nič posebnega, le 12-letni Luisito R. si ni mogel kaj, da se ne bi pobahal, da je prav on sestrelil oba helikopterja s fraco. »Do pred kratkim,« je dejal strašni Luisito, »sem ciljaj na ptiče. Po dobrih rezultatih, ki sem jih dosegel, pa sem sklenil preiti na bolj zahtevne cilje.« — Za zdaj dečka še niso obtožili sestreljevanja helikopterjev.

◀ Prenosni telefon

Zadnja tehnična novost je seveda iz ZDA. Imenuje se »Carry Phone« ali po naše »prenosni telefon«. Zadeva je izum Michaela Korda, ki dela kot tehnični svetovalec v Disneyevem filmskem podjetju. Telefon je spravljen v tako imenovanem »diplomatskem kovčku«, z enajstimi radijskimi kanali pa je mogoče dobiti zvezo s katerokoli navadno telefonsko številko. Dobra stran novega izuma je, da je mogoče telefonirati tudi iz krajev, ki nimajo telefona (osamljena gorska koča, morska plaža, letalo itd), slaba stran pa je, da imetnik takšnega telefona seveda nič več ne ve, kaj je ljubi mir. V »kovčku« so gumbi za enajst kanalov, zvočnik in zvočnik. Mesečna naročnina za takšen telefon stane v ZDA okroglih 50 dolarjev.

Tako mora biti

Zahodnonemški »Quick« je pred kratkim objavil reportažo z naslovom »Ali mora biti gledališče takšno?« in kar takoj odgovoril: »Da!« Gre za striptease v münchenski uprizoritvi dela Slawomira Mrozek »Tango«, v kateri se sicer zelo resna igralka Hannelore Elsner sleče do gola.

Na pomoč!

Kelvin Hughes je na nedavni mednarodni broderski razstavi v Londonu pokazal novo napravo, namenjeno brodolomcem. Ko se ladja ali čoln potopi, naprava ne potone. Z njo je mogoče oddajati in sprejemati klice na pomoč in odgovore ali pa samo oddajati zvočne signale.

Idile je konec

Sreča Caryja Granta, ki je prišla na stara leta, je bila kratkotrajna. Dobro se še spominjamo veselih igralčevih izjav po njegovi četrti poroki z več kot trideset let mlajšo Diano Cannon, ki mu je pred letom dni rodila hčerko Jennifer. Fotografije srečne družine so bile objavljene v vseh revijah na svetu in Cary Grant je dejal, da je prerojen. Toda svoj trinšestdeseti rojstni dan (18. januarja) je igralec praznoval sam: Diana mu je pobegnila s hčerko vred. Najprej v Milubu Beach, potem pa v neznano.

Nista obupala

Mlada zakonca Rosemarie in Wolfgang Januschek sta si dolgo zaman želela otrok. Rosemarie je hodila k zdravnikom in naposled je zanosila. Praviijo, da so v takšnih primerih dvojčki pogostni, toda Rosemarie je sredi januarja letos rodila kar peterčke. Toda nastopile so komplikacije, tako da so novorojenčki umrli že po štiriindvajsetih urah. Navzlic vsemu se Rosemarie dobro počuti in z možem sta sklenila, da ne obupata. Torej spet obiski pri zdravnikih, stroga kura in morda porod.

MAMILA POTUJEJO NA VZHOD

1

ZASEDA V HONGKONGU

Kitajsko morje je bilo gladko kot ogledalo. Sončni žarki so se odbijali od njegove gladine in slepili krmarja, ki je moral pošteno naprezati oči, če je hotel videti obrise obale. Na poveljniški most se je povzpel tudi kapitan. Po starem pomorskem pravilu mora biti vedno na poveljniškem mostu, ko ladja pluje v pristanišče.

Pristanišče je bilo tokrat Hongkong.

»Novo ozemlje« s svojimi ostrimi kamnitimi stenami, pred katerimi so bili kakor stražarji posejani otočki, je bilo vedno bliže.

Ladjo je prevzel tisti običajni nemir, ki se loteva potnikov in posadke v mrzličnem pričakovanju pristanka v Hongkongu. Bliža se težko pričakovani trenutek, ko bo ta opevani azijski Babilon radodarno razgrnil vsa svoja zadovoljstva in zabave, ki jih nudijo njegove tajinstvene četrti, razkošno razsvetljene ulice, neštivilni bari, dancinigi, čajnice in dekleta v »čong-samihi«, oblekah, katerih razporki segajo daleč čez gornjo polovico vitkih beder.

Drugi častnik je v ladijski dnevnik vpisal podatke: Iz Bangkoka smo izptuli pred

tremi dnevi. Morje je bilo mirno, življenje na ladji normalno.

Cheef (prvi ladijski častnik) je v svoji kabini pregledoval manifest — dokument o tovoru in potnikih. Ladja je bila namenjena na Japonsko. Ladijski tovor je bil tako rekoč »generalni«, kot se to pravi v pomorskem žargonu. Bilo je vsega od strojev do bombažnih bal.

Potniki so bili večinoma starejši ljudje, ki imajo raje malce počasnejšo, a udobno plovbo na tovorni ladji z nekaj potniškimi kabinami, ki pa jim nudi možnost, da si med dolgo vožnjo dodobra ogledajo tudi kraje v notranjosti.

Na sprednjem jamboru so že visele signalne zastavice, ki so klicale pilota in zdravnika. Prvi je imel nalogo prevzeti krmilo in poskrbeti za varen pristonek ladje, drugi pa je moral pregledati zdravstvene dokumente potnikov in posadke ter jim odobriti izhod.

SEDEM LET SKOMIN

Slovito sedmo leto ogroža tudi zakon angleške princese Margarete in njenega plebejskega moža, nekdanjega fotografa Tonyja Armstronga Jonesa ali lorda Snowdona. Novoletne praznike sta preživela vsak zase, potem pa je Tony odšel v Italijo. V obleki pristaniškega delavca se kladi po italijanskih mestih in fotografira za londonski »Sunday Times«, katerega vrli sodelavec je.

Znano je, da je bil Tony Armstrong v fantovskih letih velik veseljak. Znano je tudi, da je njegovo srce zmerom hitreje utripalo, če je zagledal kakšno vzhodnjaško lepoticco. Znano je konec koncev, da je bila njegova velika ljubezen ravno Kitajka. Jacqui Chan se je pisala tista kitajska lepota, ki je bila Tonyjev fotomodel.

Za angleško kraljevsko rodobno je Tony pravzaprav pritepenec, pa čeprav mu je kraljica podelila plemiški naslov. Z Margareto sta se dostikrat prepirala, ker se je Tony lotil starega posla: fotografiranja in »lova« na modele. Na zunanost tega ni bilo opaziti, zalkaj na dvoru skrbno pazi jo na zunanost. V javnosti sta bila princesa in njen soprog zme-

rom vzoren zakonski par ter srečna starša.

V resnici je bilo drugače. Proti koncu lanskega leta je Tony našel, kar je baje iskal dolga leta: fotomodel. Tudi to dekle je Kitajka. Ime ji je Mimi Chenn, hodi na srednjo tehnično šolo, njeni starši imajo trafiko. Pravzaprav jo je opazil neki Tonyjev fotografski sodelavec. Tony je potem prišel k njej in jo dolge

ure slikal v najrazličnejših pozah. Objavil je samo eno fotografijo. Toda lepo Mimi je nekajkrat zaprosil, naj gre na večerjo z njim ali pa vsaj na kratko vožnjo po londonskih ulicah. Mimi je ponudbo zavrnila, zakaj pravi, da je strogo vzgojena. Toda novinarjem, ki jo zadnje čase oblegajo, se samo skrivnostno smehlja, ko je sprašujejo, »kakšno daleč« sta s Tonyjem.

Margareta ima dosti težav s Tonyjem, predvsem zaradi njegovega »nedvorskega vedenja«. Pravijo, da je že prosila svojo sestro, ali se sme ločiti, pa Elizabeta II. tega ni dovolila, ker se bo škandala. Potem je Margareta prosila sestro, naj jo imenuje za guvernerko v Avstraliji, na Bahamskem otočju ali vsaj za ambasadorico v kakšnem evroskem mestu. Zmerom so bile njene prošnje zavrnjene in zmerom zaradi neprimernega vedenja plebejskega Tonyja, ki se poživlja na protokol in raje fotografira, kot hodi na sprejeme. Poznavalci razmer na angleškem dvoru tudi pravijo, da je Margareta zelo razsipna in da Tony skrbno spravlja svojo apanažo in honorarje od objavljenih slik na poseben račun.

SVET
V MOZAIKU

Kot strela ...

»Prišlo je kot strela zjasnega« pripoveduje Jacqueline Malchowski, uslužbenka Goodwill Industries iz Sarasote v ZDA. V službi je pisala po nareku Roberta Wilburja in po treh dneh skupnega dela sta odkrila, da sta noro zaljubljena. Čez nekaj dni sta že bila poročena. Jacqueline meri meter in petnajst centimetrov, Robert pa je celih sedemdeset centimetrov višji od nje. Posnetek je narejen nekaj minut po poročnem obredu o cerkvi.

MAMILA POTUJEJO NA VZHOD

Ladijski propeler se je vedno počasneje obračal in ladja se je začela ustavljati sredi pristaniškega bazena. Do pomola, kjer naj bi jo privezali, je bilo še kakšnih dva do tri tisoč metrov. Dva močna in hitra vlačilca sta že izplula iz pristanišča ter puščala za seboj kitajske džunke, ki so se s svojimi pahljastimi jadri premikale v blagem vetru.

Oba čolna sta s spretnim manevrom pristala ob ladijskem boku. Možeje v kaki uniformah so se začeli vzpenjati na ladjo po stopnicah, spletenih iz ladijskih vrvi.

cariniki v akciji

Prvi je na palubo stopil mož z inšpektorskimi oznakami. Še ves zadihlan je pozdravil kapitana. Za njim se je povzpел na ladjo še en uslužbenec v beli uniformi. To sta bila predstavnik pristaniške policije in pilot.

»Boste dvignili sidro?« je vprašal pilot kapitana.

»Počakali bomo še na carino,« je name-

sto kapitana odgovoril policijski inšpektor.

Medtem je ob ladijskem boku že pristal tudi tretji čoln. Bil je večji od prvih dveh in iz njega se je vsula četa ljudi v uniformah in delavskih kombinezonih.

»Gospod kapitan, policijski inšpektor je ukazal, da moramo opraviti celoten carinski pregled, preden zaplujete v pristanišče. Prosim, da nam izročite v pregled potne liste in ladijski manifest.«

Ljudje in delavskih kombinezonih, bili so belci in Kitajci, so se med seboj polglasno pogovarjali. Iz kovčkov, ki so jih prinesli s seboj, so privlekli na dan halje, klešče, izvijače, dolge igle in različne instrumente.

»Zagotavljam vam, gospod inšpektor, da na ladji ni ničesar, kar bi ne bilo vpisano v manifest,« je zatrjeval kapitan. Njegove besede so ostale brez odgovora.

Posadko in potnike je prevzela mrzlica na radovednost. To, kar se je dogajalo, namreč ni bilo v navadi. Eden ali dva carinika, prav toliko policistov, pilot in zdravnik so ob navadnih okoliščinah opravili nujno potrebne formalnosti.

»Kaj iščejo to pol?«

»Saj jih je cela četa!«

»Morda imajo kakšno prijavo?«

temeljita preiskava

Denarne kazni za tihotapce neprijateljega ali prepovedanega blaga so kar vi-

soke, ladijski kapitan pa je odgovoren za prekrške. Ob težjih primerih pride tudi do aretacij.

Eden izmed policistov je pristopil k prvemu častniku:

»Pokažite nam, prosim, kje je vskladiščno blago, ki ste ga naložili v Bangkok.«

Čeef se je s policistom spustil v skladišče številka I, kjer so bile naložene vreče z rižem.

»Kaj pa ste natovorili v Singapur?«

»Samo nafto za pogon. To je bilo vse.«

Ljudje v modrih kombinezonih so se razkropili po ladji. Trkali so po ladijskih stenah, držeč v rokah ladijski načrt, ter skrbno prisluškovali, da bi zasledili morebitno skrivno skladišče.

Mornarji in častniki so v svojih kabinah ob odprtih kovčkih in predalih nestrpnost čakali na pregled osebne prtljage. Zunaj se je že spuščala noč in prižgali so ladijske luči. Po poveljniškem mostu se je z dolgimi, nestrpnimi koraki sprehajal pristaniški pilot.

»Vsaj mene bi lahko obvestili,« se je jezil. »Koliko dragocenega časa mi bo šlo v nič.«

Medtem pa je četa policajev in carinikov pregledovala ladjo od kobilice do jambora.

Minili sta že dve dobri uri in skupina za skupino se je vračala praznih rok.

Končno je inšpektor stopil h kapitanu:

Najbogatejši pes v Italiji

Simpatični seter Jim iz italijanskega kraja Castelfranco di Sotto velja za najbogatejšega psa v Italiji. Ko so bile v Italiji poplave, je neki angleški časnik objavil sliko Jima, ki ves obupan in zapuščen čepi na strehi hiše, ki jo je gospodar v zadnjem trenutku zapustil. Angleški ljubitelji psov so se raznežili in zbrali nič manj kot tisoč funtov (tri milijone in pol dinarjev). Zdaj gre le za to, kdo bo »varuh« bogatega Jima: ali njegov gospodar Sergio Cavallini ali pa kdo drug, ki naj bi ga določili bralci in darovalci iz Anglije.

»Vse je v redu, lahko pristanete. Pa oprostite, dolžnost je dolžnost. Tak ukaz sem dobil.«

Potem se je obrnil k svojemu pomočniku.

»Ali je v informacija iz Bangkoka lažna ali pa so ti hudiči blago tako dobro skrili, da ga ne moremo najti.«

»Blago«, ki je o njem govoril inšpektor, naj bi bil morij. Deset kilogramov grobo predelanega mamil naj bi bilo po vesteh bangkoške policije pretihotapljenega na ladjo, ki je izplula proti Hongkongu. Od tu naj bi ga poslali naprej na Japonsko, na zahodno obalo Združenih držav Amerike.

brigada je ostala praznih rok

»Blaga« niso našli. Bili sta seveda dve možnosti: ali so bili tihotapci takšni mojstri v tihotapljenju mamil, da jim niti izkušeni možje iz brigade za boj proti narkotikom niso bili kos, ali pa so pošiljali iz Bangkoka odkrili, da so izdani. In blaga niso poslali naprej. Na to vprašanje tokrat ni bilo odgovora.

Ladijski stroji so spet zabrnili in ladja je počasi zaplula proti razločno osvetljenemu pomolu hongkonškega pristanišča.

V tistem trenutku, ko je pilot spretno vodil ladjo v pristanišče in ko so se okoli nje že začeli zbirati čolni kitajskih in indijskih trgovcev ter zastopniki prosti-

tutk, sta se pred letališčem Kaj Tak ustavila dva kombija s posadko ene največjih svetovnih letalskih družb.

Precej teh družb namreč prav v Hongkongu izmenja svoje posadke. Tista, utrujena od večurnega leta, predaja skrb nad letalom in potniki novi, spočiti.

Postrežčki so prevzeli večje kovčke z oznakami posadke, medtem ko so piloti in stewardese nosili svojo osebno prtljago. Ko so se približevali ozkemu hodniku, kjer policija pregleduje potne liste, so se živahno pogovarjali med seboj. Prijazno so se nasmehnili policistu, ki je bil njihov star znanec. Pa tudi on jim je prav tako prijazno pokimal v pozdrav.

Za pult carinske službe sta ob carinikih Kitajcih stala tudi dva belca. Bila sta v civilu. Pri izhodnih vratih je sionel policist v kratkih hlačah z revolverjem in pendrekom za pasom.

plavolaska z morfijem

Prvi in drugi pilot sta se ustavila pri cariniku, ta pa jima je dal znak, naj gresta naprej. Enako je storil s tretjim pilotom in navigatorjem.

Potem so prišle na vrsto stewardese. »Počakajte!« je dejal carinik predzadnji, vitki plavolaski črni oči.

»Imate kaj za prijavit?«

»Ne, ničesar.« je malce obotavljajoče se zajecljalo dekle.

Le debela plast ličila je preprečila, da ji rdečica ni prodrla na površje.

»Odprite, prosim, svojo torbico!«

Dekle je za trenutek oklevalo, toda carinik je bil s prsti že pri sponki njene torbice. S hitrimi in spretnimi gibi je brskal med pudri, rdečilom za ustnice, nalivnim peresom, denarnico in desetero drugimi drobnjarijami, ki jih skriva malone vsaka ženska torbica. Končno je privlekel na dan večjo škaflo za nakit. Namesto zapestnice je bila v njej vrečka iz plastike, polna belega prahu. Agenti v civilu sta preskočila pult in se znašla ob dekletu.

»Aretirani ste zaradi tihotapljenja mamil!«

Poveljnik letala in drugi člani posadke so nemo opazovali prizor.

»Žal mi je, toda odpotovati boste morali brez gospodične,« je dejal poveljniku letala eden izmed policistov. Le-ta je samo nemo skomignil z rameni.

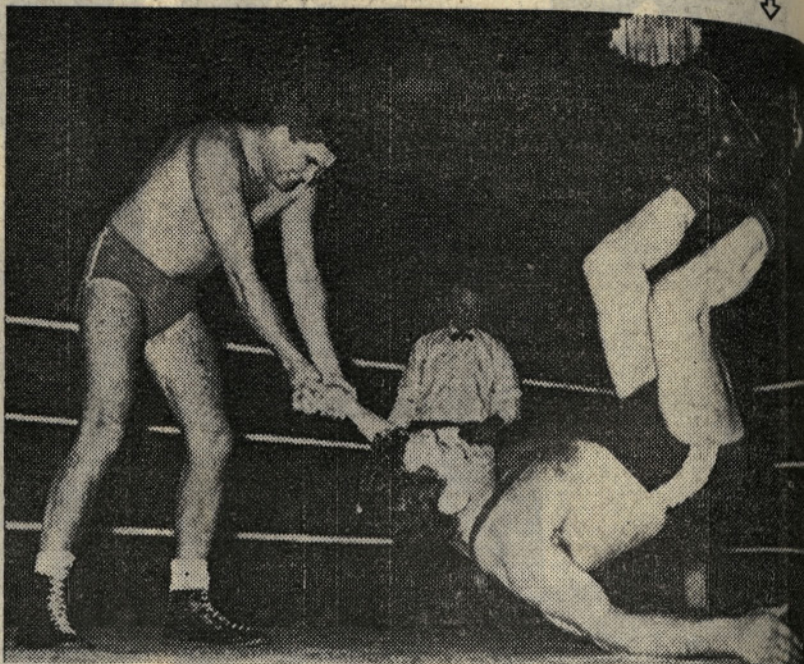
Posadka se je potem odpravila k vzletni stezi, na kateri je že čakal velik boeing, pripravljen za polet proti Tokiu in San Franciscu. Letališko osebje je pravkar natovarjalo v letalo prtljago in tovor. Vendar je najdragocenejši tovor ostal v rokah hongkonške brigade za boj proti narkotikom, brigade, ki jo cenijo kot eno najsposobnejših te vrste na svetu.

Apostolsko delo v ringu

Častiti oče Michael Brooks opravlja duhovniški poklic od lanskega oktobra. Sicer živi v Južnoafriški republiki, toda doma je v Edinburghu, kjer živi njegova mati. Pred kratkim je prišel na obisk v domovino. Pozdravil in objel je ljubljeno mater, nato pa je v nedeljo dopoldne vestno pridigal o miru in ljubezni med ljudmi. Na koncu pridige je prišlo presenečenje. Oče Michael Brooks je povabil vernike na rokoborbo v edinburški stadion »Eldorado«. Verniki so ga debelo pogledali, toda oče Michael jim je zagotovil, da bo predstava vredna ogleda. Prišli so in še bolj

zazijali od presenečenja. Z Bobom Sherryjem, imenovanim »tigger iz Lancashira«, se ni spopadel nihče drug kot precastiti oče... Pa ne samo spopadel, celo zmagal je. Po borbi je duhovnik povedal radovednim novinarjem, da je rokoborba že nje. gova stara strast in da njegovi cerkveni predstojniki nimajo nič proti temu, da se bojuje, zakaj čisti dobiček zmerom nameni svoji fari v Južnoafriški republiki. »V ringu prav tako opravljam apostolsko delo,« pravi oče Michael Brooks. Vsak po svoje boga moli...

MAMILA POTUJEJO NA VZHOD

feljton

Policista sta odpeljala plavalaso stevardeso proti policijski postaji. Med potjo si je pritiskala robček na usta in hlipala od razburjenja in žalosti. Skozi možgane so ji prebliskovali spomini na njeno tridnevno bivanje v Hongkongu in predvsem na tisto lepo popoldne, ko se je kopala v hotelskem bazenu in jo je boy poklical k telefonu.

kdo je odkril skrivnost

Se vsa mokra je držala v rokah slušalko:

»Tukaj je družba L. H. Slišali smo, da se zanimate za nakit dobre kvalitete in lepe izdelave?«

»Da, res je. Rada bi kupila lepo zapestnico, res dobre kakovosti. Kdaj vas lahko obiščem?«

»Ni potrebno, gospodična. Poslati vam bomo svojega zastopnika z nekaj lepimi vzorci. Prišel bo točno ob sedmih.«

Mali debeli Kitajec s črno torbo se je res pojavil do minute točno. Sedela sta

v hotelski sprejemnici in dekle si je ogledovalo vzorce v podolgovatih, zelenih škatalah. Nihče ju ni opazoval. Bila sta sama. Natakara je urejal čaše v vitrini in se ni menil zanju.

»Vzela bom tole,« je rekla, ne da bi odprla škatto.

»Kar izvolite, gospodična!«

Je natakara morda opazil, da škatle sploh ni odprla? Ali pa ju je nekdo opazoval skozi skrivno lino? To je bilo šele njeno tretje potovanje v Hongkong. Doslej je letela na progi čez Atlantik in sedaj se je veselila prehoda na daljnovzhodno linijo.

prvi podvig začetnice

Stevardeso so na letališču aretirali na podlagi podatkov, ki so jih zbrali že nekaj tednov prej.

Lepa stevardesa se je dolgo upirala skušnjavi in je popustila šele tistega dne, ko so ji za »nakup nakita« ponudili precejšnjo vsoto denarja.

»Cariniki vas ponavadi le površno pregledujejo,« so ji zatrjevali. »Malo pobrskajo po prtljagi, osebnih torbic pa sploh ne pogledajo. Ste lahko popolnoma brez skrbi. Če vam ne bo ugajalo, drugič pač ne boste več sodelovali.« je nagovarjal dekle eleganten moški v nekem luksuznem singapurskem hotelu.

Končno je privolila. Toda samo tokrat. Nagrada za dekle ni bila majhna. Skoraj

dve njeni mesečni plači. To pa je bila že kar vabljiva vsota. Ana C. ni bila na spisku sumljivih oseb, ki ga je vodila brigada za boj proti narkotikom. Bila je začetnica in če bi se ji prvič posrečilo prehitotapiti zavojček, bi potem lahko prenesla kilograme mamil, preden bi jo ujeli. Vendar je dekletovo tihotapsko kariero zapečatil že v Singapuru neki majhen torbar, ki je bil tudi sam uživalec morfija. Pri zasliševanju na policiji je povedal le majhno podrobnost o »nakitu«.

Sifrirana telegrafska sporočila med dvema brigadama so po navadi delovala brezhibno. Po telefotu so poslali iz Singapura v Hongkong celo stevardesino fotografijo in še celo vrsto podrobnosti, ki so hongkonški policiji olajšale nadziranje osumljenцев. Seveda pa je šlo predvsem za to, da primejo tudi prinašalca mamil. Na njegova vrata so potrkali agenti malone v istem trenutku, ko je bilo tudi stevardesino potovanje v Tokio prekinjeno.

Ano S. čaka nekaj let zapora zaradi tihotapljenja mamil. Njen adokat bo seveda pri obrambi še posebej poudaril dejstvo, da je bil to njen prvi poizkus, da je še mlada in neizkušena.

Če je bilo večurno preiskovanje ladje od kobilice do jambora zaman, je bila akcija na letališču stoodstotni uspeh. Toda samo začasen. Intentant brigade za boj proti narkotikom je dobro vedel, da je v tistem trenutku, ko so prijeli stevarde-

KONEC VOJNE ZA PINA ALBANIJA

Pino Albani je zdaj star devetintrideset let. Toda šele pred kratkim se je znebil velike more, še pred kratkim je bilo tudi zanj konec vojne. Tistega nedeljskega večera, ko je s tremi streli iz lovske puške ubil doktorja Alessandra Rovida, zdravnika iz bolnišnice San Martino v Genovi.

Pino je preživel tri leta v nemškem koncentracijskem taborišču. Pred tistim je spoznal fašiste v genovski hiši nasproti bolnišnice San Martino. Potem je bil v taborišču. Vedel je, da so ga tja spravili fašisti — po njegovem »nacističnem« — iz hiše nasproti bolnišnice. V koncentracijskem taborišču je bilo hudo. Pino je delal v krematoriju. Vsega se le nejasno spominja.

Vojne je bilo konec za večino sveta, za Pina Albanija pa ne. Zaposlil se je v bolnišnici San Martino v Genovi in videl v vsakem človeku, ki ni bil prijet z njim, »nacističen«.

Sale prijatelj je razumel kot grožnje »nacistov«. Nekoč je nekdo nameril vanj vodno pištolo. Pino si nekaj dni ni opomogel od strahu. V bolnišnico je prišla njegova sestra in povedala, naj ga ne strašijo, ker je bil pač v koncentracijskem taborišču.

Toda Pino je v vsem videl »nacističen«. Nekoč mu je bilo slabo po pivu. Prepričan je bil, da so »nacistični« zastupili njegovo pivo. Tako je bilo iz dneva v dan.

Na zunanje je lepo živel. Imel je avtomobil, zidal si je hišo, kupil si je lovske puške, zaslužil je 130 tisoč lir na mesec. Toda »nacistični« so ga zmerom preganjali. Nekoč je vprašal prijatelja, ali ni morda doktor Alessandro Rovida nekoč — med vojno — delal v fašističnem sedežu nasproti bolnišnice. Prijatelj je v šali odgovoril, da je in da so »takrat« pač vsi bili fašisti.

To je Pinu zadostovalo. 22. januarja zvečer je vrgel puško v avto, se odpeljal pred bolnišnico, počakal na doktorja Rovida in ga ustrelil. Trikrat. Potem je šel na policijo in povedal, da je ubil »nacističen«.

To je bil konec vojne za Pina Albanija.

SVET V MOZAIKU

PSSSI

TAKOJ VAM bo vse jasno o Angležih, če preberete najnovejšo izsledke statistikov na Otoku. Prebivalci Velike Britanije imajo 4.100.000 psov, 4.200.000 mačk in 4.750.000 papagajev. — Moda kratkih kril jih je na vsakih deset Angležev navdušila devet. — Štiri od petih družin imajo doma televizijski aparat in vsak Anglež presedi pred ekranom povprečno eno uro in dvajset minut na dan. — Od vseh vrst marmelade prodajo na Angleškem največ marelične. — Povprečen Anglež poje na leto štiri kilograme zmznjenega mesa.

WLADISLAW Rejskega iz Varšave so obsodili na krepko globo, ker je v nekem muzeju pograbil dve dragoceni vazi in jih treščil skupaj, da sta se razsuli v čreplje. Nic ni pomagal izgovor, da je šlo za cisto samohoten gib: Wladislaw namreč že dolgo leta tolče v postarski pihalni godbi na činele.

V **ZDRUŽENIH** državah Amerike prodaja »Vodnik po Parizu«, ki svetuje ameriškim turistom, naj se pred odhodom v Francijo dobro založijo z milom. Tega blaga, zatrjujejo sestavljalci vodnika, v francoski prestolnici skorajda ni mogoče najti.

V **ENI** od večjih tovarn v Bukarešti se je primerilo Karlu Babescuju nekaj prav neprijetnega. Kot oddelkovodja je ukazal skupini delavk, naj nehajo peti, in užaljene zastopnice »ustavljale« razpade, prazdote zaradi kršenja svojih osnovnih človeških pravic, so ena dva tri vrge tečnega Babescuja v poln kotel melase, na srečo naumne.

V **OTTAWI**, glavnem mestu Kanade, živi prepričani vegetarijane Pierre Ravell. Tudi vsa družina ne bo za nič na svetu pogoltnila koščka mesa. Kar pa Pierre ne moti, da ne od preu kratkim odprl v Ottawi že svojo osmo mesnico.

SHELLEY Winters se je pritoževala Burtu Lancasteru nad režiserji, ki si zdaj znišujejo, da se mora zrediti, zdaj spet, naj neudoma shujša. »Celo na takega sem nalezla,« se je pridušala, »ki mi je predpisal pred začetkom snemanja debeljenje, potem pa je hotel, da sem vsak dan lažja. Zdaj, za film »The Sculphunter«, naj na primer shujšam točno za devet kil. Tako sem lačna, da bi pojedla zobno pasto.« — »Edino to ti lahko svetujem,« jo je skušal potolažiti Burt Lancaster, »naj si ne umiva zob.«

BELGIJSKI politik Paul-Henry Spaak se je nedavno zahvalil za napitnico na banketu in dodal: »Moj curriculum vitae, ki smo ga pravkar sdsali, je prav gotovo slep, toda pripomniti moram, da je nekoliko nepopoln. Zakaj bi zamolčali, da je Spaak padel pri izpitu iz gospodarskega prava? Ravno ta nesuh je bil za moje življenje zelo pomemben.«

VPRASALI so Avo Gardner, zakaj noče živeti v Združenih državah Amerike, in dobili odgovor: »Amerikanci so bolj simpatični v tujini kot doma pri sebi.«

FRANCOSKI MODNI KROJAČ Cardin je odkril novo manekenko, 22-letno Malajko Anak Ibrahim, eno od dvanajstih hčera zdravnika iz Singapura. »Cudovito je lepa, najbolj pa obožujem na njej pogled ranjene zveri,« je vzdihoval Cardin. Po modni reviji so jo vprašali: »Ali ste videli, da vas mojster Cardin ni niti za trenutek smislil z očmi? Anak je pripomnila: »Morda me je monsieur Cardin res gledal, jaz pa ga nisem opazila. Močno sem kratkovidna.« — To je torej njen pogled ranjene zveri.

so in prinašalca morfija, začela delovati tudi tihotapska obveščevalna služba.

Vsi tisti v Hongkongu, ki so imeli kakršnokoli zvezo s kanalom, so bili obveščeni in so dobili namig, naj se porazgube, predvsem pa naj se izogibajo vsakega dejanja, ki bi moglo zbuditi pri policiji najmanjši sum. Dobavitelj in dekle sta bila le manj pomembni figuri v celotni tihotapski organizaciji. Centrala je bila nekje v Evropi, v Hongkongu pa deluje le tranzitna mreža.

Kanal je bil seveda trenutno neuporaben za delo. Morali so ga za nekaj časa opustiti, če pa bi bila policija preveč trmasta, tudi za vedno. Poiskali bi si morali varnejše poti v nenehni igri mačke z miško, ki jo igrajo tihotapci mamil s policijo.

Na Daljnem vzhodu vodjo to igro na relaciji Singapur—Bangkok—Hongkong s podaljškom do Tokia in San Francisca. V tej igri je precej udeležencev in pogosto tudi žrtev, čeprav opravljajo ponavadi vse operacije tiho in ne da bi uporabili orožje.

dve smeri za potovanje mamil okoli sveta

Od kod prihaja opij?

Na svetovnem seznamu proizvajalcev opi je trideset dežel. Najpomembnejše med njimi so Turčija, Indija, Tajska, Burma

in Laos. Koliko opija prihaja iz posameznih dežel na svetovna tržišča, verjetno nikdar ne bo ugotovljeno. Brez dvoma pa drži, da stotisoči uživalec mamil v svetu zelo drago plačujejo svoja mamila, pogosto celo z življenjem.

Samo zadnja leta so ameriški organi za boj proti narkotikom prijeli okoli 25000 moških in okoli 5000 žensk, ki so bili sami narkomani ali pa posredniki v raznih ameriških mestih.

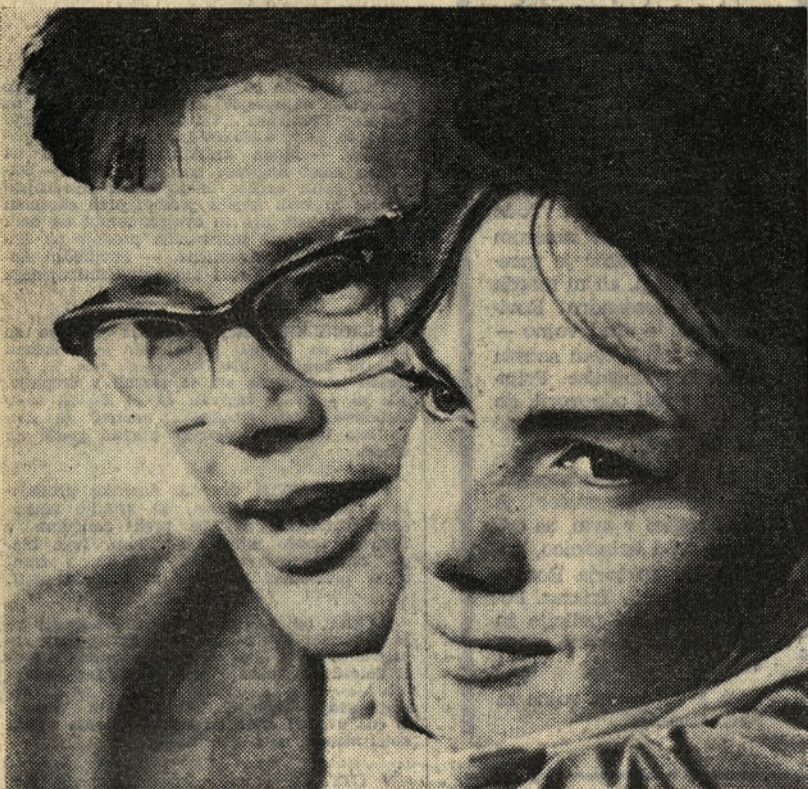
Večjega števila uživalec mamil pa tudi razpečevalcev pa seveda nikoli ne odkrijejo. Kljub uspešnim policijskim akcijam deluje razpečevalna mreža še naprej, saj vsak pretrgan kanal takoj nadomestijo z novim, razen tega pa ponavadi deluje po več vzporednih kanalov iste ali druge organizacije na istem področju.

Po nekaterih ocenah je verjetno Turčija največji proizvajalec opi na svetu. Le-ta uporabi le manjši del svoje proizvodnje doma. Večji del opija potuje po tako imenovani »zahodni poti«.

Turški opij je namreč predvsem namenjen uživalcem v Evropi, na Bližnjem Vzhodu, v Afriki in na Vzhodni obali ZDA. Glavna tihotapska središča so v Istanbulu, v južnih francoskih pristaniščih, v nekih italijanskih mestih in v Švici.

**Prihodnjič:
DAVEK NA NEVARNOST**

ZBIŠKOV POSLEDNJI VLAK

Zbišek in Ewa Krzyżewska (igrala je glavno vlogo v *Pepelu in diamantu*) v Nasfeterjevem filmu *Morilec* in gospodična (prva slika levo). Inženir Konrad Sam v mestu. Film je pred letom dni posnela poljska režiserka Halina Bielinska in v njem sta glavni ženski vlogi odigrali Ewa Wisniewska in Lucyna Winnicka (ta je skupaj z Zbiegniewom Cybulskim igrala že v *Vlaku*). Na sliki (levo) glavni igralec s svojimi skorajda v vseh filmih nepogrešljivimi naočniki v debelih črnih okvirih. Slika desno zgoraj: Cybulski v vlogi Macieka, v filmu *Pepel in diamant*. Potem so poljski mladenci nosili temna očala, črne usnjene suknjiče z navzgor zavihanim ovratnikom... Ponosno so govorili, da imajo zdaj tudi oni svojega Jamesa Deana.

Ime mu je bilo Zbigniew Cybulski in vsi so ga klicali kar Zbišek. Star je bil 39 let in umrl je na železniških tirih, med kolesi potniškega vlaka, ki se je počasi začel pomikati proti Wrocławu.

Kako zdaj pisati o njem, ko je gotovo, da gre za obveznost, za običajen črn okvirček, najmanj, kar smo dolžni vsakemu človeku na koncu? Reči, da je bil velik igralec, da je za vedno odšel od nas, da je tako poljska kinematografija utrpela veliko izgubo? Naj bo to raje zapis, zapis, kakršnega smo mu dolgovali že leta in leta.

Tako čudno človeško je to: nekdo, ki si ga spoznal le kot premikajočo se črno belo podobo na velikem sivem platnu, umre in ti se ga začneš nenadoma tako živo spominjati, nenadoma ti pridejo na misel najlepše besede, ki jih je bil kdaj izrekel, nenadoma se zaveš, kakšne oči je imel... Zbiškove na primer so bile zbegane in nebojgljene, ko je v *»Pepelu in diamantu«* za trenutek snel svoja temna očala. Trudno mežikajoče in zaslepljene od dnevne svetlobe, ki je nenadoma vdrla vanje.

Kdor ga pozna, Zbigniewa Cybulskega, ga pozna iz poljskega filma Andrzeja Wajde *»Pepel in diamant«*. In odblej si ga je tudi za vedno zapomnil. Iz poslednjega prizora morda, iz prizora, ko se opoteka po smetišču, gazi umazanijo, ki ji ni videti roba, ko se vedno znova in znova

spet dvigne, kot da ne bo mogel nikoli umreti, dokler vendarle ne pade, zadržeta...

Pozneje smo mu samo še občudujoče sledili v filmih *»Nedolžni čarovniki«*, *»Ko bi bila ljubljena«*, *»Morilec in gospodična«*, v švedskem *»Ljubiti«*, omnibusu *»Ljubzen pri dvajsetih«*, *»Rokopis iz Saragosa«*, *»Vlak«*... V *»Vlaku«* je imel majhno, prav nič pomembno vlogo: moral je biti mladostno nesmrtno zaljubljen v Lucyno Winnicko; plezal je po bočku drvečega vlaka in se končno oprijel straniče okna, za katerim je bila njegova nedosegljiva, nesmiljena Ona...

Cybulski je imel v svojem načinu igre nekaj, kar imajo Marlon Brando, Paul Newman, Richard Harris, kar je imel James Dean. Nekaj nonsalančnega, ciničnega, komaj opazno grenkega, pod čemer se skorajda vedno skriva nekaj čisto preprostega, malce nesrečno sentimentalnega in preveč čustvenega, da bi bilo za ta svet.

»Ko igraš vznemirjenega, razburjenega človeka, moraš igrati nekoga, ki se zna obvladati. V ljubezenskem prizoru ne smeš igrati ljubezni. Najti moraš nekaj, kar ti bo preprečevalo, da bi uresničeval svoje ljubezensko čustvo, poskusiti moraš kaliti vzdusje...« je menil Zbišek o svoji, moderni igri. »Primerjajo me z Deanom, čeprav je bil on osebnost, ki je ni moč posnemati. Res pa je, da imam pri igranju enako metodo kot igralci Actor's

Studia Elie Kazana, kot Brando, Monty Clift. Ne omejujemo se zgolj na telesne kretnje, marveč poskušamo vključiti tudi analizo lika, ki naj bi ga predstavljali, vzdusje itd. Najti za vsak lik individualno karakteristiko, ni ozko formalna naloga. Vzemimo Macieka iz *»Pepela in diamanta«*: njegov notranji boj, nasprotje med dvema stanjema — živčno napetostjo, ki je posledica preganjanja, in vznemirjenostjo, kot posledico ljubezni do dekleta — mi je omogočilo, da sem zares plastično izrazil zmago čustva. Pištola se je na primer popolnoma nepričakovano izkazala kot metafora: orožje preprečuje dvema človekoma, da bi se sporazumela...«

Dva njegovih poslednjih filmov, ki ju je lani posnel doma na Poljskem, sta bila *»Sam v mestu«* in *»Jutri Mehiko«*. V prvem je igral inženirja, ki se je bil odločil za dlje časa poslovno oditi v Irak, oddal je svoje stanovanje, se poslovil od svojih prijateljev in prijateljice, toda letalo je za nekaj ur odložilo polet in Zbišek — Konrad je v svojem rodnem mestu postal tuje. Drugi govori o trenerju plavanja, Janozaku, ki bi si ponovno pridobil mesto v družbi pa svojo samozavest, če bi njegova gojenka zmagala in *»Jutri«* odšla na olimpijske igre v Mehiko.

Zbigniew Cybulski se je rodil 3. 11. 1927, umrl 18. 1. 1967. Mudilo se mu je v Varšavo, na televizijsko snemanje, skočil je na vlak, ki se je že premikal...

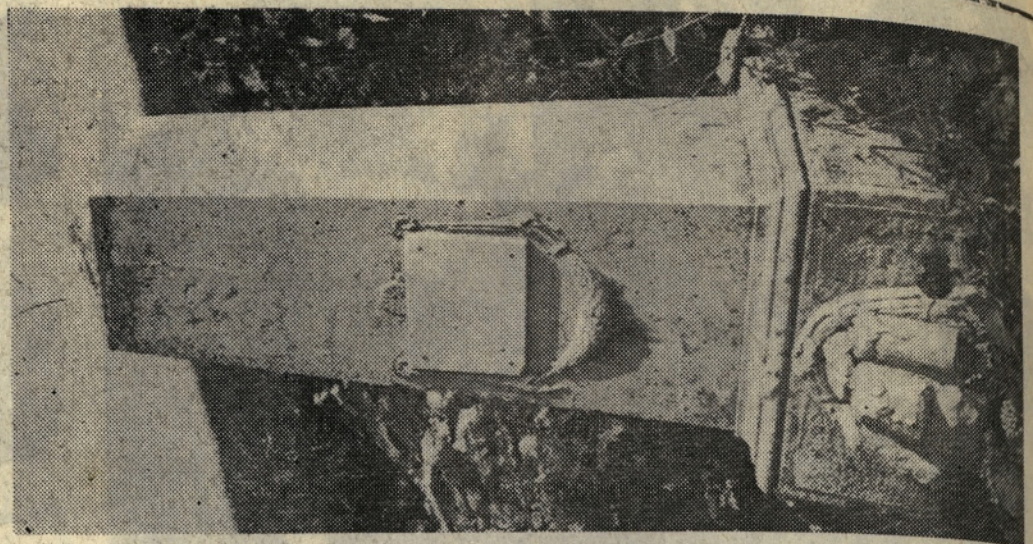
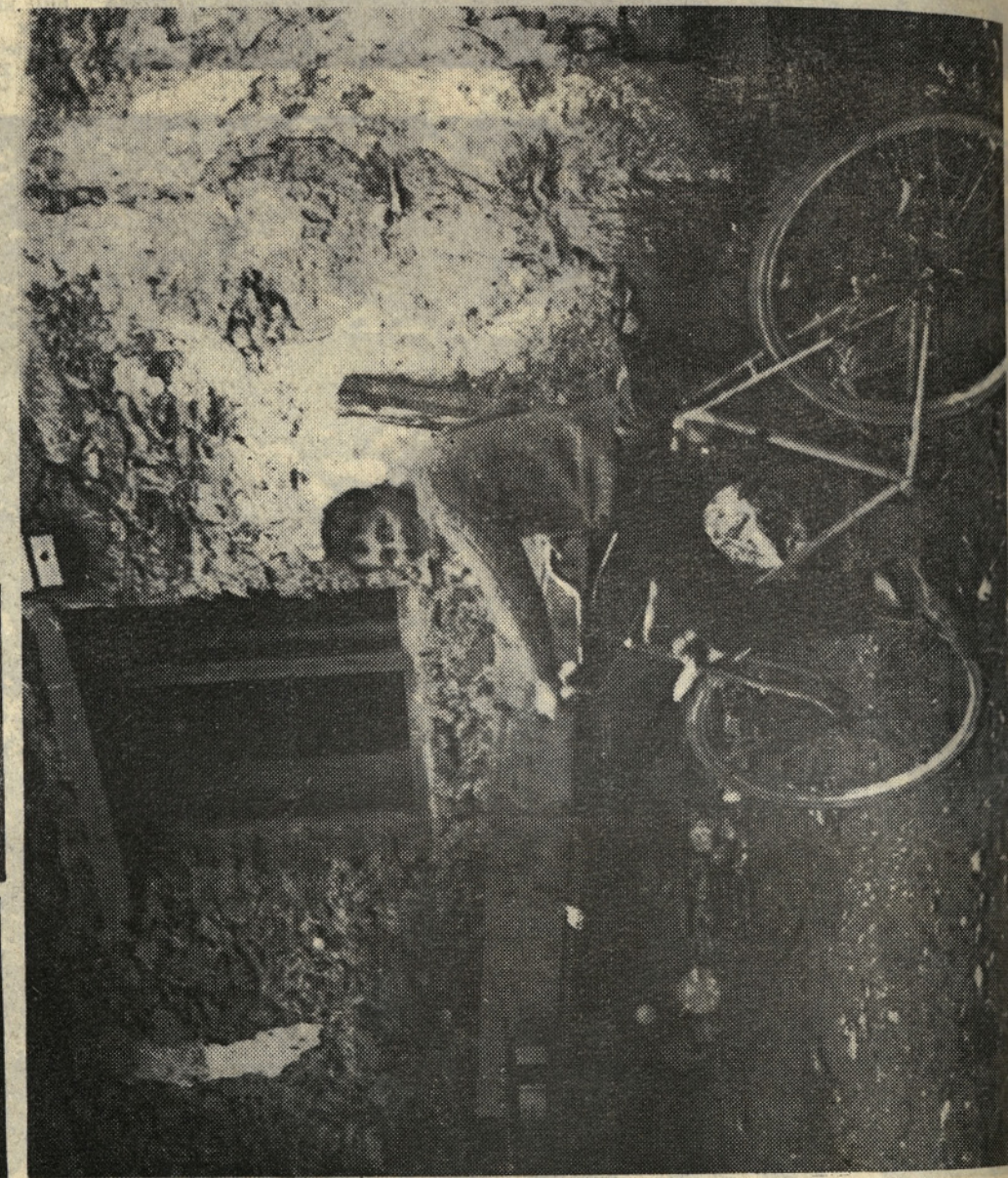

Zbigniew Cybulski v švedskem filmu Ljubiti, ki smo ga gledali tudi v Ljubljani. Poleg njega znana švedska igralka Harriet Andersson (zgoraj). Pogreb (spodaj). Zbiškova krsta je utonila v cvetju.

↳ Če se samo gradi...

Samopostrežna trgovina v Celju ob Ljubljanski cesti je že zdavnaj pod streho in tudi reklamni napis so že sneli. Mi pa se le sprašujemo, ali se je samopostrežna trgovina res zgradila sama? In če se je, kaj nam Celjani ne bi povedali, kako to gre? Za patent bi verjetno dobili precej denarja, saj so tako lepo povedali, da se samopostrežba gradi (in ne, da jo gradijo).

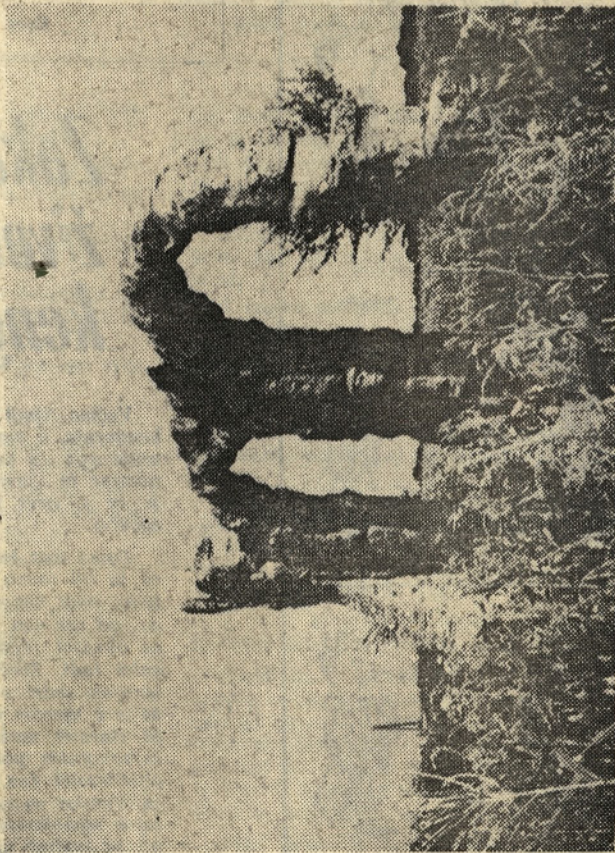

Stolp na Muti

Tudi Muta ima vodni stolp. Zgrajen je bil leta 1931. Preden je trg dobil vodovodno napeljavo po hišah, so prebivalci hodili zajemat vodo kar k temu stolpu. Pa tudi furmani so tamkaj napajali svojo živino. Zdaj pa so se časi, ko se je okoli stolpa zbiralo vse prebivalstvo Mute, precej spremenili. Stolp, v katerem je zdaj sedem metrov globok bazen, oskrbuje z vodo vso Zgornjo in Spodnjo Muto. Le kak avtomobilist še kdaj pa kdaj zapelje svojega konjčka do stolpa in ga tam opere.

Postojanka Burnum

Med Kistanjem in Kninom so še danes dobro vidni ostanki nekdanje rimske utrjene vojaške postojanke Burnum, ki je bila zgrajena v letih 40 do 50 po našem štetju. To mesto je bilo v tedanjih časih zelo reprezentativno, saj je imelo razen pretorija z mnogimi stanbami in anorazmi celo svoj amfiteater in tudi lasten vodovod. Čeprav so po dolgih stoletjih ostale samo ruševine, so privlačna atrakcija za turiste.

Najvišja slovenska kmetija

Fant na kolesu. Nic neuvadnega, boste morda dejali. Toda če povemo, da se fant vozi s kolesom okrog svojega doma, ki je 1321 metrov visoko? To je Drago, starejši sin kmeta Bukovnika, ki ima svojo domačijo visoko pod Raduho; zato mu tudi pravijo, da je najvišji slovenski kmet. Okrog osamljene domačije je komajda za dve dlani revnega dvorišča, toda za navdušenega kolesarja je to dovolj.

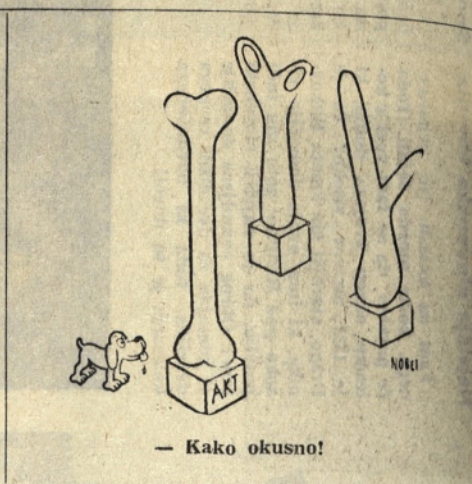
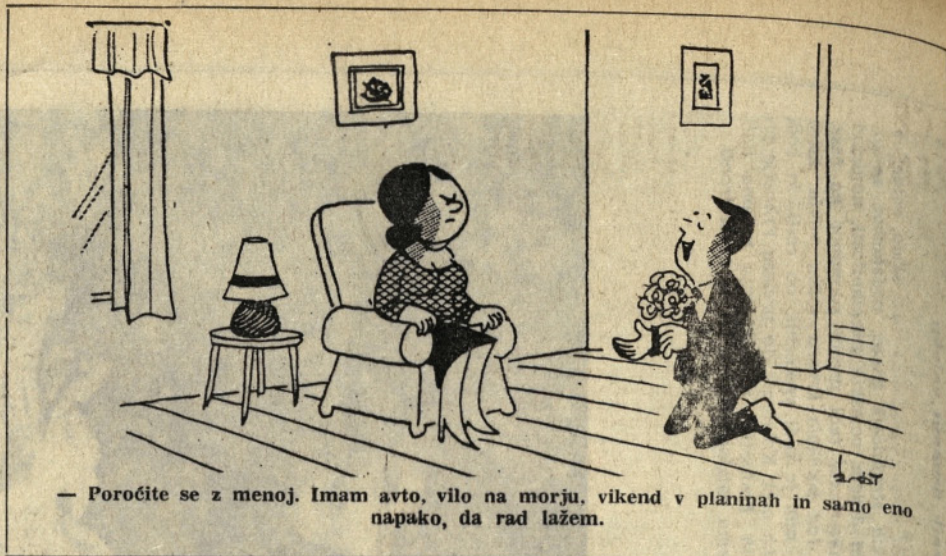
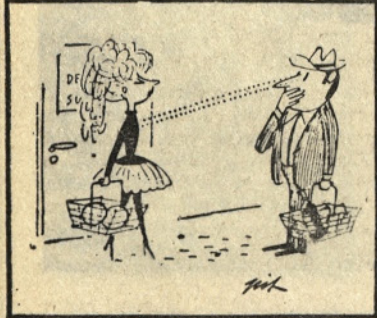

Zbirka prtičkov

Tudi mlade deklice imajo svoje konjčke. Zelo pogosto je to zbiranje papirnatih prtičkov. Prenekateri dekleta so v nekaj letih zbrala že zelo bogate kolekcije prtičkov. Dijakinja Agnjes Erdelja iz Sente pa ima verjetno eno najbolj bogatih zbirk papirnatih prtičkov, saj jih je doslej zbrala že okoli tri tisoč iz vsega sveta. Najbolj pa ceni prtičke z olimpijade v Rimu leta 1960, prtiček z načrtom Zeneve in prtiček iz nekega poročnega slavnja v 17. stoletju. V svoji zbirki pa ima tudi precej japonskih prtičkov. Agnjes ima po svetu mnogo prijateljev, s katerimi si dopisuje in izmenjuje prtičke. Kaj pa naša dekleta? Verjetno se bo oglasila katera, ki se bo lahko pohvalila še z večjo zbirko prtičkov, kot jo ima Agnjes.

Spomenik prvemu valobu

valobu 1900. Ustanovil je zidno skalo, ostankov betonskih strojnih gnez, podstankov za topeve in drugih vojaških znamenitosti, najdemo na primorskem tudi precej spominov na case, ko je tod potekala krvava soška fronta. Eden izmed njih je tudi spomenik ob cesti, ki vodi iz Ljube na prelazu Vrhnice pri Solarjih. Postavljen je v spomin prve italijanske vojaku, ki je padel na soški fronti.

Zakaj ima živalski vrt kenguruja?

Večina ljudi meni, da je prisotnost kenguruja v živalskem vrtu nekaj samoumevnega. In vendar ni tako. Kenguru bi namreč že zdavnaj moral biti nekje drugje, če ... sicer pa vam bom povedal vso zgodbo.

Torej tisti živalski vrt na robu mesta ni bil ravno eden večjih, pa je kljub temu imel kenguruja. In to zelo živahnega, po ves dan je tekal med ogradami in se obnašal prav tako, kot imajo obiskovalci radi. Zvečer je po navadi prijetno utrujen sedel v kot in opazoval čuvaja, ki je v njegovi pregradi skrbel za red. Bil je starejši možakar, ki je s škripajočo samokolnico pobiral reči, s katerimi so obiskovalci čez dan obmetavali kenguruja. Vendar pa vsega, kar je pobral, ni metal v samokolnico. Sem pa tja se je sklonil in pobral nekakšen svetlikač, okrogel predmet, ga obrisal z rokavom in spustil v žep.

Tako je kenguru spoznal vrednosti denarja.

Denar pa mu je kmalu stopil v glavo. Zaželel si je teh svetlih kolesčkov in je zato nekega dne že pred čuvajevim prihodom pobral s tal ves denar. Spravljaj ga je na dno svoje vreče, ki jo ima, kakor veste, vsak boljši kenguru. Tako si je ustvarjal osnovo svojega bodočega premoženja. Čuvaj pa, ki je prihajal bolj pozno, je lahko pobiral samo še prazne vžigalnice, ne škatlice, pomarančne lupine, gume, paličice in podobno ropotijo. Vmes ni bilo niti enega samega samcatega novčiča. Iz kengurujeve ograde je odšel slabo razpoložen, — njegov varovanec pa je kar sijal od zadovoljstva.

Od tistega dne je čuvaj vsak večer pobiral tisto, kar mu je blegovlil pustiti kenguru, pri tem pa je godrnjal, češ kako slabo dandanes ljudje živijo.

Sem pa tja je kenguru le pustil na tleh kak droben novčič in takrat je lahko prisostvoval čudovitemu prizoru človeške grabežljivosti. Čuvaj se je namreč vsakokrat vrgel na kolena in temeljito preiskoval tla, da ne bi bil morda kje skrit še kakšen novčič. Zadovoljno je brundal v brado ter si domišljal, da se vračajo stari dobri časi. Kenguruja je ta prizor izredno zabaval.

Sčasoma je postajal kenguru vedno bolj zvit. Večji del dneva se je pretvarjal, da spi. Toda kenguruji, ki spijo, ne morejo zadostiti radovednosti obiskovalcev.

Marija iz Trbovelj je pred dobrim tednom v pismu zapisala: »Vsak teden nestrpnost čakam Tovariša in najprej obrnem stran, kjer so objavljeni testi. Ne morete si misliti, v kakšno pomoč so mi vaši nasveti. Kot mnoge gospodinje in matere sem tudi jaz dopoldan v službi. Ob pol treh popoldan tečem domov, spotoma pa si belim glavo, kaj bi pripravila družini za kosilo. Mož pride domov kmalu za menoj in že na pragu pove, da je lačen. Otroka, ki ju medtem ko sem v službi, varuje sosed, prav tako sprašujeta, kdaj bo kosilo. Seveda nimam nikoli toliko časa, da bi pripravila takšno kosilo, kot ga lahko pripravijo tiste gospodinje, ki imajo za nakup in kuhanje ves dopoldan čas. Zato sem si doslej že mnogokrat pomagala z vašimi nasveti. Redno kupujem jedi, ki jih v testih priporočate, in še nikoli nisem bila razočarana. Upam, da boste še naprej mislili na zaposlene gospodinje in nam pri izboru prehrabnih izdelkov pomagali.«

Draga tovarišica Marija, hvala za spodbudne besede. Seveda bomo še naprej mislili na vas in na vse zaposlene gospodinje. Mogoče vam bo že današnji test: testenine, ragu omaka in vložena rdeča pesa v pomoč in se boste po ocenah naše strokovne komisije, ki ocenjuje proizvode pod pokroviteljstvom Tovariša in Centralnega zavoda za napredek gospodinjstva, ter posebne komisije, v kateri sodelujejo potrošniki, lažje odločili za nakup.

**POTROŠNIKI
CZNG
TOVARIŠ**

SO

TEST

**MESNI RAGU,
VLOŽENA RDEČA
PESA, JAJČNE
TESTENINE**

Trije **STUDENTJE** so se najbolj navduševali nad mesnim ragujem: »Vse potrebne kvalitete ima in še prav posebno mi je všeč, ker je pripravljen na olju,« je dejal študent, ki je na sliki prvi z leve. Njegova kolegica pa je dodala: »Če bom kdaj gospodinja, bom prav gotovo kupovala konzerve. Do takrat pa se bo njihova kvaliteta verjetno že izboljšala, saj danes se prevečkrat konzervi ne moremo zaupati, ker ne vemo, kaj se skriva v njej. Edino pripombo pri današnji pokušnji bi imela glede pese: bila je prekisla, pa tudi predraga je.« Njen desni kolega je ocenil testenine: »Ne vem, kakšne barve so testenine, ko surove, toda kuhane so zelo blede, čeprav okusu ni kaj očitiati. Glede cen pa tole: Medtem ko se mi zdi cena za ragu primerna, je pesa mnogo predraga.«

POKUSILI ZA VAS

MESNI RAGU

Proizvajalec: Podravka - Prehrambena industrija Koprivnica.

Deklaracija: Mesni ragu.

Osnovni sestav: goveje meso, paradižnikov koncentrat, zelenjava, glutaminat, začimbe in dišave.

Neto teža: 200 gramov.

Rok uporabnosti: trajna konzerva.

Maloprodajna cena: 2,32 Ndin.

Ragu je embalaran v pločevinki. Zunanji videz je privlačen. Notranjost pločevinke je brez napak: pločevinka je lakirana, lak je nepoškodovan.

Organoleptična ocena

Videz vsebine je privlačen, le na površini in v notranjosti je nekaj zračnih mehurčkov v velikosti leče.

Pogret ragu je primerne konsistence. Barva je paradižnikovo rdeča. Izstopa vonj po paradžniku, delno pa tudi po zeleni. Okus je preslan.

Komisija je motilo, ker je bilo meso zmleto. Za ragu mora biti namreč meso zre, zano na kockice. Izdelek je primeren za preliv testenin

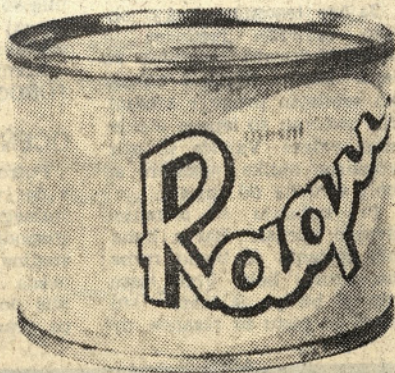
in riža, lahko pa ga uporabimo tudi kot dodatek h krompirjevim jedem.

OCENA STROKOVNE KOMISIJE

Vsebina konzerve mesnega raguja je dobra. Edina hujša napaka je ta, da je ragu preslan. Komisija mesni ragu **PRIPOROČA**.

OCENA POTROŠNIKOV

Potrošniki so ocenili ragu glede na barvo, videz, vonj in okus. Vsem lastnostim so pripisali povprečno oceno prav dobro. Nekatere potrošnike je motilo le to, ker pri okusu izstopa kisli paradžnikov koncentrat.

VLOŽENA RDEČA PESA

Produced by Vitaminka, Banja Luka.
Exported Vinivoče - Koop Zagreb.
Vitaminka brand Tiny Pickled Beets.
Neto teža: 390 gramov.
Maloprodajna cena: 2,20 Ndin.

Embalaža je ustrezna, kozarec dobro zaprt. Rdeča pesa je namreč embalarana v steklenem kozarcu. Tekst na nalepki je v angleščini, čeprav mora biti po predpisih deklaracija napisana v enem izmed jugoslovanskih jezikov.

LABORATORIJSKI IZVID

Skupne kisline (rač kot ocetna kislina): 1,0 g/100 ml.
pH: 2,0. Kuhinjske soli: 1,5 g/100 ml. Reducirajočega sladkorja: 2,8 g/100 ml. Skupni sladkor: 4,0 g/100 ml.

Organoleptična ocena

Videz vsebine: pesa je zelo grobo narezana. Režine so neenakomerne in delno tudi raztrgane. Nekatere izmed rezin so olesenele, druge pa spet premehke.

Režine so prelite z bistrim na'vom. Barva pese je lepo

rdeča. Vonj je po pesi zelo šibak, v glavnem prevladuje vonj po kislu. Okus je prekisel, motijo olesenele režine.

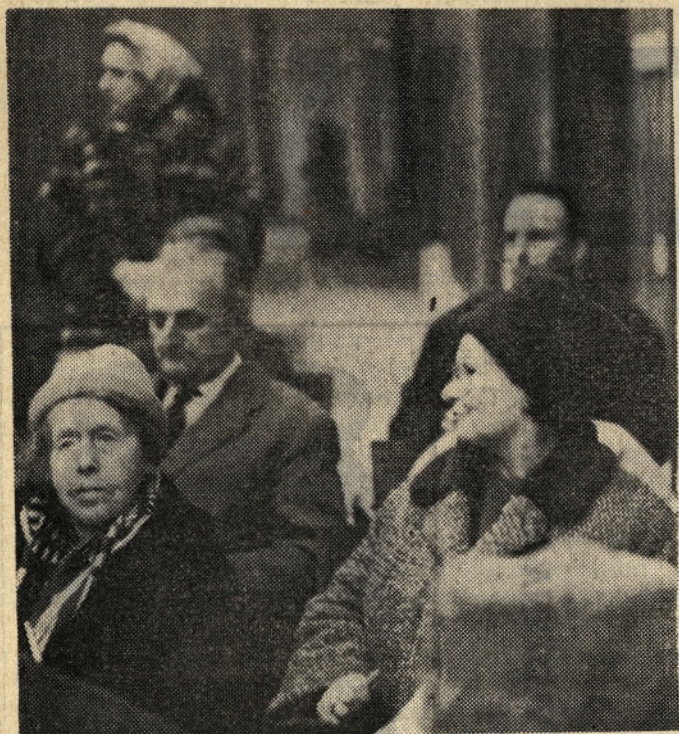
OCENA STROKOVNE KOMISIJE

Komisija meni, da pesa po kemičnih lastnostih, kot jih predpisuje Pravilnik o kakovosti sadja in zelenjave, ustreza. Vendar pa po organoleptičnih lastnostih predstavlja manj kvalitetno blago. Tudi cena 2,20 Ndin za 390 gramov je sorazmerno visoka, predvsem v poletni sezoni. Zaradi vsa tega komisija izdelek **MANJ PRIPOROČA**.

OCENA POTROŠNIKOV

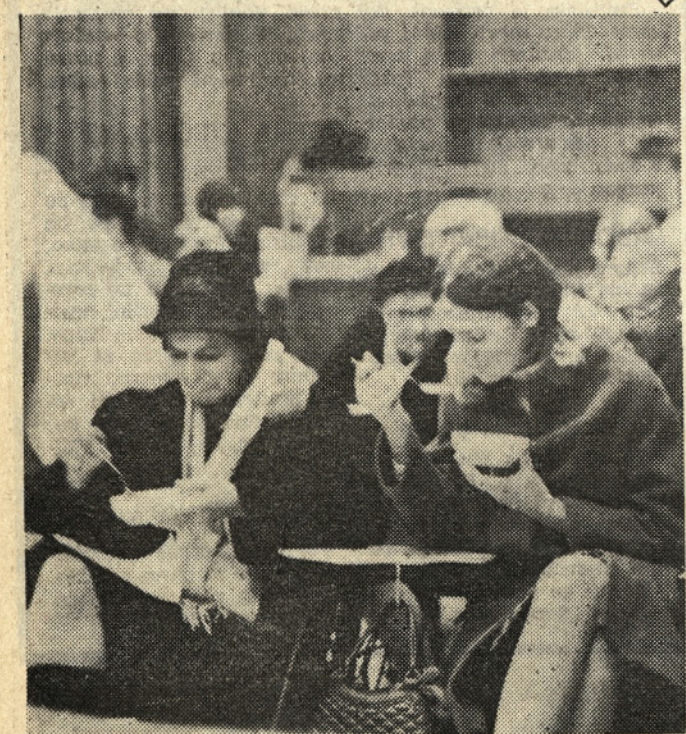
Povprečne ocene potrošnikov so bile za barvo odlično, za videz in vonj prav dobro, za okus pa le dobro.

↑
UPOKOJENKA (na sliki je desna) se je navdušila nad ragu omako, glede testenin pa je imela pripombo: »Čeprav so zelo okusne, me moti, ker so preblede. O pesi pa bi dejala samo to, da je prekisla, čeprav je barva konzervirane pese zelo vabljiva.«

UBLUŽBENKA in **DIJAKINJA** sta najprej ocenili peso: »Predebelo je razrezana in slabo očiščena,« sta bili istih misli. »Res, da se doma pripravljena pesa dolgo kuha in da bi konzerva precej odtehtala zaposleni gospodinj, toda samo če bi bila dobro pripravljena. Takšne, kot je ta pesa,« je dodala uslužbenka, »pa bi jaz svojim domačim ne ponudila.« Omaka in testenine so jima bile všeč in sta bili tudi brez kritičnih pripomb.

JAJČNE TESTENINE

Proizvajalec: Intes – Živilski kombinat Maribor.
 Deklaracija: Jajčne testenine – valvice.
 Neto teža: 500 gramov.
 Maloprodajna cena: 2,70 Ndin.

Testenine so izdelane iz moke tipa 400 z dodatkom 3 jajc D kategorije na 1 kg moke. Vlaga do 12%, kislinska stopnja do 4. Rok uporabnosti je 12 mesecev.

Testenine so embalarane v standardni embalaži iz polietilena in so ustrezno deklarirane.

LABORATORIJSKI IZVID

Vlaga: s sušenjem 130 °C: 10,0 %
 Pepel: 0,40 %
 Kislinska stopnja: 2,20 %
 Testenine niso umetno barvane. Na 1 kg moke so dodana 3 jajca D kategorije.
 Poskus s kuhanjem, 12 min.: testenine se ne razkuhajo in obdrže prvotno obliko.

Organoleptična ocena

Jajčne testenine imajo obliko valovitih rezancev – valvice. Surove testenine so lepo rumene barve z nekoliko svetlejšo progno v sredini. Na prelomu so lepega steklenega videza. Valvice so enake, korne oblike, nekatere so bolj valovite od drugih.

Pri kuhanju so testenine dvojno narasle. Barva kuhanih testenin je blede rumena, skoraj bela. Vonj testenin je bil po jajčnem, okus po testu za rezance. pri

pravilno kuhanih testeninah je bilo čutiti ugriz. Testenine so bile pravilno kuhane po 12-15 minutah kuhanja. Ob držale so tudi obliko, po daljšem času kuhanja pa so se cepile po dojem.

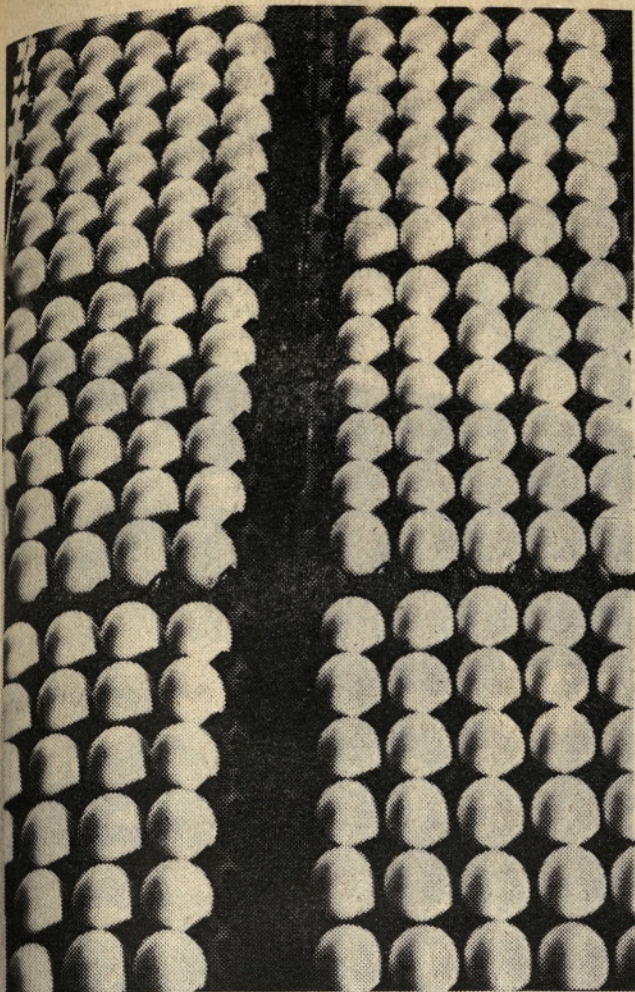
OCENA STROKOVNE KOMISIJE

Testenine so pri kuhanju ustrezno narasle. Lepo rumeno barvo pa so izgubile, bile so namreč blede rumene, skoraj bele. Vonj in okus sta bila ustrezna.

Komisija testenine PRIPOROČA.

OCENA POTROŠNIKOV

Potrošniki, ki so se zbrali v dvorani ljubljanskega Centralnega zavoda za napredek gospodinstva, so ocenili testenine takole: povprečna ocena za barvo in vonj je bila dobra, za videz in okus pa prav dobra.

Življenjska vrednost jajc je bistvena za vaše zdravje.

AGROKOMBINAT EMONA
LJUBLJANA

Dnevno sveža jajca nudi Agrokombinat EMONA Ljubljana iz svojega na modernejše urejenega obrata pri nas.

NAROČILNICA - TOV

Nepreklicno naročam knjigo

KUHARSKA ENCIKLOPEDIJA

Vezava: celo platno 120 Ndin

Naročnino bom plačal: v enem znesku

— v 6 mesečnih obrokih

Knjigo pošljite na naslov:

— stalnega bivališča

— na kraj zaposlitve

Neustrezno prečrtajte!

Datum:

Lastnoročni podpis:

Ime in priimek:

Naslov bivališča:

Zaposlen pri:

DRŽAVNA ZALOŽBA SLOVENIJE BO V SODELOVANJU
Z BEOGRAJSKIMA ZALOŽBAMA »JUGOSLAVIJA« IN
»PROSVETA« TER Z MAKEDONSKO ZALOŽBO »NOVA
MAKEDONIJA« IZDALA

KUHARSKO ENCIKLOPEDIJO

ki so jo sestavili priznani kulinarični, gostinski in prehranbeni strokovnjaki; prinaša poleg najznačilnejših naših kuharskih receptov še specialitete francoske, italijanske, angleške, holandske, ameriške, ruske, mehiške, pakistanske, kitajske, indijske in drugih priznanih kuhinj. Vsi tuji recepti so prilagojeni kulinaričnim zmogljivostim pri nas. Hkrati pa bo knjiga tudi priročnik za vsakodnevno pripravljanje skromnih kosil.

KUHARSKA ENCIKLOPEDIJA ima tudi poglavje o prehrani, potrebne napotke za kuhanje, serviranje, protokolarne prireditve in družabna srečanja. Daje navodila za pripravo alkoholnih in brezalkoholnih pijač. Ima nad 70 strokovno sestavljenih jedilnikov.

KUHARSKA ENCIKLOPEDIJA je izredno obsežno delo. Knjiga bo imela 1200 strani in bo nekajkrat zajetnejša od naših najbolj popularnih tovrstnih knjig. Izšla bo v velikem formatu 18 x 24 cm, tiskana na finem brezlesnem papirju in vezana v celoplatno z večbarvnim knjižnim ovitkom. Imela bo več kot 300 ilustracij, med njimi bo približno 40 večbarvnih reprodukcij na umetniškem papirju in 70 črno-belih reprodukcij ter okrog 200 risb in vinjet.

NAD 3200 MEDNARODNIH KUHARSKIH RECEPTOV ZA VSAKO PRILOŽNOST.

KUHARSKA ENCIKLOPEDIJA JE PRIMERNO DARILLO ZA VSAKOGAR.

Za knjigo razpisuje založba subskripcijo:

- Rok za subskripcijo je do 31. maja
- Vsi, ki se v tem času naroče na »Kuharsko enciklopedijo«, dobe knjigo za 120 Ndin
- Razpisana cena velja samo do 31. maja 1967
- Naročniki imajo ugodnost 6-mesečnega obročnega plačila po 20 Ndin, s pridržkom, da poravnajo celotno naročnino do izida knjige.
- Knjiga izide najkasneje v začetku decembra letošnjega leta, zato morajo naročniki poravnati zadnji mesečni obrok v novembru.

Naročite se lahko pri vseh knjigarnah in pri založbi. Zato izrežite, prosim, priloženo naročilnico in jo pošljite v ovojnici na naslov: DRŽAVNA ZALOŽBA SLOVENIJE, LJUBLJANA, MESTNI TRG 26.

POSKUSNA
RUBRIKA

TTV

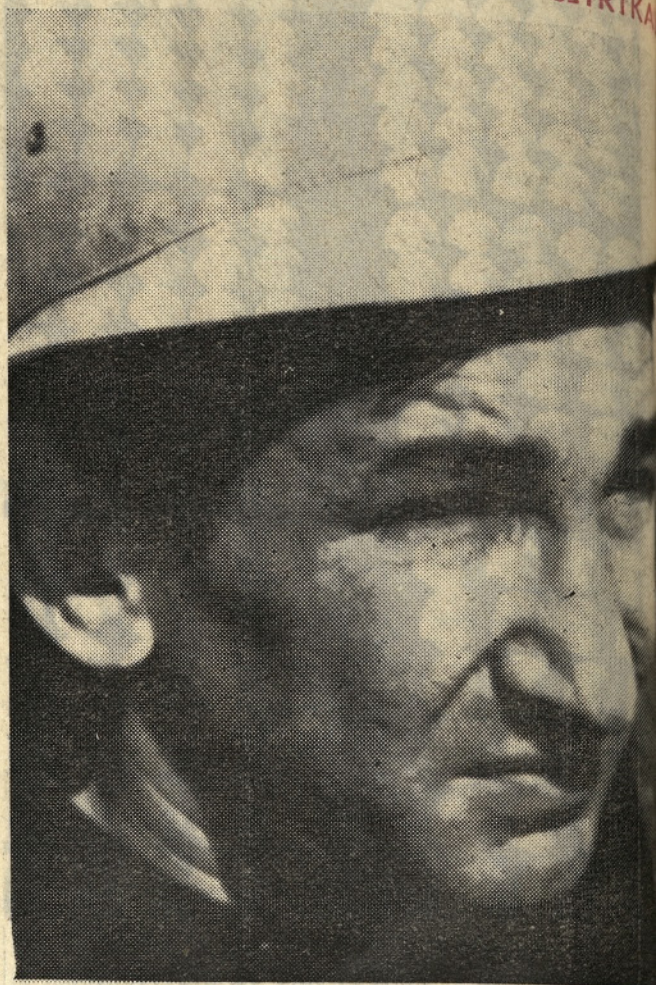
STANE IVANC

KDO JE JACHARY SMITH?

In ... »zato se je tudi naša TV pridružila ostalim in odkupila eno od najboljših serij 'Izgubljeni v vesolju', ki je bila prvič predstavljena gledalcem na lanskem festivalu fantastičnih filmov v Trstu.« Tako so napovedali novo serijo v »Delu - RTV«. Menim, da ga naša TV ni mogla bolj polomiti. Prva dva filma »Izgubljeni v vesolju« sta pokazala, da gre za tipično ameriško-provincijsko-vesoljsko zmešnjavo, prilagojeno rodoljubnim čustvom državljanov ZDA. Nekaj vprašanj: kako da velikega znanstvenika Jacharyja Smitha na Zemlji nihče ne pogreša? Kako je mogoče, da vrli pilot vesoljske ladje sploh ne ve, kaj naj počne? Kdo je Jachary Smith? Za katero »tujo silo« dela? Kdo še dandanes naseda hobotniško-pajčevinastim strašilom s sikajočimi strelami v slogu doktorja Jekylla in mistra Hyda? Vrla ameriška družina bo seveda premagala vse ovire »tuje sile«, saj zanjo skrbi sam »president of the United States«!

P. S. — Tiskarski škrat je izkoristil predpustni čas in nam v prejšnji številki zmešal mesece. Gre za soboto, 28. januarja, in za sredo, 1. februarja.

Relja Bašić

DEKLE Z NASLOVNE STRANI

Mlada napovedovalka in voditeljica oddaj zagrebskega studia Zeljka Marković ima sicer komaj dvaindvajset let, toda s televizijo sta stari znanci. Prvič je spregovorila pred televizijskimi kamerami že leta 1957. Po nekajletnem premoru se je spet

vrnila v studio, kjer so ji namenili predvsem otroške in mladinske oddaje. Zeljka študira biologijo in njena največja želja je, da bi čimprej diplomirala. Med pisatelji ji je najljubši Tolstoj, med pesniki Tagore, med slikarji Renoir, med skladatelji Chopin in Rahmaninov, med pevci Aznavour, Fidenco, Dedić in Beatli, med pevkami Fitzgerald, Kesovića in Mina, med ploščami »Tišina«, med dramatikami Williams in Shakespeare, med gledališkimi deli »Mačka na vroči pločevinasti strehi«, med filmskimi režiserji Bergman, med filmi »Bambi«, med igralci O'Tool, med igralkami B. B., med televizijskimi oddajami »Ekran na ekranu«, med zgodovinskimi osebnostmi pa Kennedy. Sicer pa ima najraje otroke, igra se z otroki in zbira fotografije otrok.

»In zdaj — Arsen Dedić!« je napovedal Relja Bašić v nedeljskem »TV magazinu«. Potem pa smo gledali baletni nastop. Dedića smo zaman pričakovali prav do konca oddaje. * Gledalci iz sosednjih republik so bili obveščeni, da slovesnega začetka 58. evropskega prvenstva v umetniškem drsanju niso videli zaradi motenj na mednarodnih zvezah. * Preden je ljubljanski studio predvajal film »Račja juha«, je avtoritativno opozoril gledalce: »Nocoj se bomo prvič na malem zaslonu srečali z brati Marx«. Toda priljubljeni komiki so že skoraj dve leti dobri znanci naših televizijskih gledalcev, saj so enega izmed njihovih filmov videli dvakrat, če že ne trikrat. * Kamenko Katić, ki ob koncu vsakega televizijskega dnevnika napoveduje vreme, je v Beogradu že dobil novo ime. odslej je Vremenko Katić. * Beograjske »TV Novosti« in zagrebški »Studio« sta napovedala dramo Momčila Milankova »Slovesnost na vmesni postaji«. Prebrali smo tudi tole: »Eno glavnih vlog igra (...) Ljuba Kovačević, igralec, ki nam je dobro znan z malega zaslona.« (»TV Novosti«). In: »Razen Ljube Kovačevića, ki se doslej sploh še ni pojavil na malem zaslonu ...« (»Studio«).

V SVETU

Odgovorni ljudje na kitajski televiziji so sklenili ukiniti vse redne televizijske oddaje med 19. in 21. uro. Ta sklep velja toliko časa, kolikor bo trajala kulturna revolucija. »Televizijski spored bi morli študente pri njihovem delu in zato ni razloga za njegov obstanek, dokler traja velika kulturna revolucija,« so uradno sporočili. Seveda pred 19. uro.

Ob petdesetletnici oktobrske revolucije bo sovjetska televizija prikazala serijo petdesetih filmov s okvirnim naslovom »Letopis pol stoletja«. Dokumentarni posnetki bodo prikazovali — leto za letom — življenje v Sovjetski zvezi od leta 1917 do danes. Razen tega so namenili trinajst filmov voditelju revolucije Leninu. Serija se imenuje »Leninada«. V teh in številnih drugih oddajah sodeluje skoraj vseh 123 televizijskih studijev v ZSSR.

Britanski statistiki in preučevalci javnega mnenja so ugotovili, da so ženske bolj navdušene glede dalke televizije kot moški. Gospodinja, ki večino dneva preživi doma, presedi pred televizorjem enaindvajset ur na teden. Njen zapo-

CIKCAK

ČETRKA DO ČETRKA • OD ČETRKA DO ČETRKA • OD ČETRKA DO ČETRKA

KURENTOVANJE

Za pepelnico sredo sta Rajko Ranfel in Slavko Nemec pripravila reportažo o kurentovanju z naslovom »Nemirna kri na Ptujskem polju«. Kurentovanje sta prikazala drugače, kot smo ga bili vajeni: silno grozljivo s spremljavo in brez spremne besede. Glede na reportaže in prenos kurentovanja v prejšnjih letih sta bila Ranfel in Nemec le preveč grozljiva, saj gre konec koncev za vesel dogodek. Razen tega pa »Nemirna kri na Ptujskem polju« ni reportaža. Morda je prej mrakobno razmišljanje ob veselem dnevu.

RELJA IN SANDA

Pravijo, da Anton Marti bolj improvizira, kakor pa sistematično dela. Včasih se mu to maščuje, večinoma pa delo dobro opravi. Jasnó je, da je uvoženi Marti naš najboljši režiser zabavnih oddaj. To je tudi dokazal v nedeljo, 5. 2. t. l. zvečer s »TV magazinom«. Sicer že običajne piske in baletne točke je zelo lepo povezal imenitni igralec Relja Bašić, ki se je izkazal tudi kot imitator in pevec. Na koncu je predstavil tudi svojo igralsko kolegico Sando Langerholz z vlogami iz musicalov. Morda je bil ta

portret nekoliko prevelik (predolg), vendar je bil vse-skozi prijeten.

DOBRO KLJUB MOTNJAM

Mladi režiser Božidar Matković je že sedem let pri televiziji, toda šele v ponedeljek, 6. februarja, se je predstavil kot samostojen delavec. Pokazal je, da se je veliko naučil, saj je svoje delo odlično opravil, toda žal je bila tehnična plat zanemarjena, tako da smo nekaj časa gledali napis z opravičilom. Matković je izbral tudi dobro igralsko zasedbo, večinoma stare in prekaljene znanke s televizijskega zaslona: Ksenijo Jovanović, Ljubo Kovačevića, Viktorja Starčiča, Zorana Radmilovića, Stojana Dečermića, Domanijo Džuričko, Slobodana Aligrudića in Miro Nikolić. Druga stvar pa je sama drama »Slovesnost na vmesni postaji«. Momčilo Milankov je hotel obdelati zelo mučno temo: kaj storiti z ljudmi, ki so po krivem obsodili svojo sodelavko med NOB. Toda pri tem je zašel na področje kriminalke. Njegov Mladen je preveč policijski komisar ki zaslišuje krivce in film z dokazi pokaže, da niso imeli prav. Žika Mitrović je iz NOB naredil dober western. Momčilo Milankov pa dobro kriminalko. Več ne.

PUSTNI TOREK

Ljubljanski studio se je v torek, 7. februarja, potrudil, da bi tudi ljudje, ki so pustni torek ostali doma, nekaj imeli od pustovanja. Najprej je bila na sporedu oddaja »Z masko in brez nje« z uspešnimi skeči in družbeno-političnimi bodicami. Žal pa se je avtor teksta tudi skril za masko. »Torkov večer« je bil tokrat malo drugačen, rekli so, da gre za »izredno številko«. Priredbe narodnih pesni na jazz so sicer kočljiva stvar, toda v izvedbi Ljubljanskega jazz ansambla jih je bilo mogoče prenesti. Na žalost pa nam je televizija posredovala le del »Treh mušketirjev« v uprizoritvi Celjskega gledališča. Prehudo res ni bilo, ker je bila potem na sporedu »Račja juha« z brati Marx, pa vendar bi bilo bolje, ko bi videli »Tri mušketirje« do konca, brate Marx pa kdaj drugič.

Zoran Radmilović

rek, ko so nagrade podelili, zlasti zato, ker smo v sredo zvečer lahko gledali direktni prenos košarkarske tekme. Mislim, da gledalci ne bi imeli nič proti, če bi gledali celoten prenos iz dvorane Slovenske filharmonije. Prešerno sta bili posvečeni še dve oddaji. Dr. Alfonz Gspan, slikar Božidar Jakac, umetnostna zgodovinarica Tatjana Wolf, skladatelj dr. Danilo Švara in Prešernova daljna sorodnica Justina Pogačnik so govorili o Prešernovem človeškem liku. To je bil drugi del oddaje in televiziji smo hvaležni zanj. Nato so slovenski igralci igrali Prešerna in njegove prijatelje in sovražnike ter recitali njegove pesmi. Oddaja je z veliko mero okusa realiziral Andrej Stojan.

PREŠERNOV DAN

8. februar, največji kulturni praznik Slovencev je ljubljanska televizija dostojno proslavila. Reportažo o podelitvi Prešernovih nagrad je Jože Hudeček dopolnil s kratkim pogovorom s pesnikom Božom Voduškom in slikarjem Maksimom Sedejem. Seveda bi nam bilo ljubše, ko bi reportažo gledali v to-

sleni mož je skromnejši: trinajst ur in pol na teden, od tega pol drugo uro na dan, razen v soboto in nedeljo, ko se hudiče ali nahušuje nad sporedom cele tri ure. Strokovnjaki so tudi ugotovili, da so politične oddaje zelo priljubljene, da pa sploh ne vplivajo na politično prepričanje gledalca.

Franca Mantelli

Petdeset let je že tega, kar je prekoncauska ladja »Titanic« trčila ob ledeno goro in se potopila. Nesreča je zahtevala 1.517 smrtnih žrtev (od 2000 potnikov) in je pritegnila že marsikaterega filmskega ustvarjalca, ki je dal svojo zgodbo nanjo. Italijanska televizija bo v kratkem predstavila film o tragediji »Titanic«, da ne Giana Francesca Luzija, ki je iz-

koristil vso dokumentacijo in naredil napol dokumentarni in napol igrani film. Eno glavnih vlog v filmu igra mlada Franca Mantelli.

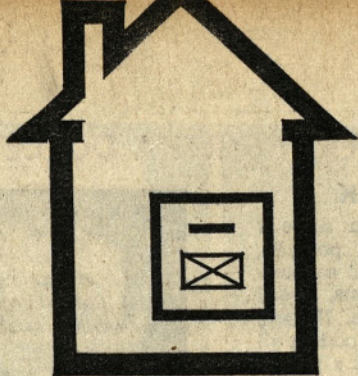
Italija proslavlja letos stoletnico rojstva slavnega pisatelja Luigijsa Pirandella (rodil se je leta 1867 v Agrigentu, umrl pa je leta 1936 v Rimu). RAI — TV bo zato predstavila italijanskim gledalcem nekaj najpomembnejših Pirandellovih odskih del v tradicionalnih in modernističnih uprizoritvah. Najprej hosta na sporedu drami »Sest oseb išče avtorja« in »Henrik IV«.

Od 13. do 21. julija letos bo v Pragi IV. mednarodni televizijski festival. Za nagradi »Zlata Praga« se bodo potegovali v dveh kategorijah: z dokumentarnimi televizijskimi filmi s parolo »Današnji človek in njegov svet« in z umetniškimi programi. Češkoslovaška televizija bo ob tej priložnosti priredila »Teden IV. mednarodnega festivala«, med katerim bo prikazala svojim gledalcem stvaritve udeležencev festivala.

Mireille Mathieu, mlada pevka iz Avignona, ki so jo v Franciji proglasili za naslednico Elvise Presleyja, je pred kratkim gostovala v ZDA. Nastopila je v »show« Dannyja Kaya. Kot odlični imitator in vsestranski umetnik je Danny Kaye z nalašč slabo »zgodbo« francoske nogomladnice, da je premagala tremo pred televizijskimi kamerami.

Mireille Mathieu in Danny Kaye

Draga Marija!

Večkrat objavljate v vaši rubriki fotografije raznih gospodinskih potrebščin, ki se dobijo v naših trgovinah. V zadnjem času je bilo več fotografij posode za kuho. Opazila pa sem velike razlike v ceni. Uvožena posoda je mnogo mnogo dražja kot domača. Ogledala sem si posodo tudi v trgovinah in izložbah. Res je uvožena posoda lepša, vendar pa se mi zdi cena le previsoka. Rada bi si nabavila nekaj loncev in kozic. Zato bi vas rada vprašala, ali je bolj pametno kupiti uvoženo posodo, ki je zelo draga in bi morala zato precej stiskati pri drugih izdatkih, ali se lahko zadovoljim z domačo, ki je cenejša. Zanima me predvsem to, ali je kvaliteta toliko boljša, da se takšen izdatek izplača. Saj razumete, vsaka gospodinja ima rada dobro posodo, ki nekaj časa traja. Posoda se ne kupuje vsak dan, zato mislim, da premislek ni odveč, in upam, da se vam moje vprašanje ne bo zdelo nepotrebno. Za odgovor se vam že naprej zelo zahvaljujem.

Vaša bralka

ZINKA DOLENC, Ljubljana

Najbrž ne pričakujete od mene neke strokovne ocene posode, ki je napravljen v naših trgovinah. Te bi vam seveda ne mogla dati, kajti za takšno strokovno oceno bi morala natančno poznati material, iz katerega je posoda izdelana. Lahko pa vam povem, kako bi pri nakupu ravnala jaz. Če bi imela dovolj denarja in če bi bila moja kuhinja res zelo dobro opremljena, potem bi si kupila boljše posodo, četudi je dražja. Nikakor pa se za drago posodo ne bi odločila, če bi imela v gospodinjstvu še tisoč drugih potreb, ki bi jih morala zaradi tolikšnega izdatka odložiti na poznejši čas. Po mojem občutku je razlika v ceni med uvoženo in domačo posodo mnogo večja, kot pa je razlika v kvaliteti. To pa je seveda samo moj »gospodinski« občutek, ki ga sicer najbrž lahko marsikdo ovzre, jaz pa se vedno ravnam predvsem po njem in moram reči, da me doslej še ni zapeljal v prevelike zmotne. Tudi vam svetujem, da se ravnate po svojem občutku, pa bo kar prav.

Spoštovana!

Blizu se pust in navada je, da se za pust delajo krofi. Prosim, kako naj dosežem, da bodo imeli krofi lep venec in da bodo lepo okrogli. Nič hudega, če bo odgovor kasneje objavljen, kot bo pust, saj krofi se priležejo tudi še po pustu. Svoje vprašanje sem najbrž poslala nekoliko kasno, zato se bom zadovoljila tudi z zakasnelim odgovorom.

Pozdravlja vas vaša bralka

MARICA KERN, Celje

Vaše vprašanje ne bi bilo nič prav nič kasno, če bi pri naši reviji ne bilo tako, da se material za objavo oddaja dosti prej, kot zagleda bel dan. Tako je vedno treba misliti precej daleč naprej. Vaše pismo me je spomnilo na pust, na katerega sem — priznam — pozabila. In tako je šel v naši rubriki mimo nas brez krofov. Še dobro, da je prišlo vaše pismo in bomo krofe napravile vsaj po pustu. Torej: da bodo imeli krofi lep venec, morate predvsem povsem enakomerno razvaljati testo, ga zelo natančno razrezati, varovati pred prepihom, ko vzhaja, in zelo previdno dvigati krofe in jih polagati v vročo mast. Vsaka deformacija povzroči, da krof v vroči masti ne plava enakomerno, ampak se prevrne na eno stran in že je ob lepi venec in ob lepo obliko. Mnogo sreče in vsem lep pozdrav

Marija

VEČERJE IN ZAJTRKI, ČE NE OBEDUJETE DOMA

Prehranjevanje se v zadnjih letih spreminja, posebno v gospodinjstvih, kjer so zaposleni vsi odrasli člani. Dopoldansko malico in kosilo si iščemo v javnih prehranbenih obratih, medtem ko nam skrb za sestavljanje in pripravljanje zajtrkov ter večerj še vedno ostane. Ta skrb je tem večja, ker moramo z večerjo dopolniti celodnevno prehrano.

Zdravki-prehranbniki priporočajo, da naj zajtrk vsebuje 20 do 25 odstotkov celodnevni potreb po hrani. Če to primerjamo z našimi običajnimi zajtrki, lahko ugotovimo, da bi morali biti bogatejši in bolj pestri. Ne bi se smeli izgovarjati, da zgodaj zjutraj ne moremo jesti, da nam ne prija. Ni res, da nam ne prija, le navadili smo se taklo. Vsi, tudi tisti, ki začnajo delo v ranih jutranjih urah, bi morali pred začetkom dela zaužiti obilen zajtrk, ki bi vseboval

toplo mlečno pijačo in kruh z oblogo ali namazom;

jajčeka, pripravljeno na različne načine, kruh in toplo pijačo, mlečno jed ali sadni sok.

S hrano namreč dovajamo organizmu energijo, ki jo potrebuje za delo. Kako naj zjutraj uspešno začnemo delo, če organizmu nismo nudili energije? Da bomo sposobnejši in seveda tudi bolj zadovoljni s samim seboj, zaužijmo obilen zajtrk, čeprav bi zaradi tega morali pol ure prej vstati.

Kako pa je z večerjo? Večerje morajo biti v gospodinjstvih, kjer se opoldne vsi hranijo zunaj doma, dopolniti obroki h kosilu. Večerje pa morajo

biti sestavljene iz lahko prebavljivih živil in servirati jih moramo dovolj zgodaj. Prehrana je uravnovešena, če so v njej zastopana vsa živila v zadostnih količinah. Lahko prebavljiva živila so: mleko in mlečni izdelki, jajca, belo pusto meso, zelenjava in sadje ter vsi mleviski izdelki.

Nekaj jedilnikov za večerje:

makaronovo meso, solata, bela kava, skutine palačinke, jabolčna čežana ali kompot;

pečene ribe, krompir s peteršiljem, radič v solati, sok;

vampi na tržaški način, kruh, sadje;

pečena mlečna kaša ali rižev narastek, sadje ali sadni sok.

Večerjo sestavljajte glede na to, kaj ste ta dan že zaužili in česa je v vaši dnevni prehrani primanjlovalo.

M-ek

MOJSTER IVAČIČ IN NAŠE BRALKE ZA VAS

KONSERVIRANE DAGNJE (školjke)

Te konzerve lahko različno uporabimo, še najboljše pa se mi zdijo pripravljene takole:

Ržen kruh razrežemo na tanjše rezine in jih razpolovimo. Namažemo jih s maslom, navrh položimo dagnje iz konzerve in samo še popopravimo.

Kruh razrežemo na rezine, te na pločici popečemo, namažemo z maslom, nato še s kečupom, obložimo z dagnjami, potresemo s seseklim peteršiljem, popramo, okrasimo z limono in ponudimo.

Rezine kruha namažemo z maslom, lahko še s kečupom, obložimo z dagnjami, potresemo z naribanim sirom, zložimo v pekač in za nekaj minut postavimo v ogreto pečico. Kruh se zapeče, sir pa se stopi in povzle malo zapeče. Preden ponudimo, potresemo še z zmleto sladko papriko.

Ogremo olje, dodamo naribane čebule in strok strtega česna, za dve porciji dve pesti riža, popražimo, nato pa zalijemo z vodo, lahko dodamo malo Vegete, in dušimo. Medtem dodamo žličko paradižnikove meze, in ko je riž že skoraj mehak, mu primešamo dagnje s tekočino vred. Čez nekaj minut je rižota z dagnjami gotova. Po svojo jo oblikujemo in potresemo z naribanim sirom. Poleg ponudimo sezonsko solato.

SKUTINI CMOKI

Pol kg skute, 7 dkg margarine, dve jajci, sol, 40 dkg starih žemelj ali belega kruha, drobtine po potrebi, slan krop, zabela, zelen peteršilj ali drobtine in sladkor.

Skuto pretlačimo in dodamo dobro umešani margarini. Primešamo še jajci in sol. Penasto umešano zmes dodamo na drobne kocke narezanemu kruhu. Vse skupaj dobro premešamo in če je potrebno, primešamo še pest ali dve drobtin iz zmesi oblikujemo ne prevelike cmoke. Cmoke oblikujemo z mokrimi rokami, da so lepo gladki in se ne prijemajo rok. Zakuhamo jih v slan krop, kjer naj vro počasi pet minut. Kuhane pobiramo iz vode s penovko v skledo in zabelimo. Potresemo s seseklim peteršiljem ali s drobtinami.

KAKO PODPIRAJO TRI HIŠNE VOGALE

V majhnem lokalu, ki se komaj lahko pohvali s tem imenom, na Zaloški cesti v Mostah, že dvanaajsto leto marljivo pobira zanke na nogavicah Anca Podobnikova. Vedno nasmejana, prijazna s strankami, med katerimi je že veliko takih, ki ji pomagajo, da se človek vednoraje obrne na tisto, ki ne skopari s prijaznostjo, kot pa k zapetju, ki pa spada povsod prej kot za prodajni pult.

Anica Podobnik ne pobira zank vse od gospodinjskega dela, jo je v poklic bolj prignala nujna, kajti s petimi otroki in samo z eno plačo, možem, ni bilo več lahko shajati, še posebej, ker je tudi novi dom, ki so si ga zgradili, terjal svoje.

Otroci so z leti odrasčali in se drug na drugim odpravili od hiše. Zdaj je na skrbi še najmlajši, ki hodi v srednjo šo-

lo. Ta pa ji pri domačem delu veliko odleže. Pravzaprav je bilo tako z vsemi otroki. Vsak je imel svoje delo, vsak je imel na skrbi svoja opravila.

»V delavnici sem dopoldne od 11. ure in popoldne od štirih do pol sedmih. Čas se mi tako razdobi, zato moram celodnevno delo načrtno urediti, da zmorem vse. Vstanem ob peti uri zjutraj, v grobem pripravi za kosilo in povrh pospravim. Nato tečem v delavnico in sem okoli polneve doma. Sin mi ponavadi že pripravi kakšno jed, da je prej skuhan. S fantom pokosiva, nato pa pripravim še enkrat kosilo, za moža, hčerko Marijo in zeta, ki pridejo iz službe okoli tretje ure. Hčerka potem pospravi po kuhinji, pomiče posodo, jaz pa znova na delo. Zvečer pa mi večerja ne vzame preveč dela, saj z njo opravimo bolj na kratko, ker me čaka še pobiranje zank.«

Medtem, ko govori, Podobnikova sprejema stranke, pregleduje raztrgane nogavice, piše listke, sprejema denar. Kadar ni toliko ljudi, sede k stroju za pobiranje zank in nekaj dela opravi že tu, drugo pa jo čaka doma.

»Med sezono, to je tja od marca do poletja, imam kar precej dela. Zato nemalokrat sedim pri nogavicah pozno v noč.«

To delo prav gotovo ni lahko in je dokaj naporno zlasti za oči.

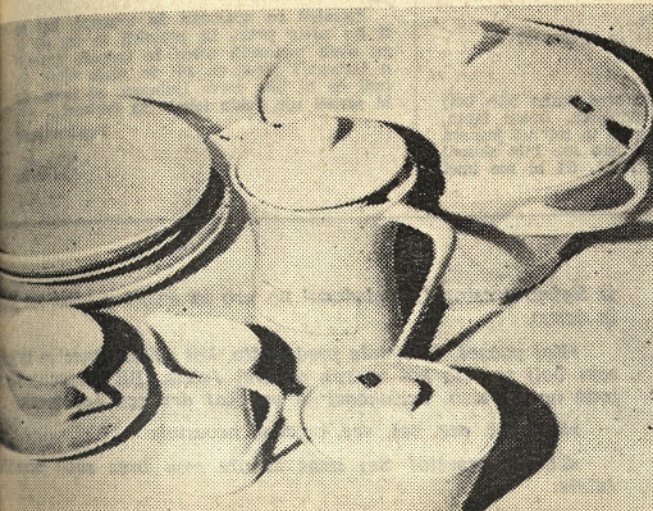
»Včasih sem zelo utrujena, posebno me bolijo oči. Zanje je to velik napor, za živce pa tudi, ker je delo zelo enolično.«

Vendar te utrujenosti Podobnikova nikoli ne kaže. Nobena od strank ne ve, da se je prejšnji večer sklanjala nad nešteto pari raztrganih nogavic pozno v noč, zdaj pa se prijazno smehlja in enako ljubezno sprejme. — To je njen kruh, poreče kdo. Da, njen kruh, toda marsikdo ima podobnega kos kruha, le da mu je vladnost do kupca, do stranke več kot neznanka.

—RA

KERAMIKA

V zadnjem času je v naših trgovinah s steklom in porcelanom malo boljša izbira jedilne posode. Dobijo se posamezni porcelanasti krožniki modernih oblik, beli, z drobnim zlatim robom. Takšne krožnike smo pred leti občudovali le na razstavah »Pogrnjena miza«, sedaj pa jih je v vseh trgovinah dovolj. Tega smo gospodinje seveda zelo vesele. Posamezni krožnik stane okoli 500 starih dinarjev. To ni preveč in tako lahko vsaka gospodinja ponudi svoji družini dnevne obroke na lepih krožnikih. Seveda so v trgovinah naprodaj tudi celi servisi, kateri med njimi so izredno lepi, pa tudi precej dragi. Takšen je jedilni servis na naši fotografiji. 25 kosov stane 51.840 Sdin, dobi pa se lepi zeleni, modri, rožnati, rumeni, sivi in vijoličasti barvi. In enakega porcelana (nemškega) je tudi servis za črno kavo. Ta pa stane 11.520 Sdin.

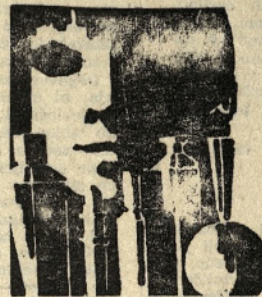
NJIHOVA DEKLICA

Dva otroka imajo. Mlajši, deček, hodi v osnovno šolo, kjer lepo napreduje in se tudi telesno lepo razvija. Starejša sestra pa je manjša od njega in njen račun je ostal na razvojni stopnji petletnega otroka. Kjer se pojavi, glasno kriči z debelim glasom, brezglavo teka po dvorišču in se smeje za prazen nič. In tudi joku za prazen nič. Večkrat pa sem videla njenega bratca, kako je ob takih priložnostih, če

je bil kje v bližini, stopil k njej in jo potolažil, da so se ji kmalu posušile solze.

Tako kot bratec sta pozorna do nje tudi oče in mati. Ob nedeljah gredo vsi štirje skupaj na sprehod. Kupili so ji kolo, ki ga neutrudno poganja po dvorišču. Ima tudi veliko rdečo žogo, ki jo neznansko zabava in po cele dneve teka za njo.

V tej družini dekletce ni zapostavljeno. Starši niso hoteli niti slišati o tem, da bi oddali otroka v zavod, kot so jim predlagali pred leti. »Naša je in ker je dušev-

KOZMETIČNI NASVETI

KOŽA, SONCE, SNEG IN SMUCANJE

Oster zimski mraz in močno gorsko sonce, katerega žarki se odbijajo od snega, lahko postaneta sovražnika vašega obraza. Premočno in dolgotrajno sončenje prav grdo izsuši in naguba kožo. Zato bodite na smučanju ali na izletu pazljivi, da vas sonce ne ožge.

Predvsem se ne sončite dalj časa neprekinjeno. Čisto dovolj »barve« boste dobile med smučanjem ali med hojo po zraku. Pretirano izpostavljanje sončnim žarkom ima prav slabe posledice: sprva pekočo, rdečo in nabuhlo kožo obraza, kasneje luščenje in končno uvelo in stariško kožo, ki se le po časi popravi. Marsikateri ženi pa po takem pretiranem

sončenju ostanejo temne lise, ki jih je težko odstraniti.

Kadar greste torej na sneg in sonce, zaščitite kožo pred premočnimi ultravijoličnimi žarki z zaščitno kremo. Zaščitne kreme vsebujejo snovi, ki samo v manjši meri prepuščajo kratke ultravijolične žarke in tako zavarujejo kožo pred opeklinami. Zaščitne kreme imajo filtrirno moč omejeno na eno ali dve uri in jih morate zato na obraz nanesti večkrat na dan.

S kremo zavarovana koža lepo zmerno ogori in je videti zdrava in sveža. Premočno ogorelost pa naredi kožo stariško in prasušeno.

V naših drogerijah ni prevelike izbire zaščitnih krem in olj. Od krem, ki jih naštevam, dobite nekatere pri nas, druge pa v Italiji ali Avstriji: Ultrazoezon, Piz-Buin, Delial (Bayer), Hamol Ultra 2000 in Ultra Braun (Ellen Betrix).

Zaščitno kremo namažite zjutraj na dobro umito in očiščen obraz. Če pa imate občutljivo in suho kožo, nanesite nanjo najprej nekoliko debelejšo plast dobre hidratantne kreme in šele nato zaščitno kremo.

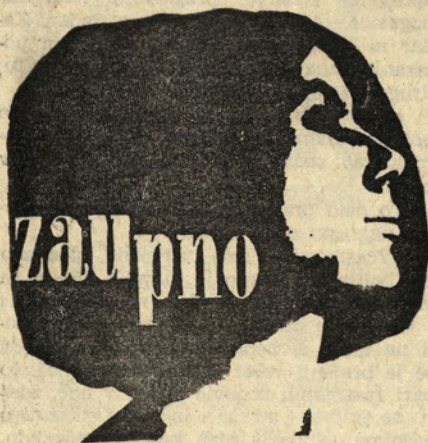
Ne pozabite na ustnice, ki se tako hitro izsušijo in potem boleče razpokajo. Večkrat na dan jih namažite. Lahko z lahkolinsko kremo ali pa s posebnimi brezbarvnimi maslinimi črtali, v obliki šminke, ki jih delajo razne tuje kozmetične tovarne. Pa tudi obarvane masne šminke so priporočljive. Precej dobre so na primer Cotyjev Liquid red ali Bourjoisov Rouge fidele.

DR. VERA PRIMOŽIČ

no prizadeti otrok, je družinskega ozračja in nege še bolj potrebna.»

Res, mala nikoli ne ostaja sama doma, zaprta med štirimi stenami. S starši in bratom hodi na počitnice, na nedeljske izlete, na sprehode. Mati jo jemlje s seboj, kadar gre na trg ali v trgovino. Spoznanje, da njuna prvorojenka ne bo nikoli taka, kakršni so drugi otroci, le pred svetom skrbno skrito, zabrisano. Pre v obeh očeta in matere je odtenek žalosti, ki ga ne moreta skriti.

V. K.

ZAVRNJENA PROSNJA

Drago,

urednik mi je posredoval vaše pismo. Ne zamerite nam, ker ne moremo ustreči vaši želji. Naslov vsakega, ki mi piše, ostane njegova in moja skrivnost. Če ime rubrike vam pove, da so pisma popolnoma zaupna in da bi bilo posredovanje kakršnegakoli naslova, čeprav s še tako dobrim namenom, v nasprotju z namenom rubrike, pa tudi v nasprotju z željami tistih, ki mi zaupajo. Kolikor so mi znane podobne rubrike v domačih in tujih revijah, nikjer nisem zasledila navede, da bi svetovalec postal tudi posrednik naslovov.

Upam, da boste razumeli naše vztrajanje v naši dolžnosti zaupnosti!

NIKAR KOMPLEKSOV!

Končal sem osemletko, po prvi gimnaziji pa sem moral nehati s študijem. V svoji jezi in žalosti sem se pognal v prvi poklic, s katerim sem prišel v stik. To je avtoličarstvo. Toda svoj poklic sem začel zaničevati. Mislim sem, da sem zaradi svoje gimnazije nekaj več kot drugi, in tako sem ostal še brez prijateljev. Iskal sem dekle, ki ne bi bila občudovalka dolgolasev, »šejkarjev« in električarjev, toda zaradi svoje nezkušenosti in občutka manjvrednosti se nisem mogel nobeni približati. Ali sem sploh sposoben dobiti dekle in če se slučajno poročim, ali bom sposoben ustvariti z ženo dom in varno, trdno domače ognjišče? Bojim se otrok, ker bi bliji otroci navadnega človeka, ki jim ne bi mogel nuditi takega doma kot drugi svojim otrokom. Prosim vas, če mi lahko svetujete,

kako bi se lahko prevzgojil in naredil iz sebe človeka in enakovrednega člana družbe?

Tone

Dragi Tone,

vaše lepo, odkrito in pogumno samokritično pismo me je razveselilo, saj vem, da ste si veliko pomagali že s tem, da ste ga napisali. Človek, ki tako trezno, razumno in s tolikšno odgovornostjo gleda na življenje, nasvetov ne potrebuje. Potrebuje samo toliko prave samozavesti (ne domišljavosti, ki vas je mamila, pa ste sami obračunali z njo), da se spopade s svojimi kompleksi. In za tak spopad ste prav gotovo pripravljeni!

S kakšnim priznanjem ste mi pisali o očetu, o njegovem delu, o njegovi razgledanosti! Ste pomislili na njegov poklic, v katerem je dočkal upokožitev?

Zakaj se stramujete svojega poklica? Lep je, dostojen, strokoven. Strokovnjake potrebujemo na vseh področjih. Če ste v svojem poklicu strokovnjak, bodite vsaj zadovoljni, če ne že ponosni. Bodite v zadregi, če ste šušmar ali slab delavec! Noben poklic ne more ožiti pogleda na življenje — to ste videli pri svojem očetu.

In če se že nikakor ne morete sprijazniti s svojim poklicem, ste tudi še dovolj mladi, da se izobrazite za drugega. Sedaj bi gotovo že vedeli, kako se je treba učiti. Preboleti krivico, ki ste jo doživeli, ko ste morali prenehati s šolanjem. Niste edini človek, ki je postal žrtev ekonomskih razmer v družini. Lahko se vpisete v večerno šolo, izberete kakšno tehnično stroko in dosežete višjo stopnjo izobrazbe. Samo nečesa ne pozabite: ne študirajte zaradi »uglednejšega« poklica, temveč le, če boste spoznali, da vas žene resnična želja po znanju in izpopolnjevanju.

Odgovornost, s katero razmišljate o življenju, ni ovira, temveč le temeljita priprava na bodočnost, in dekle, ki si jo boste izbrali, bo lahko veselo vaše resnobe. Če kdaj prebete zadnjo stran Mladine, boste videli, da niste osamljeni ali čudaški s svojo poglobljeno mislijo v današnjem mladem svetu, ki se zdi tako površen. In spoznali boste, da boste še kako lahko našli dekle, ki bo delilo z vami isti pogled na življenje.

Nikar se sami ne zapostavljajte in zaničujte! Manjvrednostni kompleks je pribežališče slabšev — vi pa ste se mi v svojem pismu pokazali kot zrel mlad človek, ki zasluži spoštovanje. Če ne boste spoštovali sami sebe, se ne boste premaknili niti za ped iz svoje trenutne krize.

Če želite, mi še pišite.

Hvala za dobre želje in pozdrave!

OH, TI KILOGRAMI!

Stara sem 19 let in sem vsako leto bolj debela. Zelo rada bi shujšala. Imam fanta, on se me nekoliko izogiba in mi nič jasnega ne pove, čemu. Lansko leto sva bila skupaj na dopustu in mi je rekel, da bi me imel

še rajši, če bi bila bolj suha. Mene je to zelo prizadelo in zelo se bojim, da ga ne bi izgubila. Kajti zame je edino on na svetu, ne vem, če bi mogla ljubiti koga drugega.

Marina

Draga Marina,

o debelosti sem v tej rubriki že veliko napisala in zato vam bom ponovila le osnovni pogoj: želja sama je premalo, tudi zmernost v hrani ne zadostuje, treba je izbrati pravilno prehrano in vztrajati v njej, paziti na dovolj gibanja na svežem zraku. Kakršnokoli drugačno shujševalno sredstvo lahko predpiše samo zdravnik.

Zavod za napredek gospodinjstva (Ljubljana, Gradišče 2) je izdal že vrsto publikacij o pravilni prehrani. Knjižice niso draga, so pa polne koristnih nasvetov. Lahko jih naročite tudi po pošti, še bolje bo, če jih ob priložnostnem obisku v Ljubljani sami pregledate in kupite. Prodajalka vam bo rada svetovala.

Fant, ki se vas izogiba, prav gotovo ni pravi fant. Fant, ki vas bo imel zares rad, ne bo gledal na kilograme, temveč na vaš značaj in samo takšnega se bojte izgubiti. Zato nikar ne tuhtajte, če boste sploh mogli ljubiti še koga drugega, saj so to čisto ne potrebne skrbi.

Hvala za prijazne pozdrave, ki jih iskreno pošiljam tudi sama.

ZAMUJENI SESTANEK

Stara sem 17 let. Pred kratikim sem se seznanila s fantom, ki je star 19 let. Zanimala sva se, da me bo čakal pred šolo, toda zamudil je pol ure. Medtem sem bila že spet pri pouku. Ko je videl, da me ni, je odšel. Od takrat se nisva več videla. Zelo ga ljubim. Ali naj ga poiščem ali naj ga čakam?

Mili

Draga Mili,

v glavnem sta dva vzroka, zaradi katerih fant zamudi dogovorjeno srečanje: ali je namno zadržan (in v tem primeru mu že najosnovnejša olka ukazuje, da ob prvi priložnosti poišče prizadeto dekle in se ji opraviči) — ali pa je to del njegove »osvajalne taktike«, ki razodeva nezgovorno domišljavost.

Če te ni poiskal in se opravičil, gre prav gotovo za drugo možnost. Vmesna rešitev je še ta, da je bil ob dogovarjanju srečanja tako površen, da si ni zapomnil prave ure. Tudi to ga ne postavlja v najboljše luč in ni porok za iskrenost njegovih ljubezenskih izjav.

Premisli te možnosti in ukrepa, kot se ti bo zdelo prav. In premisli še to, ali je po dveh srečanjih zares že mogoče govoriti o ljubezni? Meni se zdi to malo hitro. Pa tudi če bi bila zares ljubezen, ni treba, da bi zaradi nje dekle tekalo za fantom!

Pozdravljeni!

Marta

OGLASNA NEVESTA

Srečanje
s teboj,
vsakdanjost

Čuden naslov, porečete! Čuden je res, resničen pa tudi. Če sodim po raznih ženitnih ponudbah, ki kar mrgoliijo po časopisih, je takih oglasnih nevest res veliko. Naj preidem k stvari: na oglasno nevesto sem se spomnil, ko sem srečal svojega sošolca Juleta. Kot poštrkan je stal pred ljubljansko pošto, v gumbnici mu je tičal velik, našopirjen nagelj iz papirja, v roki pa je vihrl dežnik — zanesljivo znamenje, da bo iz jasnega neba začelo deževati ali pa zanesljivo znak za nevesto. Tako sem si vedno predstavljal ženo v otroških letih in ta predstava mi je nekako ostala živo v spominu. Kako, da sem se pa prav pri Juletu spomnil nanjo, dasi sem vedel, da mu ni več treba iskati žene, ker jo že ima, pa ne vem. Pristopil sem k njemu, ki se

je živčno prestopal, pogledoval na uro in švigal z očmi na tla in desno.

»Kaj počneš, Jule, tule pred pošto, kot zaljubljenec se vrti sem bolj za šalo kot za res pobaral Juleta. Bil je presenečen, toda ne prijetno. Pričakoval je vse kaj drugega kot mene.

»Eee, nič, eee, veš, eee, oglasno nevesto!«

»Ti, pa nevesto? Saj imaš ženo?« sem brez sape napel Juleta.

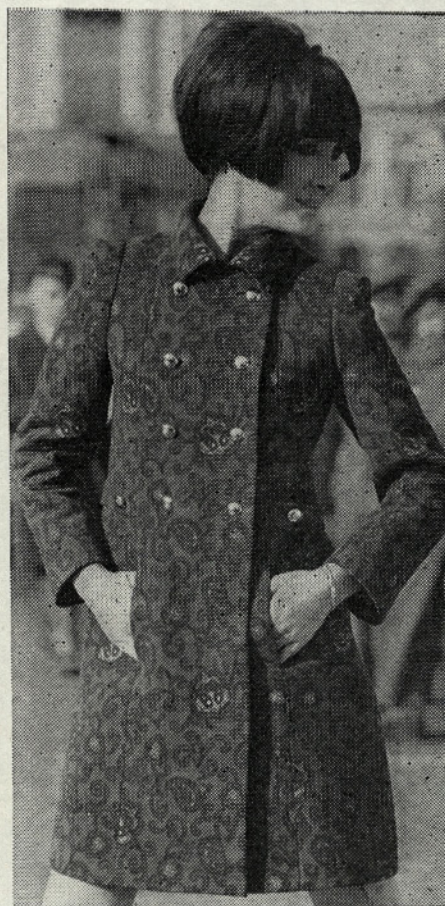
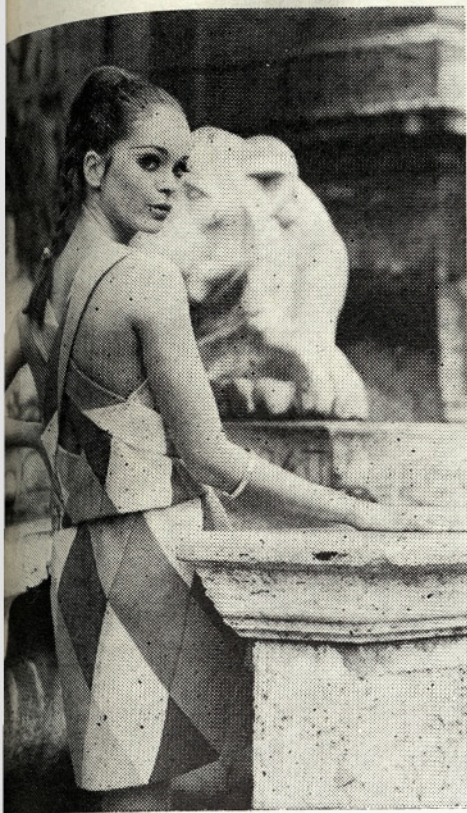
»Nič več. Svoboden sem kot ptiček na veji,« se je kljub novo pridobljeni svobodi Jule kislo nasmehnil. »Ločil sem se zdaj mi je postalo dolgčas. Ne morem več sam tako naprej, nimam nikjer več nobenega gumba, nikjer več nobene tesarice. Nikjer več ničesar, skratka, nikjer več nimam doma,« zadihano zaključil svoj monolog. »Počakaj tu, morda pride moja ponudba. Veš, da sem ženitni oglas v časopis.« Radostnost me je prilepila k Juletu. Prišla je, mogočna, oblastna prav takim nageljnóm v roki, kot je krasil Juleta. Nežno se me je nasmehnila, mene pa odrinila, da sem skoraj izgubil ravnotežje, in ga oblastno odpeljala. Gledal sem za njima. Z oglasno ženo, ki je bila za dva Juleta, bo najbrž moj ubogi sokol prišel z dežja pod kap.

JURIJ OSTROV

M kot Moda

Pomladni plašč iz dvojnega orlona z volno, potiskanega v abstraktnem dezenu z oranžno, rumeno, modro, zeleno in rdečo barvo. Model BALESTRA, italijanska visoka moda, Rim.

Kašmirski vzorec v modri, rdeči in rumeni barvi na temno zeleni podlagi za dvovrstni pomladanski plašč iz kolekcije ANTONELLI. Tkanina je double face akrilski orlon in volna.

Tiskane vzorce smo dolgo časa poznali le na bombažu, platnu in svili, v zadnjem času pa tudi na sintetičnih tkaninah in tu in tam na pletenem puloverju ali na bluzi iz jerseyja. Tisk pa se je preselil pravkar tudi na težje volnene tkanine, celo na velur za plašče in kostime.

Kadar se prebijejo tiskani vzorci do težjih tkanin, takrat fantazija nima več meja; uresniči lahko prav vse, kar tkalski stroj že dolgo več ne zmore.

Italijanski kreatorji visoke mode so pripravili za novo sezono veliko modelov iz zanimivo in originalno potiskanih težjih tkanin. Kako vam ugajajo?

Iz kolekcije FORQUET je poletna pletena obleka iz orlona in »Antron« nylona, potiskana z velikim harlekinskim vzorcem v oranžni, zlato rumeni, beli, pernod zeleni in modri barvi.

Eva

foto Stephan,
informacijski servis
DU PONT

Končno so tudi pri nas vztrepetala dekliška srca ob njegovih junaštvih in lepoti – tudi v naše kinematografe si je priboril dostop nezmagljivi vohun 077, strah in trepet vseh nasprotnikov in spretno nastavljenih sovražnikovih pasti v obliki pomanjkljivo oblečenih lepotic. O Jamesu Bondu (igralca Seana Conneryja komajda kdo še pozna po pravem imenu) in o vohunstvu v filmih ter v resničnem življenju si preberite več v današnji rubriki 2 x 2 strani.

14. februarja 1967

CENA 1,5 dinarja

(150 starih dinarjev)

6

**to
va
riš**